

TALOUSARVIO 2017

TALOUSSUUNNITELMA 2017–2019

Kunnanhallitus 29.11.2016 § 252
Kunnanvaltuusto 15.12.2016 § 56

Sisällysluettelo

1	VAALAN KUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	3
1.1	Perustietoa Vaalan kunnasta.....	3
	Hallinnollinen, maakunnallinen ja seudullinen asema.....	3
	Väestö, työvoima ja työpaikat.....	3
	Vaalan suurimmat yritykset.....	5
1.2	Kunnan hallinto ja henkilöstö	6
	Luottamushenkilöorganisaatio.....	6
	Virasto-organisaatio, päävastuualueet ja tulosalueet.....	6
	Henkilöstö.....	6
	Kuntakonserni.....	7
1.3	Vaalan kunnan kehittäminen	7
	Vaalan kunnan yhteistyö.....	9
1.4	Talousarvion ja -suunnitelman perusteet.....	10
	Kuntalain säädökset.....	10
	Talousarvion sitovuus	10
	Taloussuunnitelman rakenne ja sisältö	10
2	TULOSLASKELMA- JA RAHOITUSOSA	11
2.1	Tuloslaskelma	11
	Toimintakate (ulk/sis).....	11
	Verotulot.....	11
	Valtionosuudet.....	12
	Poistot.....	13
	Vuosikate ja tilikauden ylijäämä	13
2.2	Rahoituslaskelma.....	15
2.3	Taloussuunnitelma	16
3	KÄYTTÖTALOUSOSA.....	19
3.1	Hallinto-osasto	20
	Kunnanhallitus.....	22
	Hallinto- ja talouspalvelut.....	22
	Elinkeinot ja kulttuuri	25
	Elinkeinojen edistäminen ja yritysneuvonta	29
	Matkailu ja kulttuuri.....	30
	Kuntamarkkinointi.....	30
	Maaseututoimi.....	30
	Työllistäminen.....	31
	Vapaa-aikapalvelut.....	32
3.2	Oulunkaaren kuntayhtymä	34
3.3	Sivistysosasto	38
	Perusopetus.....	45
	Lukiokoulutus ja vapaa sivistystyö	48
	Oulujärven kansalaisopisto.....	50
	Kirjasto.....	52
	Varhaiskasvatus	53
3.4	Tekninen osasto.....	55

	Ympäristölautakunta.....	55
	Teknisen toimen hallinto	58
	Viranomaispalvelut	58
	Kaavoitus ja suunnittelu	58
	Rakennustarkastus ja ympäristövalvonta	59
	Pelastustoimi.....	59
	Rakentaminen ja kunnossapito	59
	Talonrakennus	59
	Maanrakennus	60
	Ravitsemis – ja siivouspalvelut.....	61
	Asuntopalvelut	61
4	INVESTOINTIOSA.....	63
4.1	Investoinnit 2017 ja rakentamissuunnitelma 2017-2018.....	63
4.2	Investointiosan perustelut.....	64
5	HENKILÖSTÖSUUNNITELMA.....	66

1 VAALAN KUNNAN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

1.1 Perustietoa Vaalan kunnasta

Vaalan kunta sijaitsee Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan rajalla. Naapurikuntia ovat Siikalatva, Muhos, Utajärvi, Paltamo, Puolanka ja Kajaani.

Kunnan kokonaispinta-ala on 1 772,65 km², josta maapinta-ala on 1 318,15 km² ja vesipinta-ala 454,50 km². Vesistöjen rantaviivan pituus on yhteensä 550,6 km. Asukkaita maa-km²:a kohti on noin 2,4 henkeä. Mikäli vesipinta-ala luetaan mukaan kunnan kokonaispinta-alaan on asukkaita maa-km²:a kohti 1,7 henkeä. Kiinteistörekisterin mukaan kunta muodostuu seuraavista kylistä: Jaalanka, Kukkola, Niska, Manamansalo, Oterma, Pelso, Säräisniemi ja Veneheitto.

Hallinnollinen, maakunnallinen ja seudullinen asema

Vaalan kunta on siirtynyt 1.1.2016 Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan ja Vaalan kunnan jäsenyys Kainuun maakuntaan on lakannut.

Maakunnan vaihdoksen seurauksena Vaalan kunta on siirtynyt Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen ja Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston alueisiin. Hallinnollisesti Vaalan kunta kuuluu edelleen Oulun aluehallintoviraston, Oulun käräjäoikeuspiirin, Rovaniemen hovioikeuspiirin, Pohjois-Pohjanmaan verotoimiston ja Kainuun-Koillismaan maanmittauslaitoksen alueisiin. Lisäksi Vaala kuuluu Oulunkaaren seutukuntaan.

Vaalan kunnan alue on jaettu kuntasuunnittelussa 11 suunnittelukylään, jotka alunperin ovat vastanneet pääsääntöisesti silloista koulupiirijakoa. Suunnittelukylät on lisäksi jaettu pienalueisiin, joilla on tilastollista merkitystä. Kyläjako on seuraava: Vaala, Taajaman ympäristö (Jylhämaa, Järvikylä, Nimmisjärvi), Neittävä, Nuojua, Oterma, Kankari, Jaalanka, Manamansalo, Säräisniemi, Veneheitto ja Pelso.

Väestö, työvoima ja työpaikat

Kunta	2014	Muutos 2013- 2014	Muutos 13-14 (%)	2015	Muutos 2014- 2015	Muutos 14-15 (%)
li	9666	56	0,60 %	9663	-3	-0,03 %
Pudasjärvi	8399	-138	-1,60 %	8257	-142	-1,69 %
Simo	3296	-60	-1,80 %	3238	-58	-1,76 %
Utajärvi	2907	-38	-1,30 %	2861	-46	-1,58 %
Vaala	3139	-54	-1,70 %	3074	-65	-2,07 %

Väestörekisterin mukaan Vaalan väkiluku on ollut syyskuun lopussa 3046. Asukasluku on vähentynyt tammi-syyskuussa n. 29 asukkaalla. Kuntaan on muuttanut 106 henkilöä ja kunnasta on muuttanut pois 109 eli muuttotase on ollut -3 henkilöä. Syntynyt on 18 ja kuollut 42 henkilöä. Talouden vertailutaulukoissa käytetään ao. vuoden alun väkilukua eli edellisen vuoden vahvistettua väestömäärää.

	Ikäluokat yht. (hlö)	0 - 14-v. (hlö)	15-64-v. (hlö)	yli 65-v. (hlö)
Vaala	1378	179	765	434
Säräisniemi	238	27	137	74
Nuojua	215	46	125	44
Veneheitto	201	31	135	35
Pelso	179	39	116	24
Järvikylä	158	29	88	41
Neittävä	136	20	82	34
Jaalanka	120	7	73	40
Kankari	117	12	66	39
Manamansalo	116	3	86	27
Oterma	95	13	57	25
Jylhämä	87	16	49	22
Enonkylä	73	8	50	15
Suutarinkylä	73	9	52	12
Nimisjärvi	66	17	35	14
Liminpuro	51	9	26	16

Ikäryhmien koko Vaalan eri osissa v. 2011 (lähde: Tilastokeskus)

Vaalan työttömyysprosentti syyskuun lopulla on ollut 16,2 %. Työttömyysaste on laskenut vuoden takaisesta 1,5 %, mutta se on edelleen korkealla tasolla. Pitkäaikaistyöttömien määrä on kuitenkin pysynyt ennallaan. Keskimäärin työttömien osuus työvoimasta Pohjois-Pohjanmaalla on ollut 13,8 %:a. Vaalan työttömyysaste on toiseksi korkein Pohjois-Pohjanmaalla. Vastaavalla ajankohdalla Kainuun keskimääräinen työttömyysaste on ollut 13,0 %. Naapurikunnassa Utajärvellä vastaava prosentti on ollut 13,7 %:a vastaavalla ajankohdalla.

Työnhakijat ryhmittäin	Vuosi 2015 syyskuu	Vuosi 2016 syys- kuu
Työttömiä työnhakijoita yhteensä	222	194
Alle 25-vuotiaita	16	19
Pitkäaikaistyöttömiä	69	69
Yli 50-vuotiaita työttömiä	128	112
Työttömyysaste	17,8	16,2

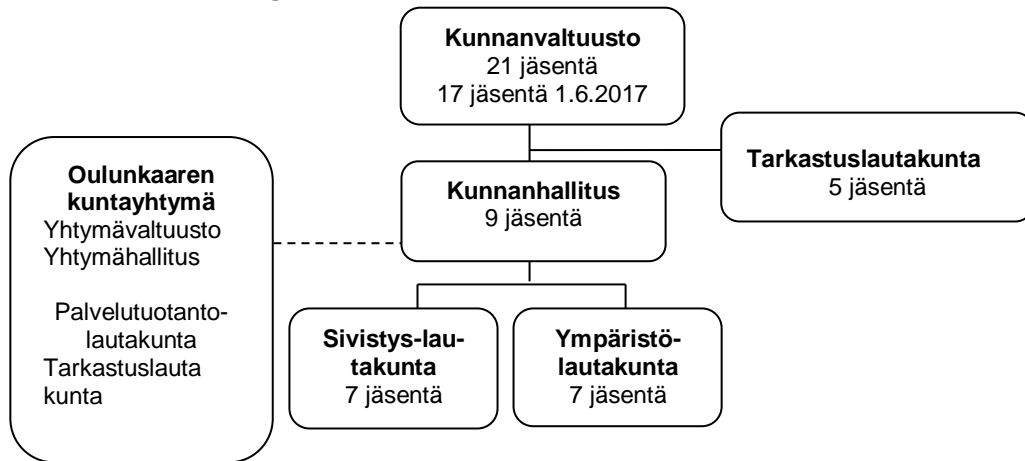
Vaalan suurimmat yritykset

Työpaikkojen määrä

VB- Betoni Oy, betonielementtitehdas	31
Vaalan Juustola Oy, juustojen valmistus	20
Manamansalon leirintäalue (Villi Pohjola), leirintä- ja kalastusalue	18
ABC Vaalanportti (Osk Arina), liikenneasema	15
S- Market Vaala (Osk Arina), päivittäistavarakauppa	11
K-Market Vaala, päivittäistavarakauppa	10
Rautia Vaala Mikko Kilpeläinen Oy, rauta-, maatalous- ja rakennustarvikekauppa	8
Hoivakoti Suvanto Oy, ikäihmisten asumispalvelut	6
Maansiirto Mannermaa	5
Vaalan Fysioterapia Oy	5
Eltel Networks Pohjoinen Oy, sähkö- ja dataverkkojen rakentaminen ja kunnossapito (viime vuoden tieto)	7
Hitsacon Oy, konepaja	7
Vaalan Apteekki	6
Perheyhtiö Paakkarit Oy	7
Vaalan Torimarket, vähittäiskauppa	5
Kainuun Osuuspankki Vaalan konttori	4
Posti Oyj	3
Muut suurimmat työnantajat	
Vaalan kunta (vakinaiset 117 + määräaikaiset 63)	180
Oulunkaaren kuntayhtymä (vakinaiset 98 + määräaikaiset 24)	122
Pelson vankila (vaalalaisia n. 55)	n.100
Rokua Health & Spa, Utajärvi, (vaalalaisia 18)	82
Vaalan evankelis-luterilainen seurakunta	11

1.2 Kunnan hallinto ja henkilöstö

Luottamushenkilöorganisaatio

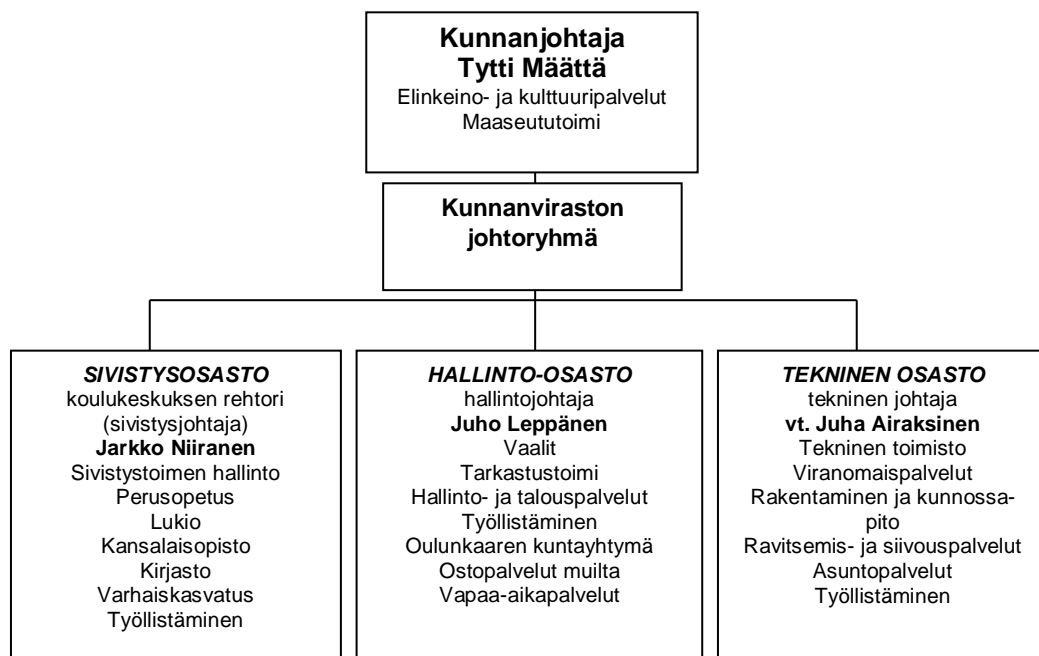
Vaalan kunnalla on Oulunkaaren yhtymävaltuustossa 5 jäsentä, yhtymähallituksessa 2 jäsentä ja palvelutuotantolautakunnassa 2 jäsentä.

Johtokunnat ja toimikunnat

Kunnanhallituksen nimeäminä toimikuntina ovat toimineet vuonna 2016 vanhus- ja vammaisneuvosto, nuorisoneuvosto, mökkiläistoimikunta, kunnan omana työnä tehtyjen rakennuskohteiden vastaanotto-toimikunta, maankäyttö- ja elinkeinotoimikunta, hyvinvointi- ja turvallisuustyön johtoryhmä ja päiväkotihankkeen suunnittelutoimikunta.

Pohjois-Pohjanmaan liiton maakuntavaltuustossa Vaalalla on ollut yksi edustaja. Lisäksi Vaalan kunnalla on edustus Kainuun pelastuslaitoksessa ja Kainuun jätehuollon kuntayhtymässä. Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin valtuustossa Vaalalla on kaksi edustajaa.

Virasto-organisaatio, päävastuualueet ja tulosalueet

Henkilöstö

Henkilöstön määrä ja rakenne sopeutetaan kunnan palvelurakenteeseen kunnanvaltuuston päättämien sopeuttamis- ja kehittämistoimien mukaisesti. Kunnanhallituksen hyväksymässä henkilöstöstrategiassa on linjattu muun muassa palkkausta, henkilöstön työhyvinvointia sekä henkilöstön py-

syvyyttä ja rekrytointiasioita. Lisäksi on mietitty tulevien vanhuuseläkkeelle siirtymisen kohdalla, voidaanko virkaa/tehtävää jättää täyttämättä tai täyttää kyseinen tehtävä sisäisesti. Henkilöstöstrategia päivitetään vuoden 2017 aikana.

Vaalan kunnan henkilömäärä laskee viidellä henkilöllä kaukolämpö- ja vesihuoltoliikelaitosten yhtiöittämisen seuraksena, sillä perustettuun Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:öön siirtyy viisi henkilöä liikelaitoksilta. Lisäksi kunnan henkilöstön määrä arvioidaan laskevan n. 4,5 henkilötyövuoden verran. Kunnan henkilötyövuosien määrän arvioidaan olevan yhteensä noin 124 henkilötyövuotta.

Työkykyä edistetään tyky-suunnitelman mukaisesti ja osaamista kehitetään koulutukseen panostamalla. Työntekijöille luodaan kanavia vaikuttaa kunnan toimintaan ja tulevaisuuden suunnitteluun ja lisäksi panostetaan sisäiseen viestintään. Kuukausittaisia henkilöstöpalavereita jatketaan ja julkaistaan henkilöstötiedote n. 10 kertaa vuodessa. Lähiesimiehet kokoontuvat neljä kertaa vuodessa ja toimistohenkilökunta noin kahdeksan kertaa vuodessa.

Kuntakonserni

Vuonna 2016 kuntakonserniin on kuulunut seuraavat taloyhtiöt: Kiinteistö Oy Vaalan Haka, Kiinteistö Oy Vaalan Uitonkartano ja Kiinteistö Oy Vaalan Niska. Kunnanvaltuusto on päättänyt sulauttaa nämä yhtiöt yhteen yhtiöön. Sulautumisprosessi on vielä kesken, mutta todennäköisesti Kiinteistö Oy Vaalan Uitonkartano ja Kiinteistö Oy Vaalan Haka sulautuu Kiinteistö Oy Vaalan Niskaan vuoden vaihteessa. Jatkossa vuokra-asuntojen hallinnoinnista, ylläpidosta ja uustuotannosta vastaa Kiinteistö Oy Vaalan Niska. Lisäksi kunnan omistamat rivitalot kunnan taajama-alueella siirretään vuoden alussa Kiinteistö Oy Vaalan Niskaan. Näillä toimilla pyritään saamaan vuokra-asuntojen hallinta yhdeksi kokonaisuudeksi. Tällä tavoitellaan yhtiön parempaa seurattavuutta ja toisaalta taloudellisesti vahvempaa yhtiötä.

Vaalan kunnanvaltuusto on päättänyt yhtiöittää vuoden vaihteessa kaukolämpö- ja vesihuoltoliiketoiminnot yhteen osakeyhtiöön. Yhtiön nimi on Vaalan Vesi ja Lämpö Oy, johon molemmat liiketoiminnot siirtyvät vuoden vaihteessa. Yhtiöön siirtyy nykyiset liikelaitosten työmiehet ns. vanhoina työntekijöinä. Lisäksi yhtiön siirtyy toimitusjohtajaksi nykyinen liikelaitosten johtaja. Liikelaitokset on ollut järkevä laittaa samaan yhtiöön toiminnallisista lähtökohdista johtuen ja yhdistämällä molemmat liiketoiminnot samaan yhtiöön tavoitellaan taloudellisesti vakavaraisempaa yhtiötä.

Molempien kuntakonsernin yhtiöiden Koy Vaalan Niskan ja Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:n osalta tavoitteena on, että kuntakonserniin kuuluvat yhtiöt pystyvät tulorahoituksellaan hoitamaan vastuunsa ja velvoitteensa. Vaalan konserniohje on vuodelta 2009 ja sitä päivitetään siten, että se valmistuu vuoden 2017 alussa. Konserniohjeessa huomioidaan uuden kuntalain säännökset ja sillä tehostetaan konserniohjausta.

1.3 Vaalan kunnan kehittäminen

Uuden kuntalain mukaan kunnassa tulee olla kuntastrategia, jonka osana tulee käsitellä elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittämistä. Elinvoima nähdään perinteistä elinkeinopolitiikkaa laajempänä asiakokonaisuutena, joka ottaa huomioon alueen yritysten tukemisen ja niiden paikkakunnalle houkuttelun lisäksi myös ihmisen. Siellä missä ihmiset viihtyvät, viihtyvät myös yritykset ja elinvoimaa synnyttävä spiraali vahvistuu. Vaalan kuntastrategia on elinvoimapolitiikan keskeinen asiakirja. Kuntastrategian keskiössä on kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen, myönteisen kuntakuvan rakentaminen ja kuntatalouden tasapaino. Vaalan kuntastrategiaa täydentäviä asiakirjoja ovat elinkeino-ohjelma sekä hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma. Molempien asiakirjojen teemoja toteutetaan tällä talous- ja toimintasuunnitelmalla.

Vaalan kunta uudisti strategiansa vuonna 2010 ja strategia päivitettiin vastaamaan uutta kuntalakia syyskuussa 2015. Kuntastrategia uudistetaan vuonna 2017. Työ aloitetaan nykyisen valtuuston kanssa ja hyväksytään uuden valtuuston toimesta.

Visio kuvaa sitä tulevaisuuden kuvaa, johon Vaalan kunta pyrkii toiminnallaan.

Vuonna 2018:

Vaalan maisema ja viihtyisä ympäristö houkuttavat asumaan ja viettämään vapaa-aikaa.

Vaalalaiset voivat hyvin ja kuntalaisten keskuudessa vallitsee voimakas me-henki.

Alueemme tarjoaa erinomaiset edellytykset monipuoliselle yritystoiminnalle, alkutuotannolle ja työlle.

Kunnan talous on kunnossa ja peruspalvelut järjestetty lähipalveluina.

Tavoitteemme tarkentavat tulevaisuuden kuvaamme. Ne ovat yhteisesti valittuja ja niiden toteuttamiseen ollaan sitouduttu. Tavoitteisiin pyritään vuosittain budjetin yhteydessä tarkistettavilla vuositavoitteilla ja toimenpiteillä. Strategian toteutumista seurataan sekä budjetin että tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi vuositason tarkastelu tehdään kesäkuun valtuuston kokouksessa.

Yhteiset tavoitteet	Missä on onnistuttava	Onnistumista mitataan seuraavilla mitareilla
Osaava ja motivoitunut henkilöstö	<ul style="list-style-type: none"> Työhyvinvointi Rekrytointi Laadukas johtaminen ja esimiestyö Työntekijöiden kuuleminen Sisäinen viestintä Henkilöstön osaamista tukeva kouluttautuminen 	<ul style="list-style-type: none"> Työhyvinvointikyselyn tulokset Pätevien hakijoiden määrä Sairaspoissaolosten määrä Henkilöstöpalaverien ja tiedotteiden määrä Koulutuspäivien määrä suhteessa työntekijöiden määrään
Toimivat lähipalvelut	<ul style="list-style-type: none"> Yhteistyö naapurikuntien kanssa Kuntayhtymän ja kunnan yhteistyö Yhteistyö yhdistysten kanssa Palveluyritysten toimintaedellytykset Valtionaluehallinnon palvelut 	<ul style="list-style-type: none"> Naapurikuntien kanssa tehdyn yhteistyön määrä Lähipalveluiden kattavuus ja laatu sosiaali- ja terveystaloudissa (Oulun-kaari) Yhdistysten ja kunnan välisen yhteistyön määrä Valtionaluehallinnon toimijoille tehtyjen yhteistyöaloitteiden määrä
Työtä ja toimeentuloa	<ul style="list-style-type: none"> Nykyisten yritysten ja maatilojen toimintaedellytykset Edellytyksien luominen yritystoiminnalle Yrittäjyyskasvatus Matkailualan yritystoiminnan kasvu Kunnan ja kuntayhtymän työpaikkojen säilyttämien väestömäärän suhteessa Valtionhallinnon työpaikkojen turvaaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Yritysten lukumäärä Työpaikkojen määrä Keskimääräinen työttömyysaste Matkailuyritysten lukumäärä Matkailutulon määrä Yrittäjyyskasvatustoimien määrä Valtionaluehallinnon toimijoille tehtyjen yhteistyöaloitteiden määrä Edunvalvontatoimenpiteiden määrä
Viihtyisä elinympäristö	<ul style="list-style-type: none"> Laadukas kaavoitus Siisti ympäristö kuntakeskuksessa ja kyläkeskuksissa Maisemanhoito Kunnan kiinteistöt kunnossa Toimivat ulkoilureitit ja liikuntapaikat korkealla käyttöasteella 	<ul style="list-style-type: none"> Tonttien myyntitulo Käyttäjien antama palaute Tilojen käyttöaste

Yhteiset tavoitteet	Missä on onnistuttava	Onnistumista mitataan seuraavilla mittareilla
	<ul style="list-style-type: none"> Turvallinen toimintaympäristö kaikille ikäluokille 	
Talous tasapainossa	<ul style="list-style-type: none"> Oman toiminnan jatkuva kustannustehokkuus Matala työttömyys Terveyden edistäminen Yritysten toimintaedellytykset Verotasot ja maksut oikealla tasolla Tulomuuton aktivointi Edunvalvonta valtionosuuksissa 	<ul style="list-style-type: none"> Tilinpäätös Taloudenseurantataulukko Erikoissairaanhoidon menot Keskimääräinen työttömyysaste Tulomuuttajien määrä ja palvelusta annettu palaute Edunvalvontatoimenpiteiden määrä
Hyvinvoivat ja osallistuvat asukkaat	<ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointia edistävä toiminta kaikille ikäryhmille Yhteistyö kuntayhtymän ja sairaanhoitopiirin kanssa Yhteistyö yhdistysten ja yritysten kanssa Työllistämistoimet Toimivat vaikuttamisen kanavat Laadukas julkinen ruokahuolto 	<ul style="list-style-type: none"> Erikoissairaanhoidon menot Kouluterveyskyselyn tulokset Hyvinvointi-indikaattorit Tapahtumien lukumäärä ja kävijämäärät sekä annettu palaute Pitkäaikaistyöttömien määrä Nuorisotyöttömien määrä Lähiruuan osuus julkisen ruokahuollon hankinnoista ja asiakkaiden antama palaute
Myönteinen tunnettuus	<ul style="list-style-type: none"> Kotiseudun arvostus nousee Markkinointi ja myönteisen julkisuuden hakeminen tekemisen kautta Oikea-aikainen ja laadukas viestintä 	<ul style="list-style-type: none"> Kotiseutu sivistystoimessa Ajantasainen viestintäsuunnitelma Julkaistujen juttujen ja artikkeleiden määrä Annettujen tiedotteiden määrä
Omistajapolitiikka on johdonmukaista ja tuloksekasta	<ul style="list-style-type: none"> Johtamisjärjestelmä on läpinäkyvä ja sujuva Konsernijohtaminen on tehokasta ja tuloksellista Sisäinen valvonta toimii Riskit pystytään minimoimaan 	<ul style="list-style-type: none"> Tytäryhteisöjen tilinpäätöstiedot Ajantasaiset konserniohjeet, riskiarvotukset sekä omistajapolitiikan linjaukset

Kunnanhallitus huolehtii kehittämisstrategioiden valmistelusta, elinkeinopolitiikan suuntaviivoista ja tietojen tuottamisesta. Kuntasuunnittelussa avainasioita ovat lähipalveluiden turvaaminen, aktiivinen elinkeinopolitiikka, talouden tasapaino ja päätöksiin pohjaksi tarvittavan tiedon riittävyys.

Vaalan kunnan yhteistyö

Vaalan kunta on päättänyt jatkaa itsenäisenä kuntana. Yhteistyötä mm. Utajärven kunnan ja Oulunkaaren kuntayhtymän kuntien kanssa tehdään edelleen. Erityisesti Utajärven kunnan kanssa yhteistyötä vahvistetaan entisestään vuoden 2017 aikana. Oulunkaaren kuntayhtymä järjestää ja pääosin tuottaa sosiaali- ja terveystalot Vaalalle, ja kunta on ollut Oulunkaaren kuntayhtymän jäsen vuoden 2010 alusta. Jo ennen tätä Vaalalla ja Utajärvellä on ollut yhteiset sosiaali- ja terveystalot vuoden 2005 alusta. Vaalan kunnan työntekijät siirtyivät Oulunkaaren kuntayhtymän työntekijöiksi 1.1.2010. Vuoden 2009 alusta kunta on myös osallistunut Oulunkaaren seutukunnan perustamaan kuntapalvelutoimistoon, johon on keskitetty talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon toiminnot siten, että ao. palvelupisteet kuitenkin säilyvät kunnassa.

Vaalan, Utajärven ja Muhoksen kunnat perustivat yhteisen elinkeinoyhtiön Humanpolis Oy:n vuoden 2015 alusta. Humanpolis Oy:n osalta yhteistyötä jatketaan ja yhtiön roolia elinkeinojen kehittämisessä tarkennetaan.

Vaala tekee myös kuntapariyhteistyötä. Vaalalla ja Paltamolla on ollut yhteinen aluearkkitehti, jonka osaamista myydään myös Utajärvelle. Yhteisen aluearkkitehdin avustus päättyi 31.12.2016 ja vuonna 2017 selvitetään yhteistyön mahdollisuudet lähikuntien kanssa aluearkkitehdin ja maankäytön osalta. Utajärven kanssa Vaalalla on yhteinen rakennustarkastaja. Hyvien käytänteiden hakeminen muista kunnista ja omien hyvien käytänteiden levittäminen kuuluu myös arkipäiväiseen toimintaan. Vaalan kunta on mukana Suomen Kuntaliiton Pienten kuntien neuvottelukunnassa ja pienten lukioiden verkostossa.

Vaalan kunta jatkaa osallistumista Kainuun kuntien ns. hankintarenkaaseen. Lisäksi Vaalan kunta jatkaa Kainuun Etu Oy:ssä osakkeenomistajana. Myös muuta yhteistyötä jatketaan Kainuun maakunnan ja Kainuun kuntien kanssa. Yhteistyöverkoston luomista jatketaan ja tehdään aktiivista edunvalvontaa kunnan eri tasoilla.

Yhteinen maataloushallinto Siikalatvan, Vaalan, Pyhännän, Vihannin ja Haapaveden kanssa on alkanut vuoden 2012 alusta. Vihannin kunta on kuitenkin eronnut yhteistoiminta-alueesta Raahen kaupunkiin liittymisen vuoksi. Tätä yhteistyötä jatketaan.

1.4 Talousarvion ja -suunnitelman perusteet

Kuntalain säädökset

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Talousarvion sitovuus

Valtuusto päättää käyttötalousosan nettomenot tulosalueittain (vastuualueittain) sitovina erinä. Investointiosassa kunnanvaltuusto päättää määrärahat hankkeittain. Siirrot ja mahdolliset käyttötarkoituksen muutokset 50.000 euroon asti päättää kunnanhallitus, muilta osin kunnanvaltuusto.

Lautakunnille ja johtokunnille, kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle on raportoitava talousarvion ja tavoitteiden toteutumisesta kunnanhallituksen antamien sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti.

Taloussuunnitelman rakenne ja sisältö

Kunnan talousarviossa tulee olla käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Tässä taloussuunnitelmassa käsitellään ensin tuloslaskelma- ja rahoitusosa, mikä antaa kokonaiskuvan kunnan taloudesta. Käyttötalousosassa käsitellään hallintokuntien strategiset tavoitteet ja vuoden 2017 toimenpiteet sekä niistä aiheutuvat kustannukset. Investointiosassa ovat rakennusohjelma sekä irtaimiston hankintasuunnitelma perusteluineen. Lisäksi talousarviossa on henkilöstösuunnitelma.

2 TULOSLASKELMA- JA RAHOITUSOSA

2.1 Tuloslaskelma

Toimintakate (ulk/sis)

Talousarvion mukaan toimintatuotot pysyvät ennallaan verrattuna talousarvioon 2016. Toimintatuotosten määrä on noin 3,7 miljoonaa. Kuitenkin verrattuna tilinpäätökseen 2015 toimintatuotot vähenevät n. 90 000 euroa.

Toimintakulut laskevat vuoden 2016 talousarviosta n. 160 000 euroa eli n. 0,6 %:a. Toimintakulujen laskua selittää henkilöstökulujen lasku n. 230 000 euroa (-3,1 %). Henkilöstökulujen budjetoinnissa on otettu huomioon kilpailukyky sopimuksesta johtuvat 30 %:n lomarahojen leikkaus ja sivukulujen alennukset. Näiden vaikutus henkilöstökuluihin on arviolta yhteensä n. 120 000 euroa. Tilinpäätökseen 2015 verrattuna toimintakulut nousevat 263 000 euroa, joka vastaa n. 1 %:n nousua. Tästä noususta sosiaali- ja terveyspalveluiden osuus on n. 170 000 euroa eli n. 0,6 %:a.

Toimintakate on talousarvion mukaan n. 22,9 miljoonaa. Toimintakate on n. 164 000 euroa parempi kuin vuoden 2016 talousarviossa.. Verrattuna tilinpäätökseen 2015 toimintakate heikkenee n. 363 000 euroa.

Verotulot

Suunnitelmakauden tavoitteena on, että kunnan tuloveroprosentti poikkeaa enintään 1,5 %-yksikköä valtakunnan keskiarvosta ja 1 %-yksikköä alueen keskiarvosta. Vaalan tuloveroprosentti vuonna 2017 säilyy 21,50 prosentissa.

Kunnallisveroprosenttiaan korottaa vuodelle 2017 vain 47 kuntaa. Korottajien määrä pysyi edellisvuoden maltillisella tasolla. Veroprosentti laskee kaikkiaan 14 kunnassa. Pohjois-Pohjanmaalla keskimääräinen veroprosentti on vuonna 2017 20,46 ja Kainuussa 21,12 %:a. Keskimäärin 2000-5000 asukkaan kunnissa veroprosentti on 20,85 %:a. Siten Vaalan prosentin voidaan todeta olevan keskimääräistä selvästi korkeampi.

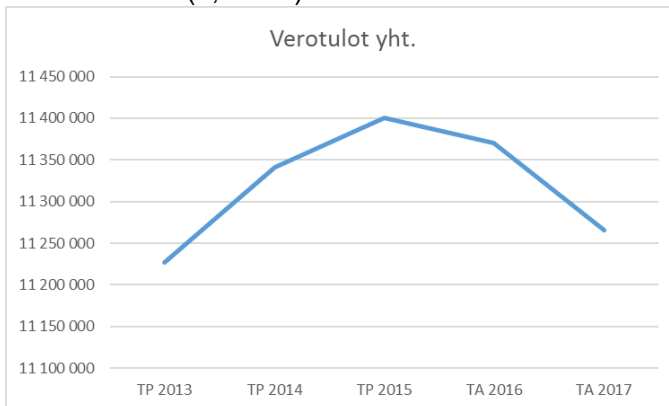
Vaalan kunnan efektiivinen veroaste on ollut Kuntaliiton laskemien mukaan vuonna 2017 14,21 %. Tuloveron ja efektiivisen veroasteen erotus on 7,29 %:a.

Vaalan kiinteistöverotuksen verotusarvot ja kiinteistöveroprosentit vuonna 2017 ovat seuraavat (luvut tuhatta euroa):

Yleisen kiint.v-% alaiset	
maa-alueet	28 493
rakennukset	16 449
Vero %	1,10
VERO	494
Vak. asuinrakennukset	60 001
Vero %	0,59
VERO	354
Muut asuinrakennukset	26 454
Vero %	1,15
VERO	304
Voimalaitokset	49 737
josta ydinvoimalaitokset	0
Vero %	3,10
VERO	1 542
Yleishyödylliset yhteisöt	105
Vero %	0,80
VERO	1
Rakentamaton rakenn.paikka	0

Vero %	0
VERO	0
Verotusarvot yhteensä	181 239
MAKSETTAVA KIINT.VERO	2 695

Verotulojen arvioidaan vähentyvän vuodesta 2015 yhteensä n. 243 000 euroa eli n. 2,1 prosenttia. Vuoden 2016 arvioidusta toteumasta (11 341 000 euroa) verotulojen arvioidaan vähentyvän n. 75 000 euroa (0,7 %:a).

Kilpailukysopimus vähentää jatkossa kuntien verotuloja. Sopimus paitsi laskee työnantajien sosiaalivakuutusmaksuja niin se myös korottaa palkansaajan lakisääteisiä sosiaalivakuutusmaksuja vastaavasti. Tämä rakenteellinen muutos heikentää kuntien tulopohjaa, sillä maksujen korotukset lisäävät palkansaajien verovähennyksiä ja pienentävät siten kuntien veropohjaa.

	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017
Kunnallisvero	8 323 785	8 187 223	8 293 080	8 142 000	8 008 000
Muutos %	6,20 %	-1,64 %	1,29 %	-1,82 %	-1,65 %
Kiinteistövero	2 343 394	2 532 542	2 547 824	2 695 000	2 652 000
Muutos %	2,20 %	8,07 %	0,60 %	5,78 %	-1,60 %
Osuus yhteisöveron t	560 000	621 027	668 196	533 000	606 000
Muutos %	14,70 %	10,90 %	7,60 %	-20,23 %	13,70 %
Verotulot yht.	11 227 179	11 340 792	11 509 100	11 370 000	11 266 000
Muutos %	5,70 %	1,01 %	1,48 %	-1,21 %	-0,91 %
Muutos euroina		113 613	168 308	-139 100	-104 000
Veroprosentti	21,50 %	21,50 %	21,50 %	21,50 %	21,50 %

Valtionosuudet

Valtionosuuksien yhteensä arvioidaan olevan n. 79 000 euroa korkeammat kuin vuonna 2015.

Sen sijaan verrattuna talousarvioon 2016 valtionosuudet vähenevät 43 000 euroa.

	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017
Valtionosuudet yhteensä	12 893 752	13 144 123	13 085 145	13 207 000	13 164 000
Muutos %	1,40 %	1,94 %	-0,45 %	0,93 %	-0,33 %
Muutos euroina		250 371	-58 978	121 855	-43 000

Korot ja rahoitustuotot

Talousarviolainojen ja kassalainojen korkoihin on varattu vuodelle 2017 yhteensä 200 000 €, mikä on 50 000 euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2017 tuloista poistuu liikelaitosten yhtiöittämisen myötä liikelaitosten peruspääoman tuotto 68 470 euroa. Kuntakonsernin yhtiöiden maksama korkotuotto kunnalle on budjetoitu n. 36 000 euroa.

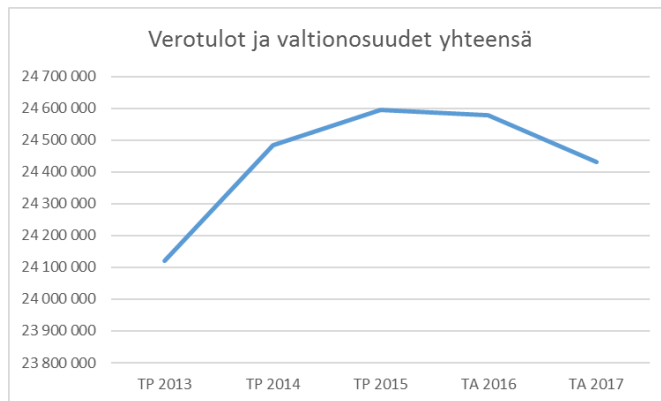
Poistot

Suunnitelman mukaisia poistoja on talousarviossa 996 439 euroa. Poistot ovat pienentyneet tilinpäätöksestä 2015 yhteensä 145 000 euroa. Poistot jakautuvat hallintokunnittain seuraavasti.

	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017
Hallinto-osasto	35 110	40 000	55 143	95 000	116 930
Sivistysosasto	257 172	260 000	251 425	290 000	277 950
Tekninen osasto	785 224	815 000	834 585	700 000	601 550
YHTEENSÄ	1 077 506	1 115 000	1 141 153	1 085 000	996 430

Vuosikate ja tilikauden ylijäämä

Talouarvion mukainen vuosikate on 1,4 miljoonaa. Vuosikate on heikentynyt tilinpäätökseen 2015 verrattuna n. 643 000 euroa (31,2 %:a).

Vuosikatteen heikentymistä selittää verotulojen ja valtionosuuksien vähentyminen. Nämä vähentyvät arviolta yhteensä n. 160 000 vuoden 2015 tilinpäätöksestä. Laskeva trendi on nähtävissä viereisestä taulukosta.

Lisäksi vuosikatteen heikentymistä selittää toimintakulujen nousu, joka on n. 263 000 euroa tilinpäätöksestä 2015 siitäkin huolimatta, että toimintakuluja alentaa kilpailukykysojimuksen tuomat, arvioidut säästöt n. 120 000 euroa.

Arvioitu ylijäämä vuodelle 2017 on 474 000 euroa. Ylijäämä on kohtuullisen hyvällä tasolla, mutta erikoisairaanhoidon kehitys vaikuttaa olennaisesti ylijäämän muodostukseen.

TULOSLASKELMA, PERUSKUNTA

TULOSLASKELMA (sis/ulk)	TP 2015	TA 2016	TA 2017	Muutos TP2015 -> TA2017	Muutos TA2016 -> TA2017
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	2 232 603	2 291 250	2 293 560	2,7	0,1
Maksutuotot	262 994	211 500	229 800	-12,6	8,7
Tuet ja avustukset	352 711	297 389	388 139	10,0	30,5
Muut toimintatuotot	921 651	880 226	768 090	-16,7	-12,7
TOIMINTATUOTOT	3 769 959	3 680 365	3 679 589	-2,4	0,0
Valmistus omaan käyttöön	20 179	10 000	10 000	-50,4	0,0
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-7 131 761	-7 398 044	-7 168 442	0,5	-3,1
Palvelujen ostot	-16 913 174	-17 062 960	-17 179 764	1,6	0,7
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 470 881	-1 618 650	-1 606 790	9,2	-0,7
Avustukset	-447 616	-457 400	-434 900	-2,8	-4,9
Muut toimintakulut	-325 524	-180 040	-161 770	-50,3	-10,1
TOIMINTAKULUT	-26 288 956	-26 717 094	-26 551 666	1,0	-0,6
TOIMINTAKATE	-22 498 818	-23 026 729	-22 862 077	1,6	-0,7
Verotulot	11 509 101	11 370 000	11 266 000	-2,1	-0,9
Valtionosuudet	13 085 145	13 207 000	13 164 000	0,6	-0,3
Korkotuotot	10 310	22 000	46 000	346,2	109,1
Muut rahoitustuotot	97 665	72 470	2 100	-97,8	-97,1
Korkokulut	-144 619	-250 000	-200 000	38,3	-20,0
Muut rahoituskulut	-453	-5 300	-800	76,6	-84,9
Rahoitustuotot ja -kulut	-37 097	-160 830	-152 700	311,6	-5,1
VUOSIKATE	2 058 331	1 389 441	1 415 223	-31,2	1,9
Poistot ja arvonalentumiset	-1 124 233	-1 085 000	-996 430	-11,4	-8,2
TILIKAUDEN TULOS	934 098	304 441	418 793	-42,6	37,6
Poistoeron muutos	55 143	55 000	55 000	-0,3	0,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	989 241	359 441	473 793	-42,9	31,8

TUNNUSLUKUJA	TA 2012	TA 2013	TA 2014	TA 2015	TA 2016	TA 2017
Toimintatuotot/toimintakulut %	15,7	15,9	15,9	15	13,8	13,9
Vuosikate poistoista %	145	138	136	126,5	128,1	142,0
Vuosikate euroa/asukas	382	454	473	416	443	460
Asukasluku 1.1.	3311	3258	3210	3193	3139	3075

2.2 Rahoituslaskelma

Vuonna 2016 pitkäaikaista lainaa ei ole nostettu eikä sitä todennäköisesti tulla nostamaan. Rahoitus on hoidettu lyhytaikaista kassalainaa nostamalla. Tällä hetkellä lyhytaikaista kassalainaa on 1,0 miljoonaa. Vuodelle 2017 talousarviolainaa kirjataan 2,1 miljoonaa euroa. Vuoden aikana arvoidaan nostetaanko pitkäaikaista talousarviolainaa vai hoidetaanko rahoituksen tarve lyhytaikaisella kassalainalla.

RAHOITUSLASKELMA	TA 2015	TA 2016	TA 2017
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
VUOSIKATE	1 328 303	1 389 441	1 415 223
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT			
PAKOLLISET VARAUKSET			
MUUT OIKAISUT			
<i>TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT</i>			
TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 328 303	1 389 441	1 415 223
INVESTOINTIMENOT	-1 375 000	-1 627 000	-1 835 000
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTEIHIN	15 000	66 000	60 000
INVESTOINTIEN VARS.MYYNTITULOT			
INVESTOINTIEN MYYNTIVOITOT/-TAPPIOT			
<i>PYS. VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULO</i>			
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-1 360 000	-1 611 000	-1 775 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-31 697	-221 559	-359 777
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET			
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET			-16 000
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	9 900	6 000	9 300
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET	9 900	6 000	9 300
LAINAKANNAN MUUTOKSET			
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	2 000 000	2 000 000	2 100 000
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-1 800 000	-1 657 054	-1 613 822
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS			
LAINAKANNAN MUUTOKSET	200 000	342 946	486 178
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET			
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUUTOS			
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS			
SAAMISTEN MUUTOS			
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS			
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	0		0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	209 900	348 946	495 478
RAHAVAROJEN MUUTOS	178 203	127 387	135 701
Lainakanta vuoden lopussa	11 743 000	12 072 000	11 500 000
Lainakanta/asukas	3 673	3 847	3 740

2.3 Taloussuunnitelma

Vaalan kunnan vuoden 2013, 2014 ja 2015 tilinpäätöksiä tulokset ovat olleet erinomaisia, minkä seurauksena kertynyttä alijäämää ei ole enää ollut tilinpäätöksessä 2014. Edelleen kuluvan vuoden 2016 tilanne on hyvä. Siitä huolimatta kunta on jatkanut talouden tervehdyttämistä. Tähän kannustavat alenevat valtionosuudet ja korkea lainamäärä.

Talousarviovuoden 2017 suurimpana haasteena on pysyä tiukassa talousarviossa sekä huolehtia kunnan tulojen positiivisesta kehityksestä yleisestä taantumasta ja kilpailukykysovimuksen vaikutuksista huolimatta. Vähenevät valtionosuudet ja verotulojen heikko kertyminen asettavat haasteita. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja itsehallintoalueiden perustaminen aiheuttavat merkittäviä epävarmuustekijöitä tuleville vuosille.

TULOSLASKELMA (sis/ulk)	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	2 291 250	2 293 560		
Maksutuotot	211 500	229 800		
Tuet ja avustukset	297 389	388 139		
Muut toimintatuotot	880 226	768 090		
TOIMINTATUOTOT	3 680 365	3 679 589	3 700 000	3 700 000
Valmistus omaan käyttöön	10 000	10 000		
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-7 398 044	-7 168 442		
Palvelujen ostot	-17 062 960	-17 179 764		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 618 650	-1 606 790		
Avustukset	-457 400	-434 900		
Muut toimintakulut	-180 040	-161 770		
TOIMINTAKULUT	-26 717 094	-26 551 666	-26 700 000	-26 900 000
TOIMINTAKATE	-23 026 729	-22 862 077	-23 000 000	-23 200 000
Verotulot	11 370 000	11 266 000	11 318 000	11 516 000
Valtionosuudet	13 207 000	13 164 000	13 200 000	13 200 000
Korkotuotot	22 000	46 000	46 000	46 000
Muut rahoitustuotot	72 470	2 100	2 100	2 100
Korkokulut	-250 000	-200 000	-250 000	-250 000
Muut rahoituskulut	-5 300	-800	-800	-800
Rahoitustuotot ja -kulut	-160 830	-152 700	-202 700	-202 700
VUOSIKATE	1 389 441	1 415 223	1 315 300	1 313 300
Poistot ja arvonalentumiset	-1 085 000	-996 430	-1 000 000	-1 000 000
TILIKAUDEN TULOS	304 441	418 793	315 300	313 300
Poistoeron muutos	55 000	55 000	55 000	55 000
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	359 441	473 793	370 300	368 300

	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019
		Kunta+ liikelait.	(kunta+liikel.)	Kunta+liikel.	Kunta+liikel.	(peruskunta)			
Asukasluku	3 311	3 255	3 193	3 136	3 075	3 020	2 967	2 919	2 874
Veroprosentti	21,00	21,00	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50	21,50
Toimintatuotot	3 995 120	4 182 904	4 096 207	4 100 122	3 803 477	3 680 365	3 689 589	3 700 000	3 700 000
Toimintatuottojen muutos, %	#VIITTAUS!	4,7 %	-2,1 %	0,1 %	-7,2 %	-3,2 %	0,3 %	0,3 %	0,0 %
Toimintakulut	-24 929 767	-25 905 152	-25 139 295	-25 217 396	-25 868 186	-26 717 094	-26 551 666	-26 700 000	-26 900 000
Toimintakulujen muutos %	#VIITTAUS!	3,9 %	-3,0 %	0,3 %	2,6 %	3,3 %	-0,6 %	0,6 %	0,7 %
TOIMINTAKATE	-20 934 647	-21 722 248	-21 043 088	-21 117 274	-22 064 709	-23 026 729	-22 862 077	-23 000 000	-23 200 000
TOIMINTAKATTEEN MUUTOS, %	#VIITTAUS!	3,8	-3,1	0,4	4,5	4,4	-0,7	0,6	0,9
Kunnallisverot	7 592 361	7 834 806	8 323 785	8 187 223	8 293 080				
Yhteisöverot	783 448	488 104	560 514	621 026	668 196				
Kiinteistöverot	2 276 053	2 294 043	2 343 393	2 532 542	2 547 824				
Verotulot yhteensä	10 651 863	10 616 952	11 227 692	11 340 791	11 509 101	11 370 000	11 266 000	11 318 000	11 516 000
Verotulojen muutos, %	#VIITTAUS!	-0,3	5,8	1,0	1,5	-1,2	-0,9	0,5	1,7
Valtionavut	11 524 543	12 710 816	12 893 752	13 144 123	13 085 145	13 207 000	13 164 000	13 200 000	13 200 000
(Harkinnanvarainen)	#VIITTAUS!	10,3	1,4	1,9	-0,4	0,9	-0,3	0,3	0,0
Korkotuotot	29 066	11 254	4 344	4 385	9 998	22 000	46 000	46 000	46 000
Muut rahoitustuotot	11 565	14 837	40 679	11 626	30 137	72 470	2 100	2 100	2 100
Korkokulut	-279 436	-263 080	-259 003	-199 007	-161 209	-250 000	-200 000	-250 000	-250 000
Muut rahoituskulut	-5 678	-2 856	-2 695	-776	-499	-5 300	-800	-800	-800
VUOSIKATE	997 276	1 365 675	2 876 292	3 183 868	2 407 964	1 389 441	1 415 223	1 315 300	1 313 300
Poistot	-1 081 065	-1 197 962	-1 418 990	-1 467 099	-1 448 281	-1 085 000	-996 430	-1 000 000	-1 000 000
Satunnaiset tuotot									
Satunnaiset kulut									
Poistoeron muutos	61 789	60 723	63 368	58 375	57 890	55 000	55 000	55 000	55 000
Rahastojen muutos									
Varausten muutos									
	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2018
Ylijäämä/alijäämä	-22 000	228 436	1 520 670	1 775 144	1 017 573	359 441	473 793	370 300	368 300
Kumulatiivinen ylij/alij.	2 400 138	2 628 574	4 149 244	5 924 388	6 941 961	7 301 402	7 775 195	8 145 495	8 513 795
Kumulatiivinen ylij/alij./as	725	808	1 299	1 889	2 258	2 418	2 621	2 791	2 962
VUOSIKATE	997 276	1 365 675	2 876 292	3 183 868	2 407 964	1 389 441	1 415 223	1 315 300	1 313 300
Nettoinvestoinnit (kunta)	2 676 212	4 449 032	589 000	544 175	1 683 750	2 131 000	1 775 000	710 000	660 000
Vuosikate - poistot	-83 789	167 713	1 457 302	1 716 769	959 683	304 441	418 793	315 300	313 300
Vuosikate - tod. lyhennys									
Vuosikate - nettoinv.	-1 678 936	-3 083 357	2 287 292	2 639 694	724 214	-741 559	-359 777	605 300	653 300
Taseesta									
Lainakanta 1000 euroa	13 061	17 478	16 530	13 463	13 609	12 072	11 500		
Lainakanta euroa/as	3 945	5 370	5 177	4 293	4 426	3 997	3 876	0	0
Kassavarat 1000 euroa									
Kassavarat euroa/as									
Saamiset 1000 euroa									
Saamiset euroa/as									
Erikoissairaanhoido	-4 691 000	-4 759 000	-4 368 000	-4 615 000	-4 843 613				

Yleisesti:

Tulot:

- Tontti- ja yritysmarkkinointia vauhditetaan käynnissä olevalla Leader-hankkeella.
- Verojen nostopaine arvioidaan vuoden 2016 tilinpäätöksen valmistuttua ja talousarvion 2017 toteuman perusteella.
- Reagoidaan nopeasti yritysten tarpeisiin ja tarjotaan apua rahoituksen ja kehittämispalveluiden hakemiseen. Toteutetaan elinvoimaohjelmaa.

Menot:

- Investointitaso vuosien 2016-2018 välillä pidetään n. 4 miljoonassa eurossa (netto). Vuositainen vaihtelu on mahdollista. Näin vältetään lisävelkaantuminen.
- Palvelurakenteen ja kattavuuden tarkastelu.
- Henkilöstömenoja hillitään. Tavoitteena palvelurakenteen sopeutuksen mukana sopeutuva henkilöstörakenne.
- Henkilöstön jaksamiseen, alaistaitoihin ja esimiestyöhön sekä muutosjohtamiseen panostetaan mm. työnohjauksella ja tiedottamisella sekä yhteistyöllä työterveyshuollon kanssa. Henkilöstön osaaminen pidetään hyvällä tasolla koulutuksen avulla.
- Pyritään edelleen eroon vajaakäyttöisistä kiinteistöistä kuitenkin minimoimalla myyntitappiot ja ylimääräiset poistot.

- Toimintakulujen kasvua hillitään niiden ollessa koko kunnan (sis. Oulunkaari) osalta n. 1-1,5% aina vuoteen 2018.
- Lainojen osalta varaudutaan markkinakorkojen vaihteluun.

Päivitys tehty:

*TP 2013 tiedot päivitetty kunta+liikelaitokset

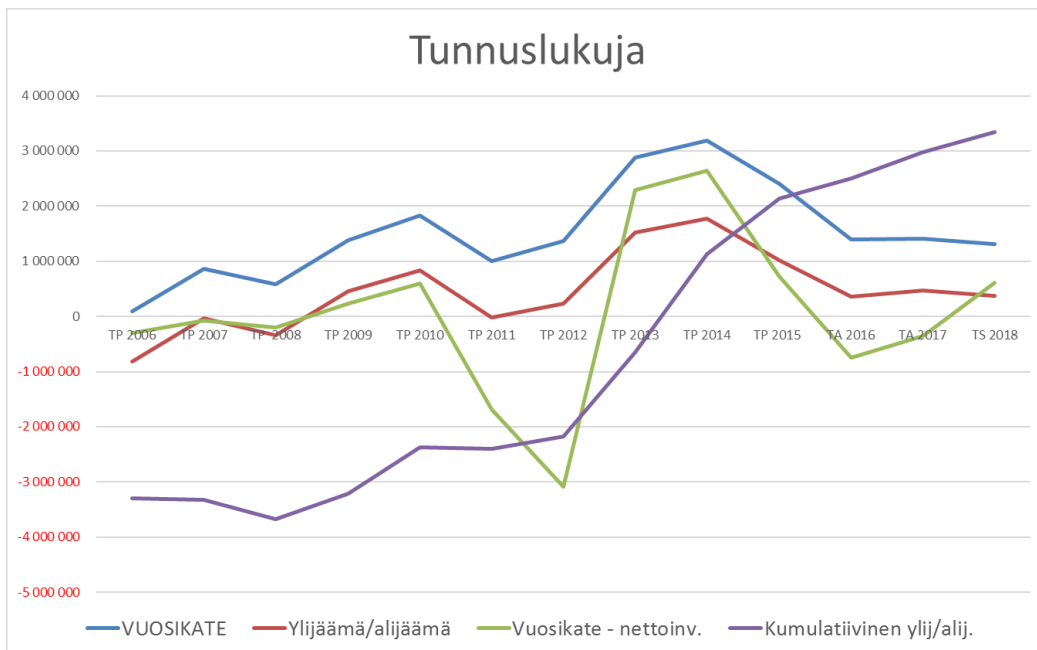
* TP 2016 ja TA 2017, TS 2018 tiedot päivitetty

*Hallituksen valtionosuusleikkaukset ja kiky huomioitu.

*Verotulot perustuvat KL:n ja VM:n arvioon. Kunnallisveron nostoa ei mukana.

*Menoihin vaikuttaa vuoden 2019 alusta olennaisti sote-ratkaisu ja rahoitus.

*Asukasmäärä muutettu vastaamaan tilastokeskuksen ennustetta, TA ja TS asukasluku on asukasluku vuoden alussa.

3 KÄYTTÖTALOUSOSA

Käyttötalouteen vaikuttavat toiminnalliset ja taloudelliset muutokset

Käyttötalouteen vaikuttaa heikentävästi verotulojen ja valtionosuuksien väheneminen. Verotulot ja valtionosuudet muodostavat n. 88 %:a kunnan tuloista. Näiden tulojen arvioidaan vähentyvän vuoden 2015 tilinpäätöksestä n. 160 000 euroa ja arvioiduista vuoden 2016 tuloista n. 50 000 euroa. Toimintamenoja tulee pyrkiä suhteuttamaan tähän tulojen laskuun.

Henkilöstömenot ovat kunnan suurin yksittäinen kuluerä sosiaali- ja terveystoimien jälkeen. Kunnan toiminnassa henkilöstömenoja on pyritty hillitsemään henkilöstön vähennyksillä palvelutarpeen vähentyessä. Jatkossa henkilöstön määrä on edelleen sopeutettava tarvetta vastaavasti. Oulunkaaren kuntayhtymän puolella on sen sijaan henkilöstön lisäämispaineita mm. kasvavan vanhusväestön palvelujen turvaamiseksi.

Henkilöstömenoja hillitsee vuonna 2017 kilpailukyky sopimuksesta johtuvat muutokset. Kilpailukyky sopimus alentaa kuntatalouden toimintamenoja jo vuodesta 2017 lähtien. Toimintamenojen lasku muodostuu työeläke-, työttömyysvakuutus- ja sairausvakuutusmaksun alentamisesta sekä lomarahojen leikkauksesta. Lomarahoja leikataan 1.2.2017 lukien 30 %:a. Lisäksi on sovittu, että palkkoja ei koroteta. Tässä vaiheessa näiden kustannussäästöjen määrää on vaikea tarkasti arvioida, mutta henkilöstömenojen säästö arvioidaan olevan vuodelle 2017 noin 120.000 euron suuruusluokassa. Lomarahojen leikkaus ja arviot alentuneista palkkojen sivukuluista on otettu huomioon talousarvion henkilöstökuluissa. Tältä osin on kuitenkin huomioitava, että kilpailukyky sopimus aiheuttaa kunnan tulopohjaan vähennyksiä ja siten kilpailukyky sopimuksen vaikutukset ovat kokonaisuudessaan kunnan talouteen lievästi negatiiviset. Näiden lisäksi työaika pidennetään keskimäärin n. 24 tunnilla, mutta tämän johdosta ei arvioida kertyvän kustannussäästöjä.

Yhteenveto käyttötalouden määrärahoista

Hallinto-osasto	TP 2015	TA 2016	TA 2017	Muutos % TP2015-> 2017	Muutos % TA2016-> 2017
Toimintatuotot	253 233	146 197	255 955	1,1	75,1
Toimintakulut	-15 631 449	-15 691 891	-16 024 737	2,5	2,1
Netto	-15 378 216	-15 545 694	-15 768 782	2,5	1,4
Sivistysosasto					
Toimintatuotot	418 053	290 228	268 334	-35,8	-7,5
Toimintakulut	-6 030 940	-6 246 843	-5 728 169	-5,0	-8,3
Netto	-5 612 887	-5 956 615	-5 459 835	-2,7	-8,3
Tekninen osasto					
Toimintatuotot	3 098 673	3 243 940	3 155 300	1,8	-2,7
Valmistus omaan käyt.	20 179	10 000	10 000	-50,4	0,0
Toimintakulut	-4 626 456	-4 778 360	-4 798 760	3,7	0,4
Netto	-1 507 604	-1 524 420	-1 633 460	8,3	7,2
Kaikki yhteensä					
Toimintatuotot	3 769 959	3 680 365	3 679 589	-2,4	0,0
Valmistus omaan käyt.	20 179	10 000	10 000	-50,4	0,0
Toimintakulut	-26 288 957	-26 717 094	-26 551 666	1,0	-0,6
Netto	-22 498 819	-23 026 729	-22 862 077	1,6	-0,7

3.1 Hallinto-osasto

Hallintopalveluihin kuuluvat seuraavat vastuualueet vaalit, tarkastustoimi, hallinto- ja talouspalvelut, elinkeino- ja kulttuuritoimi, maaseututoimi, yleishallinnon työllistäminen, Oulunkaaren kuntayhtymä, rahoitus ja ostopalvelut muilta. Hallinto-osasto vastaa hallinnon tukipalvelujen tuottamisesta. Hallinto-osaston budjetti sisältää kunnan suurimmat menot (sosiaali- ja terveyspalvelut) sekä tulot (verotulot ja valtionosuudet). Näiden lisäksi budjetti koostuu erilaisista jäsenmaksuista kuten Kuntaliiton ja Pohjois-Pohjanmaan liiton jäsenmaksuista sekä osallistumismaksuista erilaisiin yhteistoiminta-alueisiin. Elinkeinopalvelut, matkailu ja kulttuuri sijoittuvat kuntaorganisaatiossa suoraan kunnanjohtajan alaisuuteen ja näiden yhteistyönä toteutetaan muun muassa kunnan markkinointia.

Hallinto-osasto

1000	HALLINTOPALVELUT	TP 2015	TA 2016	TA 2017	Muutos-% TP2015 -> 2017	Muutos-% TA2016 -> 2017
	TOIMINTATUOTOT					
	Myyntituotot	92 804	49 850	43 400	-53,2	-12,9
	Maksutuotot	13 636	2 700	2 900	-78,7	7,4
	Tuet ja avustukset	111 774	92 847	198 955	78,0	114,3
	Muut toimintatuotot	35 019	800	10 700	-69,4	1237,5
	TOIMINTATUOTOT	253 233	146 197	255 955	1,1	75,1
	TOIMINTAKULUT					
	Henkilöstökulut	-982 202	-1 076 308	-1 151 461	17,2	7,0
	Palvelujen ostot	-14 365 484	-14 357 873	-14 575 056	1,5	1,5
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-35 615	-40 360	-84 570	137,5	109,5
	Avustukset	-85 563	-145 700	-150 400	75,8	3,2
	Muut toimintakulut	-162 585	-71 650	-63 250	-61,1	-11,7
	TOIMINTAKULUT	-15 631 449	-15 691 891	-16 024 737	2,5	2,1
	TOIMINTAKATE	-15 378 216	-15 545 694	-15 768 782	2,5	1,4

		TP 2015	TA 2016	TA 2017	Muutos- % TP2015 -> 2017	Muutos-% TA2016 -> 2017
1100	VAALIT					
	TOIMINTATUOTOT	5 446				
	TOIMINTAKULUT	-4 616		-13 099		
	TOIMINTAKATE	830		-13 099		
1200	TARKASTUSTOIMI					
	TOIMINTAKULUT	-11 848	-16 910	-16 938	43,0	0,2
	TOIMINTAKATE	-11 484	-16 910	-16 938	47,5	0,2
1300	HALLINTO- JA TA- LOUSPALVELUT					
	TOIMINTATUOTOT	127 258	67 987	84 450	-5,4	24,2
	TOIMINTAKULUT	-998 033	-914 984	-913 081	-7,4	-0,2
	TOIMINTAKATE	-870 775	-846 997	-828 631	-7,5	-2,2
1400	ELINKEINOTOIMI					
	TOIMINTATUOTOT	8 192	5 800	6 300	-23,1	8,6
	TOIMINTAKULUT	-261 756	-320 058	-314 628	20,2	-1,7
	TOIMINTAKATE	-253 564	-314 258	-308 328	21,6	-1,9
1500	MAASEUTUTOIMI					
	TOIMINTATUOTOT					
	TOIMINTAKULUT	-57 069	-69 814	-63 762	11,7	-8,7
	TOIMINTAKATE	-57 069	-69 814	-63 762	11,7	-8,7
1600	TYÖLLISTÄMINEN					
	TOIMINTATUOTOT	71 287	72 410	81 500	14,3	12,6
	TOIMINTAKULUT	-191 889	-328 630	-349 259	82,0	6,3
	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-120 602	-256 220	-267 759	122,0	4,5
1610	VAPAA-AIKAPALVE- LUT					
	TOIMINTATUOTOT	74 166	88 092	83 705	12,9	-5,0
	TOIMINTAKULUT	-245 608	-288 311	-273 403	11,3	-5,2
	TOIMINTAKATE	-171 442	-200 219	-189 698	10,6	-5,3
1700	OULUNKAAREN KUN- TAYHTYMÄ					
	TOIMINTATUOTOT	41 050				
	TOIMINTAKULUT	-13 994 425	-13 939 249	-13 972 439	-0,2	0,2
	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-13 953 375	-13 939 249	-13 972 439	0,1	0,2
1702	OSTOPALVELUT MUILTA					
	TOIMINTATUOTOT					
	TOIMINTAKULUT	-111 485	-102 246	-108 128	-3,0	5,8
	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-111 485	-102 246	-108 128	-3,0	5,8

Muutoksia vuonna 2017

- Organisaatiouudistuksen myötä vapaa-aikapalveluiden toiminta on siirtynyt hallinto-osastolle 1.8.2016 alkaen. 1.1.2017 alkaen vapaa-aikapalvelut budjetoidaan osaksi hallinto-osastoa. Vapaa-aikapalveluiden siirto lisää hallinto-osaston toimintakuluja n. 270 000 euroa.
- Vuonna 2017 järjestetään kuntavaalit. Vaalien nettokustannus on n. 13 000 euroa.
- Työllistämisen vastuualueella Pajalta töihin II –hanke päättyy 31.12.2016. Tämän seurauksena kunnan työllistämisen vastuualueelta poistuu n. 35.000 euroa vuosittaista hanketuloa.
- Työllistämisen vastuualueella on jätetty hankehakemus Työkykyä ja hyvinvointia luonnosta – hankkeeseen. Hankepääöstä ei ole vielä saatu. Todennäköisesti tieto hankkeen rahoituksesta saadaan vuoden 2016 puolella. Hankkeen kuntaosuus olisi hankehakemuksen mukaan noin 20.000 euroa vuodessa. Tämä kustannus katetaan työllistämisen vastuualueen sisältä, mikäli hanke käynnistyy.
- Cloudia hankinta ja kilpailutusjärjestelmä on otettu käyttöön vuoden 2016 lopulla ja sen käyttöönto ja käyttöä jatketaan vuonna 2017.
- Asiakirjahallintoon liittyvä tiedonohjausjärjestelmä-projekti pyritään saamaan loppuun. Tätä varten tehdään tarvittavat ohjelmistopäivitykset.
- Toimistotiimin henkilötyövuosien määrä laskee 0,5 HTV:llä. Jatkossa toimistotiimiin kuuluu kahdeksan (8) toimistosihteerä. Hallintosihteerin tehtävät järjestellään vastaamaan määritettyä tehtäväkuvaa ja hallintosihteerin rooli toimistotiimissä vahvistuu.

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä kunnanvaltuuston asioiden valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta. Kunnanhallitus johtaa myös kunnan strategiassa yhteisesti valittujen tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävää työskentelyä ja päätöksentekoa. Kunnanjohtaja toimii kunnanhallituksen esittelijänä ja kuntaorganisaation johtajana. Kunnanhallituksen suorassa alaisuudessa toimivat hallintopalvelut ja elinkeinopalvelut.

Edelleen vuonna 2017 koko kuntatalouden haasteena on verotulojen ja valtionosuuksien väheneminen. Samaan aikaan menot pyrkivät kasvamaan. Tämän seurauksena kunnanhallitus jatkaa talouden tarkkaa seuraamista ja reagoi tarvittaessa taloudessa tapahtuviin muutoksiin. Vuoden 2019 aluehallintouudistus vaikeuttaa taloudensuunnittelua, sillä moni asia on vielä talousarvion laadinnan yhteydessä auki. Taloudensuunnittelussa otetaan huomioon tuleva uudistus ja pyritään varmistamaan, että kunnan elinvoimaisuus säilyy myös uudistuksen jälkeen.

Henkilömäärä ja kunnan toiminta muutoinkin sopeutetaan kunnan väestökehitykseen ja vähentyvään palveluiden kysyntään. Kuitenkin henkilöstön määrän vähentyessä kiinnitetään huomiota henkilöstön hyvinvointiin ja jaksamiseen. Lisäksi työskentelytapojen jatkuvalla kehittämisellä pyritään mahdollistamaan työtehtävien hoitaminen vähenevällä henkilöstöresurssilla. Henkilöstömäärän vähentyessä yhteistyön merkitys eri osastojen ja henkilöstöryhmien välillä kasvaa ja yhteistyötä pyritään lisäämään edelleen mm. yhtenäisillä toimintatavoilla.

Hallintopalvelut koordinoivat kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä. Hyvinvoinnin edistämisen työvälineinä toimivat hyvinvoinnin ja turvallisuustyön työryhmä ja johtoryhmä. Varsinainen hyvinvoinnin edistäminen kuuluu kuitenkin kaikille päävastuualueilla. Lisäksi Vaalan kunta tekee aktiivista terveyden edistämistyötä.

Hallinto- ja talouspalvelut

Tehtäväalue sisältää kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, keskustoimiston, talous ja hallinnon, henkilöstöhallinnon, atk-palvelujen ja toimikuntien tulot ja menot. Ulkopuolisilta ostettavia palveluja ovat Oulunkaaren kuntapalvelutoimistosta ostettavat talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon palvelut, Oulunkaaren ympäristöpalveluista ostettavat kunnallisen ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkin-

tähuollon palvelut sekä Raahen kaupungilta ostettavat velkajärjestelypalvelut. Kuntayhtymien menoissa on mm. Kuntaliiton ja Pohjois-Pohjanmaan liiton sekä Oulunkaaren kuntayhtymän osuusmaksut sekä maksu Kajaanin kaupungille hankintarenkaan palveluista.

Talous- ja hallintopalveluissa vuonna 2017 toimistotiimin toimintaa pyritään kehittämään edelleen. Tavoitteena on tehostaa toimintaa löytämällä uusia tehokkaita työskentelytapoja. Tässä tärkeänä osana on jo olemassa olevien ja uusien sähköisten järjestelmien tehokas käyttö. Jotta työtehtävät voidaan hoitaa jatkuvasti vähenevällä henkilöstöresurssilla, tulee työskentelytapoja kehittää. Samaa aikaan henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen on tärkeää. Myös riittävä osaaminen pyritään turvaamaan yhteisillä ja yksilöllisillä koulutuksilla.

Taloushallinnossa taloutta seurataan tarkasti ja talouden muutoksiin reagoidaan. Talouden seurantavälineitä pyritään kehittämään. Vuoden 2017 aikana pyritään ottamaan käyttöön yhteistyössä Oulunkaaren kanssa johdon raportointijärjestelmä, jonka avulla talouden seuranta tehostuu. Johdon raportointijärjestelmän avulla pyritään saamaan kattavaa taloudellista tietoa päätöksenteon tueksi.

Hankinta-asioihin kiinnitetään huomiota. Cloudia hankinta- ja kilpailutusjärjestelmän käyttöä jatketaan ja sen käyttö pyritään vakiinnuttamaan kaikkiin yksiköihin. Näin pyritään edistämään tasapuolisia ja läpinäkyviä hankintakäytäntöjä. Hankintaohjelmiston käyttö mahdollistaa hankintojen seuraamisen. Lisäksi hankintaohjeistus päivitetään vuoden 2017 aikana.

Kunnan henkilöstössä on tapahtunut vuoden 2016 aikana paljon muutoksia ja muutoksia tulee tapahtumaan myös seuraavien vuosien aikana mm. eläköitymisten vuoksi. Henkilöstön sopeutumista muutoksiin pyritään tukemaan mm. esimies- ja johtamistyön kautta ja järjestämällä mm. työhyvinvointiin liittyviä tilaisuuksia ja koulutuksia sekä tarvittaessa työnohjauksella.

Hallinto-osaston tehtäviin kuulu suunnitelmien ja ohjeiden valmistelu ja koordinointi. Vuoden 2017 aikana päivitetään mm. hallintosääntö ja hankintaohjeet ja henkilöstöstrategia, mikäli sitä ei ole päivitetty vuoden 2016 aikana. Lisäksi laaditaan uusi kuntastrategia. Työn aloittaa vanha valtuusto ja strategian hyväksyy uusi valittava valtuusto. Tehtäviin kuuluu myös varautuminen ja valmiusharjoittelu. Varautuminen ja valmius on kunnanjohtajan vastuulla.

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Luoda edellytykset luottamushenkilöille ja hallintokunnille tulokselliseen toimintaan tarjoamalla riittäviä hallinto-, toimisto- ja asiakaspalveluja sekä tuoda kuntakonserninäkökulmaa päätöksentekoon. Vahvistaa henkilöstön osaamista, huolehtia rekrytoinnin onnistumisesta ja henkilöstön hyvinvoinnista.
Visio 2018	Hallinto- ja talouspalvelut tuotetaan taloudellisesti ja tehokkaasti yhdessä Oulunkaaren kuntayhtymän kuntapalvelutoimiston kanssa sähköisiä mahdollisuuksia hyväksi käyttäen. Henkilöstön osaaminen vastaa nykypäivän vaatimuksia. Työntekijät viihtyvät työssään.

Kriittiset menestys- kijät (Missä on onnistut- tava)	Tavoitteet 2016	Arviointikriteerit / mittarit	Toimenpiteet 2016
Laadukas johtaminen ja esimiestyö	<p>Johtoryhmä-työskente- lyn kehittäminen</p> <p>Uuden organisaation mukaisen johtamis-jär- jestelmän toiminta</p> <p>Esimiesten yhteistyötä ja jaetun johtajuuden periaatetta kehitetään. Hallintorajojen alentaminen.</p> <p>Talouden seurannan tehostaminen</p>	<p>Strategisten linjausten määrä</p> <p>Henkilöstöltä saatu palaute</p> <p>Esimiesten yhteistyö</p>	<p>Johtoryhmä roolia vahvistetaan strategisten linjojen ja kunnan toiminnan kehittäjänä.</p> <p>Saatetaan organisaatiouudistus loppuun. Laaditaan tehtäväkuvaukset uuden organisaation mukaisille virkanimikkeille.</p> <p>Esimiesten yhteiset tilaisuudet, joissa keskustellaan asioista yli hallintorajojen.</p> <p>Johdon raportointijärjestelmän käyttöönotto</p>
Työhyvinvointi- ja turvallisuus	<p>Osallisuuden edistäminen</p> <p>Avoimuuden ja luottamuksen lisääminen</p> <p>Oman vastuunkantamisen seuraksena työn hallittavuuden tunne kasvaa.</p> <p>Positiivinen ja aikaansaava ja työskentelyil- mapiiri sekä motivoituneet työntekijät.</p> <p>Turvallinen työympäristö.</p>	<p>Yhteiset tapahtumat ja tilaisuudet</p> <p>Vapaamuotoisten keskustelutilaisuudet</p> <p>Työn kehittämisen toimenpiteet</p> <p>Työhyvinvointikyselyjen tulokset</p> <p>Työturvallisuusilmoitusten määrä</p>	<p>Kannustetaan järjestämään yhteistä toimintaa. Yhteiset käytänteet ja työskentelytavat.</p> <p>Keskustellaan avoimesti henkilöstöä/kuntaa koskevista asioista.</p> <p>Kannustetaan oman työn kehittämiseen ja annetaan tähän valmiudet</p> <p>Huomioidaan työkaverit ja hyvät käytöstavat joka päiväisessä työskentelyssä.</p> <p>Otetaan käyttöön sähköiset ilmoittamiskäytänteet työturvallisuusasioihin.</p> <p>Tehdään tarvittaessa koko kunnan riskien arviointi</p>

Oman toiminnan jatkuva kustannustehokkuus	<p>Kunnan hyvään talouden hoitoon sitoudutaan joka tasolla.</p> <p>Talouden tasapainoon pyritään työn kehittämällä sekä kulujen karsiminen</p> <p>Riskien hallinta</p> <p>Hankintakäytänteiden tehostaminen</p>	<p>Talousarvion ylitykset. Toimintasuunnitelmassa valittujen toimenpiteiden toteutuminen.</p> <p>Dokumentoidut hankintojen määrät</p>	<p>Koko kunnan toimintaa seurataan systemaattisesti</p> <p>Kustannuksien toteuman vertaaminen talousarvioon tilikauden aikana</p> <p>Talousraportointi ja sen kehittäminen.</p> <p>Riskikartoitus osaksi toimintaa. Vakuutusurva käydään perusteellisesti läpi valittavan vakuutusyhtiön kanssa.</p> <p>Sähköisen hankintajärjestelmän tehokas käyttö. Yrittäjien mukaan saanti käyttämään sähköistä hankintajärjestelmää.</p>
Oikea-aikainen ja laadukas viestintä	Ajantasainen ja oikea tietoa kunnan toiminnasta.	<p>Palaute nettisivuista. Julkaistut tiedotteet. Henkilöstön palaute.</p>	<p>Nettisivuja päivitetään säännöllisesti ja siellä on esillä kaikki olennainen tieto kuntaan ja sen toimintaan liittyen.</p> <p>Intran päivittäminen ja käytön lisääminen.</p> <p>Sähköisen kalenterin käytön lisääminen edelleen.</p> <p>Tiedotteiden systemaattinen</p>
Yhteistyö naapurikuntien kanssa	Yhteistyötä lisätään erityisesti Oulujokilaaksinkuntien (Utajärvi, Muhos) kanssa.	Yhteiset toimenpiteet	Selvitetään yhteistyön mahdollisuuksia ja valmistellaan asioita yhdessä esim. työllistämisen ja hyvinvointityön osalta sekä muussa hallinnollisessa työssä.

Elinkeinot ja kulttuuri

Yksi kunnan keskeisistä tavoitteista on paikkakunnan elinvoimaisuuden lisääminen. Olennainen osa elinvoimaa ovat yritykset ja niiden luomat työpaikat. Elinkeinopalvelujen tehtävänä on auttaa yrittäjiksi aikovia perustamaan yrityksiä sekä nykyisiä yrityksiä kehittämään ja laajentamaan toimintaansa. Yrittäjiä opastetaan omistaja- ja sukupolvenvaihdoksien toteuttamisessa. Tulevaisuuden kannalta on erittäin tärkeää saada nykyisille yrityksille jatkajia. Kehittyvä talouselämä luo voimavaroja myös kunnan tuottamien palvelujen kehittämiseen. Myös julkisen sektorin työpaikat ovat merkittäviä paikkakunnan elinvoiman kannalta.

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Tehtävänä on perusedellytysten luominen eri elinkeinoille, yritysneuvonta ja aktiivinen elinkeinon kehittäminen mm. hankkeiden avulla. Tavoitteena on nykyisten yritysten ja työpaikkojen säilyminen, yritysten omistajavaihdosten tukeminen, laajentumishaluisten yritysten auttaminen sekä uusien yritysten saaminen kuntaan. Toimintaan liittyvät oleellisesti myös kunnan markkinointi uusille asukkaille ja yrittäjille sekä erilaisten tapahtumien järjestäminen ja tukeminen.
Visio 2017	Vaalassa on hyvät perusedellytykset yritystoiminnalle, riittävästi tonttimaata ja hyvät kunnallistekniset valmiudet. Yrittäjäksi aikova saa yrityksen perustamiseksi tarvitsemansa palvelut elinkeinopalveluiden avulla. Kunnassa on asiantuntemusta yhteistyöverkostojen kautta uusien ja olemassa olevien yritysten kehittämiseksi. Omistajavaihdosta suunnittelevat on tavoitettu ja vaihdoksia on toteutettu onnistuneesti. Rokua Geopark, Oulujärvi ja Tervantie -teemojen alle on syntynyt merkittävää uutta yritystoimintaa ja työpaikkoja.

	Myös nykyiset yritykset ovat kyenneet hyödyntämään nämä uudet teemat omassa liike-toiminnassaan. Eri järjestäjät toteuttavat kulttuuri- ym. tapahtumia, joilla on myös matkailullista merkitystä. Kunnan viestintä on johdonmukaista ja innovatiivista. Internetin mahdollisuudet viestinnässä on hyödynnetty hyvin. Vaalan tunnettuus on kasvamassa luovien alojen toimijoiden keskuudessa ja etä- ja monimuototyötä tekevien määrä Vaalassa lisääntyy.
--	--

Elinkeinotoimen tehtäviä ovat:

- yrittäjien ja oman yritystoiminnan aloittamista suunnittelevien ohjaus neuvonnan piiriin
- yhteydenpito yrityksiin ja kehittämisorganisaatioihin
- maankäytön suunnittelu teknisen toimen kanssa
- elinkeinojen kehittämishankkeiden ja toimenpiteiden suunnittelu, toteutus ja koordinointi sekä
- kunnan markkinointi

Elinkeinotoimen talousarvioon sisältyvät myös:

- kulttuuritapahtumien sekä muiden matkailullista merkitystä omaavien tapahtumien kehittäminen, järjestäminen tai tukeminen
- Lamminahon talon museotoiminta sekä
- osallistuminen Kassa Halonen Taidetalon toiminnan kehittämiseen ja markkinointiin

Elinkeinojen kehittäminen tapahtuu kunnanhallituksen suorassa ohjauksessa. Asioiden valmistelussa kunnanhallituksen apuna toimii maankäyttö- ja elinkeinotoimikunta. Käytännön kehittämistyöstä ja asioiden valmistelusta toimikunnalle/ kunnanhallitukselle vastaavat kunnanjohtaja (50 % työajasta) ja vapaa-aikajohtaja matkailu- ja kulttuuripalvelujen sekä Lamminahon talon osalta (50 % työajasta).

Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet 2017	Arviointikriteerit/ mittarit	Toimenpiteet 2017
Nykyisten yritysten ja maatilojen toimintaedellytykset ja Yhteistyö naapurikuntien kanssa	Hyvä yritysilmasto Kunta järjestää neuvon- tapalvelut yrityksille yh- teistyötahojen kanssa. Vastataan yrittäjien pal- velutarpeisiin. Markkinoiden laajenta- minen, tuotekehitys ja laadukas viestintä. Laadukas työvoima yri- tyksille. Tapahtumilla elinvoi- maa kaupan alan yrityk- sille. Yritysten johtaminen vahvistuu. Omistajavaihdoksissa onnistuminen.	Yksityisen sektorin työpaik- kojen lukumäärä vuoden alussa ja lopussa. Yritysilmastomittari	Yritysneuvonta ja yritys- kohtaiset kehittämis- hankkeet, mm. Leader Toimitilojen laajennustar- peiden huomioon ottami- nen Vaalalaisten yritysten huomioiminen kunnan hankinnoissa (tarjous- pyynnöt). Hankintaosaa- amisen kasvattaminen niin yrityksissä kuin han- kintayksiköissä. Cloudian tehokas käyttö. Rekrytointipilotista oppi- minen, yhteistyötä jatke- taan ELY:n rekrypalvelu- jen kanssa Aarre-tapahtumakonsep- tin kehittäminen Yritysten viestinnän ke- hittäminen (Leader- hanke koskien internetin ja sosiaalisen median hyödyntämistä)

Edellytysten luominen yritystoiminnalle	<p>Uusien yritysten syntyminen, laajentaminen tai siirtyminen Vaalaan.</p> <p>Aktiiviset verkostot yrittäjän tukena (Kehittämisyhtiöt, Oulunkaari, Leader).</p> <p>Humanpolis Oy:n toiminnan kehittäminen ja tunnettuus</p> <p>Yrityskummitoiminta käynnistyy ja vakiintuu</p>	Yritysten lukumäärä vuoden alussa ja lopussa.	<p>Yritysalueiden maankäytönsuunnittelu ja rakentamisen valmiuden nostaminen.</p> <p>Vaalan markkinointi yrityksille sijaintipaikkana.</p> <p>Pienyritystuen hakemisen avustaminen (Leader).</p> <p>Yrityksneuvonta ja asiantuntija-apu. Aloittavien yrittäjien koulutukset.</p> <p>Kasvualueiden toimintamahdollisuuksien kartoittaminen</p> <p>Yritysten kansainvälistyminen</p> <p>Kehittämisyhtiöiden toiminnan aktiivinen ohjaaminen.</p> <p>Yrityskummitoiminnan aktivoiminen</p>
Yrittäjyyskasvatus	<p>Yrittäjyyskasvatus kaikille ikäluokille.</p> <p>Positiiviseen yritteliäisyyteen kannustaminen osana syrjäytymisen ehkäisyä ja osallisuuden lisääntymistä.</p> <p>Mökkiläiset ja senioriyrittäjät osallistuvat yrittäjyyskasvatukseen</p>	Yrittäjyyskasvatustoimenpiteiden määrä ja laatu.	<p>Kehitetään edelleen kannustavaa kasvatusta ja yritys-kasvatusta yhteistyössä yhdistysten (MTK, yrittäjähdistys, 4-H) ja yritysten kanssa.</p> <p>Kummiluokkatoiminnan vakiinnuttaminen Yritysten / yrittäjän / yritys-kummin kummiluokka.</p> <p>Vetoa Vaalaan –hankkeen kyselyiden kautta kehittämisspesoonien saaminen mukaan yrittäjyyskasvatukseen.</p>
Matala työttömyys, työllistämistoimet	<p>Työttömyyden pitkittämisen katkaiseminen.</p> <p>Syrjäytymiskiirteen katkaiseminen.</p> <p>Ylisukupolvisen työttömyyden periytymisen estäminen.</p> <p>Työllisyyden tukeminen.</p> <p>Osaavan työvoiman saaminen avoimille markkinoille.</p>	<p>Keskimääräinen työttömyysaste.</p> <p>Kelan sakkomaksut</p>	<p>Työnhakijoiden ammattitaitokartoitukset, ammatikurssit, oppisopimus-koulutus ja muu valmennus.</p> <p>Työpaja- ja työharjoittelutoiminnan kehittäminen, työllistämistoimet ja työllistämisen tukeminen. Uusi ESR-hanke ja Oulunkaareen työllisyys-hanke</p> <p>Syrjäytymisen ehkäisy eri toimijoiden yhteistyönä.</p> <p>Nuorten työpaja, Etsivä nuorisotyö</p>
Matkailualan ja kaupan yritystoiminnan kasvu	Nykyiset yritykset toimivat hyvin ja kehittävät uusia tuotteita.	Matkailuyritysten määrä.	Yritykset ovat mukana Humanpolis Oy:n toi-

	<p>Kehittämissyhtiö Humanpolis Oy toimii ja Geoparkin kautta osa yrityksistä pääsee kansainvälisille markkinoille.</p> <p>Ohjelmapalveluyritykset toimivat yhteistyössä nykyisten yritysten kanssa. Yritysten välinen yhteistyö lisääntyy. Ympärivuotisten matkailupalvelujen tarjonta lisääntyy.</p> <p>Matkailua ja kauppaa tukevia tapahtumia on ympäri vuoden ja niiden markkinoinnissa tehdään yhteistyötä. Antiikista ja kulttuurista nousee vielä voimakkaammin yksi Vaalan vetovoimatekijä.</p>	<p>Työpaikkojen määrä matkailuyrityksissä.</p> <p>Vuodepaikat/käyttöaste.</p>	<p>menpiteissä ja hyödyntävät Rokua Geopark, Oulujärvi ja Tervantie –statusta. Matkailupalveluiden tuotteistamista jatketaan osana AOR-hanketta.</p> <p>Kunta keskittää matkailupalvelujen ja alueen markkinointia Geopark statuksen alle. Nykyisten tapahtumien laadukkaampi markkinointi ja toimijoiden välisen yhteistyön lisääminen.</p> <p>Arre tapahtumakonseptin kehittäminen antiikin ja kulttuurin ympärillä.</p> <p>Investoijien ja uusien yrittäjien saaminen alueelle.</p>
Elintarviketuotannon kehittäminen	<p>Maataloustuotannon työpaikkojen säilyminen ja tilojen elinvoimaisuus.</p> <p>Elintarvikeyritysten tuotekehitys.</p>	<p>Maatilojen ja muiden ruokaa tuottavien yritysten lukumäärä ja niissä olevien työpaikkojen määrä.</p> <p>Lähiuokateeman näkyvyys.</p>	<p>Lähiuokakonseptin kehittäminen ja juurruttaminen paikallisiin yrityksiin.</p> <p>Leader-hanke elintarvikeyritysten tuotekehitykseen.</p>
Hyvinvointia edistävä toiminta kaikille ikäryhmille	<p>Tapahtumia ja tekemistä kuntalaisille, vapaa-ajan asukkaille ja matkailijoille ympäri vuoden.</p> <p>Vapaa-ajan asukkaat mukaan toimintaan ja tapahtumiin.</p> <p>Tapahtumista tunnettuutta paikkakunnalle sekä työtä ja elinvoimaa</p>	<p>Tapahtumien lukumäärä ja kävijämäärät</p>	<p>Kunnan organisoimina Vaala-päivät, itsenäisyyspäiväjuhla, 1-2 teatteriesitystä ja -2 konserttia yhteistyössä koulun kanssa.</p> <p>Järjestöjen tai yritysten järjestämiä tapahtumia 5-8, joita tuetaan joko yhteistoimintaosuudella tai avustuksella.</p> <p>Mökkiläistapahtuma kesäkuussa.</p> <p>Nykyisten tapahtumien laadukkaampi markkinointi ja yhteistyö. Arre tapahtumakonseptin luominen kehittäminen antiikin ja kulttuurin ympärillä.</p>
Viestintä ja positii-visen julkisuuden hakeminen tekemisen kautta	<p>Viestinnän sisällöt ja todellisuus kohtaavat: laatu ja luotettava toiminta.</p> <p>Hyvät yhteyden maakunta- ja valtionhallintoon.</p>	<p>Eri medioissa julkaistut jutut</p> <p>Esitteet</p> <p>Asiakaspalaute</p>	<p>Tehdään Humanpolikselle kolmen kunnan yhteinen viestintäsuunnitelma ja kootaan matkailun markkinointi Humanpoliksen alle.</p>

	Tulomuuton aktivoiminen. Vetovoimaiset tapahtumat. Ajantasainen tonttipörssi ja laadukas tonttitarjonta		Jatketaan Vetoa Vaalaan –hanketta Ajantasainen viestintäsuunnitelma ja tapahtumakalenteri. Aktiivinen ja oikea-aikainen viestintä tiedotusvälineille, kuntalaisille ja matkailijoille. Hyvät markkinointimateriaalit sekä sähköisen median hyödyntäminen. Tulomuuttoesite Englannin kielinen info nettisivuille Suunnitellaan ja toteutetaan infotaulut
Tulomuuton aktivoiminen	Uusien asukkaiden saaminen kuntaan Työelämän murros hyödynnetään Vaalan hyväksi. Vaala vetovoimainen etätyön ympäristö. Tutkimuslaitosten ja kunnan välinen yhteistyö on hedelmällistä.	Nettomuutto	Jatketaan Vetoa Vaalaan hanketta.

Elinkeinojen edistäminen ja yritysneuvonta

Elinkeinojen kehittämistä tehdään Vaalan kunnassa erityisesti hallinto-osastolla mutta myös teknisellä osastolla. Elinkeinojen kehittämisen kokonaisuuden johtamisesta vastaa kunnanjohtaja. Yritysneuvonnan järjestäminen, yritystilojen markkinointi ja kuntaviestintä sekä elinkeinohankkeiden ohjaus on kunnanjohtajan vastuulla. Tässä hänellä on apunaan vapaa-aikajohtaja ja tekninen johtaja sekä yhteistyökumppanit. Työllistämisen kokonaisuudesta vastaa hallintojohtaja.

Yrittäjällä tai yrittäjäksi aikovalla on Vaalassa käytössä yhteistyötahojen neuvontapalvelut ja rahoitusmahdollisuudet. Autamme yrityksiä yhteistyökumppaneidemme kanssa tarvittaessa mm. markkinoiden kartoituksessa, liikeidean kehittämisessä, kannattavuuden laskennassa, yrityksen perustamisessa, rahoituksen hakemisessa ja sopivien toimitilojen löytämisessä.

Uusien yritysten neuvontapalvelut ostetaan tällä hetkellä Oulunkaaren kuntayhtymältä. Lisäksi yrityksen perustamiseen apua saa Kainuun Edun Boosteri-hankkeen kautta. Jo olemassa olevia yrityksiä auttaa ja neuvoo toiminnassa Kainuun Edun Kasvu Kainuuseen hanketoimijat sekä toimialan mukaan Humanpolis Oy. Lisäksi apuna on Oulujärvi Leaderin henkilökunta. Yrityksille on tarjolla myös yrityskummitoimintaa, jota on tarpeen laajentaa.

Yritystilojen ja -tonttien rakennuttamisesta, vuokrauksesta ja myymisestä vastaa tekninen johtaja yhdessä kunnanjohtajan kanssa. Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus on teknisen johtajan vastuulla. Vaalassa työskentelee Paltamon ja Vaalan kunnan yhteinen aluearkkitehti.

Kainuun Edun rahoitusosuus laskee noin puoleen sopimusmuutoksen myötä. Samalla omistajakunnat ja Kainuun Etu Oy sopivat yhtiön kassavarojen riittävyuden varmistavasta väliaikaisrahoituksesta vuosille 2017, 2018 ja 2019. Nyt sovittavan väliaikaisrahoituksen enimmäismäärä on 400.000 euroa vuonna 2017, 200.000 euroa vuonna 2018 ja 200.000 euroa vuonna 2019. Väliaikaisrahoituksen

vuosittainen jakautuminen omistajakuntien kesken perustuu kuntien edellisen vuoden asukaslu-
kumäärään. Vaalan osalta tämä tarkoittaa vuoden 2017 osalta n. 16 000 euron lisäystä antolainauk-
siin.

Matkailu ja kulttuuri

Matkailun kehittäminen on Vaalan kunnan tärkeimpiä painopistealueita. Matkailun viestintä- ja kehit-
tämisen- sekä yhteistyötehtävistä vastaa vapaa-aikajohtaja yhteistyössä kunnanjohtajan kanssa. Ke-
hittämisyhtiö Humanpolis on tärkein yhteistyökumppani matkailun kehittämisessä. Kunta kehittää
matkailuelinkeinoja tiiviissä yhteistyössä Humanpoliksen kanssa. Kunta ei tee omaa matkailun markki-
nointia, vaan siirtää markkinoinnin Humanpoliksen tehtäväksi. Yhteistöä tehdään myös Oulujärven
Jättiläiset ry:n kanssa. Kunta ylläpitää tai tukee matkailun käyntikohteita. Matkailun yritystoiminnan
kehittämisessä hyödynnetään Rokua Geoparkin ja Tervantie- matkailutien tarjoamat liiketoiminta-
mahdollisuudet.

Manamansalon musiikki- ja taideyhdistyksen / Kassu Halonen Taidetalon toimintaan on varattu yh-
teistoimintasopimukseen perustuen 8.000 euroa. Museoviraston kanssa tehdyn sopimuksen mukai-
sesti Vaalan kunta vastaa Lamminahon talon käyttökustannuksista ja kesäaikaisesta toiminnasta.
Lamminahon kesätoiminnan nettokustannukset elinkeinotoimen budjetissa ovat noin 13.000 euroa.
Kiinteistökulut ovat teknisen osaston budjetissa. Peruskorjauskuluista vastaa Senaattikiinteistöt.
Lamminahon toiminnan kehittämistä jatketaan tavoitteena elävä ja tunnettu historiallinen käynti-
kohde Pohjois-Pohjanmaalla.

Vaalassa kunnan kulttuuripalvelujen tärkeimpänä tehtävänä on tarjota kuntalaisille ja vapaa-ajan
asukkaille monipuolisia kulttuuritapahtumia ja taidenäyttelyitä sekä edistää matkailullisesti merkittä-
vien tapahtumien kehittämistä ja toteuttamista yhteistyössä järjestöjen ja elinkeinoelämän kanssa.
Tavoitteena on lisätä kulttuuripalvelujen saavutettavuutta ja edistää kuntalaisten kulttuurin tuotta-
mista ja käyttöä. Kulttuuripalvelut pitävät sisällään kunnan itse tuottamia tai tilaamia kulttuuritapahtu-
mia sekä kulttuuriretkiä. Tapahtumat ovat joko kertaluonteisia tai vuosittain toistuvia. Niitä ovat
mm. kesäteatterit, saarikonsertti, taidenäyttelyt, kylien kulttuuritapahtumat, Vaala-päivät, itsenäi-
syyspäiväjuhla sekä tilattuina tapahtumina vierailevat teatterit, konsertit, muut mahdolliset esitykset.
Kulttuuritapahtumia järjestetään yhteistyössä vapaa-aikatoimen kanssa ottaen huomioon myös kou-
lujen tarpeet. Matkailullisesti merkittävien tapahtumien järjestäjien kanssa tehdään yhteistoiminta-
/markkinointisopimuksia (mm. Manamansalon Saarikonsertti, Hauki-EM, Oulujärven hiihto, Beach
Volley, Asfalttisprint). Yhteistoimintaosuuksiin on varattu 3.500 €. Pienempiin, lähinnä kuntalaisille
suunnattuihin tapahtumiin ja retkiin varataan kohdeavustuksina yhteensä 3.500 euroa. Yksittäiset
avustukset ovat 100–1.000 € riippuen tapahtuman laadusta ja laajuudesta. Tänä vuonna painopiste
on Suomi 100 –juhlavuoden tapahtumissa.

Kuntamarkkinointi

Tehdään Humanpolikselle kolmen kunnan yhteinen viestintäsuunnitelma ja kootaan matkailun mark-
kinointi Humanpoliksen alle. Vahvistetaan kunnan omaa viestintää ja hyödynnetään siinä ilmaisia
tiedottamisen ja sosiaalisen median kanavia. Vaalaan rakennetaan tietoisesti positiivista ja viihtyisää
imagoa. Hyödynnämme yhteistyössä yritysten ja Humanpoliksen kanssa myös messuja ja markki-
nointitapahtumia sekä suunnitelmme ja kokeilemme yhden uuden Ouluun suuntautuvan markki-
nointitempauksen. Vuosittain painetaan kunnan matkailukartta, joka on todettu erittäin hyväksi käy-
tännön työvälineeksi. Tonttien ja yritystilojen osalta hyödynnetään lisäksi edelleen perinteisiä mark-
kinointivälineitä.

Maaseututoimi

Maataloudella on erittäin merkittävä rooli Vaalan kunnan elinkeinorakenteessa. Siikalatvan maaseu-
tuhallinnon yhteistoiminta-alue on aloittanut toimintansa vuoden 2012 alusta. Mukana ovat Haapa-
vesi Pyhantä, Siikalatva, Vaala. Vastuukuntana toimii Siikalatvan kunta, jonka palvelukseen muiden
kuntien henkilöstö on siirtynyt. Tällä järjestelyllä turvataan lainmukainen maataloushallinto myös
Vaalan maatalousyrittäjille. Vaalan kunta pyrkii neuvottelemaan yhteistyöstä niin, että tulevina vuo-
sina maaseutuhallinnon kustannukset eivät merkittävästi kasva.

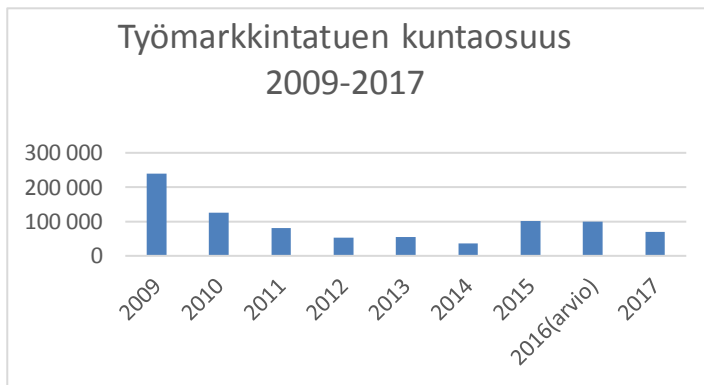
Maaseutuhallinnon palvelut järjestetään sopimuskuntien alueella lähipalveluina, ja maaseutuelinkeinoviranomaispalvelut on saatavissa arkipäivisin virka-aikana vähintään puhelimitse. Palvelun tarjonta sovitetaan kysynnän sekä henkilöresurssien mukaiseksi.

Vaalan kunta hankkii myös lomituspalvelut Siikalatvan kunnalta. Siikalatvan kunta on tehnyt Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kanssa toimeksiantosopimuksen lomituspalvelujen järjestämisestä Siikalatvan, Pyhännän ja Vaalan kuntien sekä Kajaanin kaupunkiin liittyneen entisen Vuolijoen kunnan alueella toimiville maatalousyrittäjille. Lomitustoimen hallinnon tehtävät hoitaa ja lomituspalvelulain mukaisena vastuhenkilönä toimii lomituspalvelujohtaja, käytännön lomitustoiminnan suunnittelun hoitavat lomituspalveluohjaajat. Lomituspalvelut pyrkivät turvaamaan maatalousyrittäjien lomituspalvelulain mukaisten lomituspalveluiden mahdollisimman hyvän ja joustavan toteutuksen.

Maaseudun kehittämistyötä tehdään Vaalan kunnan omana toimintana elinkeinojen ja kulttuurin alla. Kyläparlamentti pidetään vähintään kerran vuodessa.

Työllistäminen

Työllistämismäärärahat on jaettu osastoittain taloudellisen vastuun korostamiseksi. Hallinnon työllistäminen koostuu nuorten kesätyöllistämisestä, Valmennuspaja Lokin työllistämistoiminnasta, kuntouttavasta työtoiminnasta (30% työntekijä), työllistämisavustuksista yhdistyksille (20 000 €) ja normaalista työllistämisestä. Työllistämisen kokonaisuuteen kuuluu myös vapaa-aikapalveluiden vastuualueella olevat nuorten työpajatoiminta ja et-sivä nuorisotyö, joiden kustannukset kate-taan lähes kokonaan ELY:n ja OKM:n avustuksella. Yhteensä ilman työmarkkinatuen kuntaosuutta hallinto-osastolla työllistämiseen on varattu n. 200.000 euroa (v. 2016 yhteensä 169.000 euroa).

Työmarkkinatuen kuntaosuutta varten on budjetoitu 70.000 euroa. Jotta tähän tavoitteeseen päästäisiin edellyttää tämä tehokasta työllistämisen toimenpiteitä. Pitkäaikaistyöttömien osuus kasvaa ja työttömien työkyky heikentyy jatkuvasti. Työmarkkinatuen kuntaosuutta on vuonna 2015 kasvattanut kunnan lainsäädännön muutos, jonka seurauksena kunnan osuus työmarkkinatuesta. Ilman aktiivisia työllistämistoimia kunnan työmarkkinatuen osuus kasvaisi moninkertaiseksi.

Oulunkaaren hallinnoima Työtakomo-hanke on juuri alkamassa. TyöTakomo -hankkeen tavoitteena on ensisijaisesti työttömien työllistäminen, mutta myös uusien työpaikkojen syntyminen hankkeen toimenpiteiden tuloksena. Hankkeessa luodaan ohjaava linkki elinkeinoelämän ja työnhakijan välille. Henkilöresursseja varataan erityisesti työnantaja- ja yrityskontaktien hoitamiseen sekä työllistettävien ohjaukseen työpaikoilla. Kohderyhmien työllistymismahdollisuuksia heikentävät yhtäällä työelämävalmiuksien heikentynyt tai olematon taso, toisaalla yritysten kynnys työllistää henkilöitä, jotka tarvitsevat erityistä tukea näiden valmiuksien kehittämiseen.

Kunnan Pajalta töihin II –hanke päättyy 31.12.2016. Hankkeen lopputulemana on todettu, että mielekäs tekeminen tai työskentely on tärkeä tekijä henkilöiden itsetunnon ja sitä kautta toiminta- ja työkyvynparantamisessa. Kuitenkaan pelkästään mielekäs tekeminen tai työskentely ei riitä. Kohderyhmän ongelmat ovat niin moninaisia ja syviä ja henkilöt tarvitsevat kokonaisvaltaista toiminta- ja työkyvyn kohottamista. Näiden havaintojen perusteella kunta on hakemassa hankerahoitusta Työkykyä ja hyvinvointia luonnosta –nimiselle hankkeelle. Tieto hankerahoituksesta pitäisi tulla vuoden 2016 aikana. Hankkeessa pohjautuu pitkälti ns. luontoterapiaan ja henkilöiden työkykyä ja hyvinvointia pyritään parantamaan kokonaisvaltaisesti luontoa hyödyntäen.

Hallinto-osaston lisäksi myös muille osastoille varataan määrärahoja henkilöiden työllistämiseen. Muiden yksiköiden tähän varaamat rahamäärät ovat seuraavat:

- Sivistysosasto n. 36 000 euroa,
- Tekniikka 73 000 euroa ja
- Oulunkaari 106 000 euroa.

Kaiken kaikkiaan työllistämisen nettokustannukset on budjetoitu olevan Vaalassa vuonna 2017 noin 415 000 euroa.

Vapaa-aikapalvelut

Elokuussa 2016 vapaa-aikapalvelujen vastuualue siirtyi hallintopalveluihin. Vapaa-aikapalvelujen vastuualueeseen kuuluvat nuorisopalvelut, liikuntapalvelut ja muut vapaa-aikapalvelut sekä matkailu- ja kulttuuripalvelut. Vastuualueen johtajana on vapaa-aikajohtaja ja muuta henkilökuntaa ovat vapaa-aikaohjaaja ja etsivä nuorisotyöntekijä (projektirahoituksella) sekä nuorten työpajan yksilövalmentaja 70 % (projektirahoituksella). Vapaa-aikapalvelut vastaa kerho- ja liikuntatilojen varauksista sekä vuokrien laskutuksesta.

Nuorisopalvelut vastaa nuorisolain mukaisista kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvista tehtävistä, joihin kuuluvat mm. nuorisotilojen hoito, kesäkerhotoiminta ja vapaa-ajan toiminnan organisointi yhteistyössä järjestöjen kanssa sekä sosiaalinen nuorisotyö, johon kuuluu myös etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta. Nuorisolain mukaisena moniammatillisena yhteistyöelimenä on nuorten ohjaus- ja palveluverkosto.

Nuorisopalvelujen kustannuspaikalta myönnetään vuosi- ja kohdeavustuksia nuorisojärjestöille toimintaan, joka on kohdistettu nuorten ja erityisryhmien hyvinvointia edistäviin tapahtumiin.

Liikuntapalvelut vastaa kunnan liikuntatilojen varauksista ja tuottaa erilaisia liikunnallisia hyvinvointipalveluja kaiken ikäisille kuntalaisille sekä erityisryhmille sekä myöntää avustuksia, jotka kohdennetaan ensisijaisesti kuntalaisten hyvinvointia edistävien liikuntatapahtumien järjestämiseen sekä lasten ja nuorten liikuntaan. Viikoittaisia Rokuan uintiretkiä ja allasjumpaa jatketaan saatujen hyvien kokemusten perusteella. Järjestetään useita liikuntatapahtumia yhteistyössä liikuntajärjestöjen ja Kainuun Liikunnan kanssa.

Muita vapaa-ajan palveluja ovat mm. nuorisoneuvoston ja vanhus- ja vammaisneuvoston toiminta sekä hankerahoituksen avulla toteutettava nuorten työpajatoiminta ja mahdollisia muita hankerahoituksella toteutettavia nuoriso- ja liikuntaprojekteja. Molempien neuvostojen määräraha on 2 500 euroa, joka käytetään neuvostojen itsensä päättämään, kohderyhmän hyväksi järjestettävään toimintaan ja koulutukseen. Vuonna 2017 järjestetään Lamminahossa nuorten kansainvälinen työleiri, jonka kustannukset laskutetaan Senaatti-kiinteistöiltä.

Etsivä nuorisotyö

Vuoden alusta voimaan tulevan nuorisolain 10 §:n mukaan etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Kun kunta järjestää etsivää nuorisotyötä, sen tulee nimetä etsivän nuorisotyön toimeenpanosta vastaava kunnan viranhaltija tai kuntaan työsopimussuhteessa oleva henkilö. Vaalan kunta on palkannut etsivän nuorisotyöntekijän määräaikaiseen työsuhteeseen sekä hakee valtionavustusta palkkauskustannuksiin 30 000 euroa. Budjetoidut kokonaiskustannukset ovat noin 37 000 euroa. Nykyinen päätös on voimassa 30.8.2017 saakka.

Nuorten työpaja

Vaalassa on aloitettu nuorten työpajatoiminta vuonna 2012 ja siihen on vuosittain haettu OKM:n avustusta. Työpajan pääasiallisena tehtävänä on parantaa nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun tai päästä avoimille työmarkkinoille. Lisäksi tuetaan nuorten elämänhallintaa. Nuori voidaan sijoittaa myös pajajaksolle Valmennuspaja Lokkiin. Lisäksi työpajatoiminta parantaa nuoren elämänhallintataitoja yksilöllisesti sovitun määrääjän puitteissa. Nuorten työpajatoimintaan haetaan valtionavustusta noin 24 000 euroa, mikä on noin 75 % nuorten työpajatoiminnan kuluista, mutta lopullinen avustus voi olla pienempi.

Lähiliikuntahanke

Haetaan OKM:n rahoitusta Lähiliikuntaa perheille, lapsille ja nuorille –hankkeelle, joka on aloitettu vuonna 2015. Hankkeen todennäköinen rahoitus on noin 50 %. Hankkeen toteutuksen tuottaa ostopalveluna Motio HAKA.

VAPAA-AIKAPALVELUT

Toiminnan kuvaus

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Vapaa-aikapalvelut tuottaa hyvinvointia parantavia palveluita tehokkaasti ja tasapuolisesti kaikille kuntalaisille.
---------------------------------------	---

VUOSISUUNNITELMA 2017

Hallinto / vapaa-aikapalvelut / nuoriso, liikunta, nuorten työpaja, vanhusneuvosto

Kriittiset menestystekijät (strategiasta)	Tavoitteet 2017	Arviointikriteerit/ mittarit	Toimenpiteet 2017
Laadukas johtaminen ja esimiestyö	Esimies vastaa kokonaisuudesta ja kukin omasta toimialastaan itsenäisesti, kuitenkin siten, että tiedetään, mitä itse kukin tekee Työpaikalla on hyvä yhteishenki ja innovatiivinen ote Vapaa-aikapalvelujen henkilöstö voi hyvin sekä fyysisesti että henkisesti ja jaksaa tuottaa sovitut tehtävät	Henkilöstön hyvinvointi Sairauspoissaolot Koulutuspäivät Nykyisen henkilöstön pysyvyys Uudet käytännöt	Tehtävät suunnitellaan yhdessä ja hoidetaan tiiminä toinen toistaan tukien ja kannustaan Kehityskeskustelut kerran vuodessa Yhteiset ideointipalaverit
Yhteistyö naapurikuntien kanssa	Nuorisotyö: Vaalan ja Utajärven etsivien parityöskentely ja yhteiset asiakastilaisuudet Liikunta: koulutusyhteistyö Vanhus- ja vammaisneuvosto: yksi yhteinen tilaisuus Utajärven ja/tai Paltamon VVN:n kanssa	Asiakaskontaktien määrä Tapahtumien ja osallistujien määrä	Vaalan ja Utajärven etsivät tekevät aktiivista yhteistyötä Voidaan järjestää yhteinen järjestysmieskurssi VVN osallistuu tai järjestää yhteisen senioreille suunnatun tilaisuuden naapurikuntien kanssa esim. Suomi 100 –teemavuoden tapahtumana
Markkinointi ja myönteisen julkisuuden hakeminen tekemisen kautta	Tieto toiminnasta ja tapahtumista menee perille oikeille kohderyhmille oikeaan aikaan ja tuottaa tuloksia. Oman kunnan palvelut ja käyntikohteet ovat kaikkien tiedossa	Tapahtumakalenterit Julkaistujen juttujen ja artikkeleiden määrä Annettujen tiedotteiden määrä ja laatu	Tiedotetaan kotisivulla, Facebookissa sekä suoralla viestinnällä kohderyhmille Annetaan positiivinen kuva hyvällä ja visuaalisesti näyttävällä viestinnällä. Oma esimerkki nuorille
Hyvinvointia edistävä toiminta kaikille ikäryhmille	Lapset ja nuoret Nuorisotilat aktiivikäytössä. Lapset ja nuoret osallistuvat järjestettyihin tapahtumiin ja retkiin. Nuorisoneuvosto on aktiivinen toimija. Lasten kesäkerho antaa uusia virikkeitä ja aktivoi lapsia toimimaan Liikkuva perhe -hanke kehittää erityisesti perhelii-kuntaan aktivoivia uusia tapahtumia, kerhoja ja kursseja	Liikuntapalvelut Kouluterveyskyselyn tulokset Hyvinvointi-indikaattorit Tapahtumien lukumäärä ja kävijämäärät sekä annettu palaute Kesäkerhon osallistujamäärä ja saatu palaute Liikuntahankkeen tavoitteiden toteutuminen	Nuorisoneuvosto kokoontuu säännöllisesti. Ampperi on auki syys-touku-kuussa vähintään kerran viikossa, perjantaisin myös Juniorifobia ja nuorten Fobia-ilta. Valvonta yhteistyössä seurakunnan, 4H:h ja muiden järjestöjen kanssa. Nuorisofoorumi Vuoden aikana 2-3 lasten tapahtumaa tai retkeä. Lasten kesäkerhot (3vko)
	Etsivä nuorisotyöntekijä tavoittaa kaikki alle 29-	Kontaktien määrä Jatkotoimenpiteiden määrä ja laatu Koulukäynnit Pajalla olevat nuoret	16-29-vuotiaiden nuorten lisäksi etsivä pyrkii tavoittamaan myös niitä nuoria, joilla

vuotiaat ilman koulutusta tai työtä olevat nuoret Nuorten työpaja auttaa nuoria sijoittumaan koulutukseen ja työelämään sekä parantaa elämänhallintaa		suurentunut riski jäädä koulutuksen ja /tai työelämän ulkopuolelle Yhteistyö etsivän ja nuorten työpajan välillä saumatonta.
Työpaja aktivoi työttömiä terveyttä ja hyvinvointia edistäviin aktiviteetteihin	Liikuntaryhmiin osallistuvien määrä Ohjaajakoulutuksiin osallistuneet Vapaaehtoiset vetäjät	Matalan kynnyksen liikuntaryhmä Kannustetaan käyttämään liikuntapalveluja Koulutusta ohjaajille Omien liikuntajärjestöjen ja Kainuun Liikunnan palvelut
Seniorityö Vanhus- ja vammaisneuvosto toimii aktiivisesti Yli 60-vuotiaiden liikuntapalvelut toimivat Senioriväestölle sopivat toimintatilat	Kokousten ja tehtyjen aloitteiden määrä Liikuntaryhmien määrä ja käyttöaste Kerhotilojen käyttöaste Senioreille suunnatut tapahtumat	Rokuan uintiretket ja allasjymppa kerran viikossa Jumpparyhmät senioreille ja erityisryhmille

3.2 Oulunkaaren kuntayhtymä

Kuntayhtymän johtajan katsaus

Maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelu on edennyt Juha Sipilän hallituksen linjausten mukaisesti siten, että sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuu on suunnitelmien mukaan siirtymässä 18:sta maakunnalle 1.1.2019 lähtien. Muita maakunnalle siirtyviä tehtäviä ovat työ- ja elinkeinopalvelut, ympäristöterveydenhuolto, pelastustoimi, aluekehittäminen, liikennejärjestelmäsuunnittelu sekä maaseudun kehittäminen ja lomituspalvelut. Kunnat vastaavat jatkossa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, liikunta- ja kulttuuripalveluista, nuorisotoimesta, paikallisesta elinkeinopolitiikasta sekä maankäytöstä ja rakentamisesta. Esivalmisteluvaihe uudistusten osalta ovat käynnissä sekä Pohjois-Pohjanmaalla että Lapin maakunnassa.

Asiakkaan valinnanvapautta sosiaali- ja terveystaloudessa tullaan valinnanvapausmallin virkamieslinjausten mukaan lisäämään porrastetusti ja sen odotetaan nopeuttavan hoitoon pääsyä sekä parantavan palvelujen saatavuutta. Valinnanvapaus laajenee tällä hetkellä julkisen järjestelmän sisällä tapahtuvasta valinnanvapaudesta yksityisen ja järjestöjen tuottamiin palveluihin. Julkista vastuuta edellyttävät tehtävät ja maakunnan oma sote-tuotanto tulevat maakunnan palvelulaitoksen vastuulle. Sosiaali- ja terveystalouden uudistuksessa on tärkeää huolehtia kansalaisten yhdenvertaisten palvelujen saatavuuden sekä integroitujen palvelujen tavoitteista. Tärkeänä tavoitteena on monialaisten integroitujen palvelujen kehittäminen paljon eri palvelujen käyttävien palvelutarpeisiin vastaamisessa. Digipalvelut mahdollistavat uudenlaisia joustavia lähipalveluja.

Maakunnille on hallituksen linjausten mukaan tulossa yhteisiä valtakunnallisia palvelukeskuksia, joihin tullaan keskittämään maakuntien tarvitsemia tukipalveluja. Lisäksi maakunnat voivat perustaa kuntien tai muiden julkisen sektorin yhteistyökumppaneiden kanssa yhteisiä tukipalveluja. Palvelukeskukset tuottavat tukipalveluja maakunnille, maakuntien tytäryhteisöille ja palvelulaitoksille. Tukipalvelujen järjestelyissä tulisi huomioida pienten kuntien erityispiirteet, jotta myös kuntien elinvoimäkökulmat tulevat huomioiduksi uudistusten toimeenpanossa.

Maakunta- ja sote-uudistus vaikuttaa kuntayhtymän toimintaan seuraavana kahtena vuotena oleellisesti. Julkisen talouden tilanne jatkuu haastavana. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan Suomen talous kasvaa vuonna 2016 1,1 % edelliseen vuoteen verrattuna ja seuraavana vuonna kasvu jää yhden prosentin tuntumaan. Ennusteen mukaan bruttokansantuote tulee olemaan vielä 2018

noin 3 % pienempi kuin vuonna 2008 ja Suomen julkinen talous pysyy alijäämäisenä vuosikymmenen loppuun saakka. Talouden sopeuttamistoimet eivät ole supistaneet valtiontalouden alijäämää merkittävästi ja verotulot eivät riitä rahoittamaan julkisia menoja ikääntymisen aiheuttaessa auto-maattista menojen kasvupainetta.

Elinkeinojen kehittämisessä kuntayhtymä tuottaa kunnille seudullista elinkeinoneuvontaa. Lisäksi kuntayhtymä hallinnoi ja on mukana elinkeinojen kehittämishankkeissa, jotka liittyvät mm. työllistämiseen ja uusiutuvan energian hyödyntämiseen. Kuntapalvelutoimiston osalta valmistaudutaan maakuntaudistuksen tuloon ja yhteisessä valmistelussa haetaan jäsenkuntien erityispiirteet huomioivia ratkaisumalleja. Oulunkaarella on hyviä kokemuksia hajautetun toimintamallin toimivuudesta.

Sosiaali- ja terveystaloudissa palvelualojen yhteisiä tavoitteita ja toimenpiteitä ovat kuntalaisten osallisuus ja omatoimisuus, kehittäminen kuuluu kaikille -toimintamallin soveltaminen sekä toiminnan kehittäminen kansallisten ja maakunnallisten sote-valmistelun linjausten mukaisesti. Kuntayhtymä osallistuu aktiivisesti muutoksen valmisteluun. Tiedolla johtaminen ohjaa Oulunkaaren toimintaa ja toiminnassa noudatetaan hoito- ja palvelutakuita.

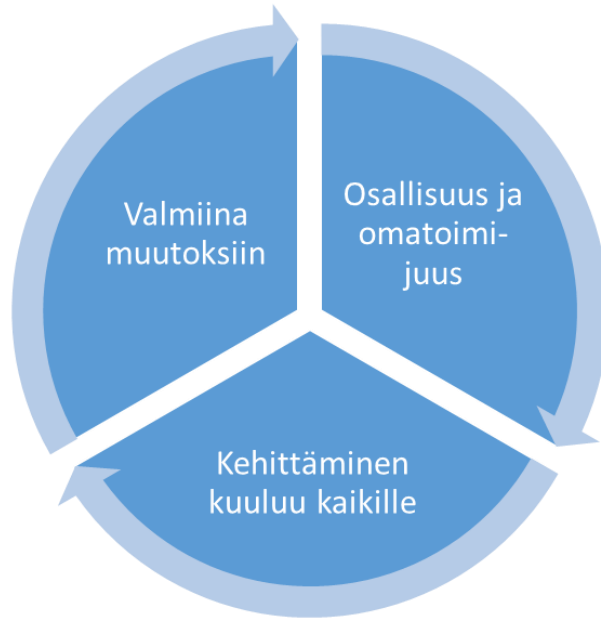
Kuntayhtymän vuoden 2017 talousarvion toimintakulujen loppusumma on 123.946.471 € (-0,2 % edelliseen vuoteen verrattuna). Sosiaali- ja terveystaloudetuotannon talousarvio on edellisen vuoden tasolla. Kunnittainen vaihteluväli sosiaali- ja terveystaloudetuotannon osalta on -0,3-0,7 prosenttia.

Leena Pimper-Koivisto
kuntayhtymän johtaja

Talousarvio vuodelle 2017

	TP	TA	TA	Muutos TA2016 -> TA2017	
	2015	2016	2017	€	%
Vaalan perhepalvelut					
Tuotot	341 000	387 000	143 000	-244 000	-63,0
Kulut	-3 124 000	-3 602 000	-3 191 000	-411 000	-11,4
Kate	-2 783 000	-3 215 000	-3 047 000	-168 000	-5,2
<i>Henkilöstömenot</i>	<i>-816 000</i>	<i>-889 000</i>	<i>-902 000</i>	<i>13 000</i>	<i>1,5</i>
<i>Palvelut</i>	<i>-1 477 000</i>	<i>-1 929 000</i>	<i>-1 867 000</i>	<i>-62 000</i>	<i>-3,2</i>
<i>Työttömyysaikainen työmarkkinatuki</i>	<i>-102 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0,0</i>
<i>Perustoimeentulotuki, kate</i>	<i>-137 000</i>	<i>-160 000</i>	<i>0</i>	<i>-160 000</i>	<i>-100,0</i>
<i>Kuntien tukipalvelut</i>	<i>-143 000</i>	<i>-144 000</i>	<i>-146 000</i>	<i>2 000</i>	<i>1,4</i>
Vaalan terveystalvet					
Tuotot	854 000	828 000	837 000	9 000	1,1
Kulut	-3 669 000	-3 696 000	-3 727 000	31 000	0,8
Kate	-2 815 000	-2 868 000	-2 890 000	22 000	0,8
<i>Henkilöstömenot</i>	<i>-2 173 000</i>	<i>-2 099 000</i>	<i>-2 144 000</i>	<i>45 000</i>	<i>2,1</i>
<i>Palvelut</i>	<i>-1 030 000</i>	<i>-1 095 000</i>	<i>-1 074 000</i>	<i>-21 000</i>	<i>-1,9</i>
<i>Kuntien tukipalvelut</i>	<i>-391 000</i>	<i>-402 000</i>	<i>-409 000</i>	<i>7 000</i>	<i>1,7</i>
Vaalan vanhuspalvelut					
Tuotot	1 073 000	1 199 000	1 181 000	-18 000	-1,5
Kulut	-3 780 000	-3 744 000	-3 907 000	163 000	4,4
Kate	-2 707 000	-2 545 000	-2 725 000	180 000	7,1
<i>Henkilöstömenot</i>	<i>-2 259 000</i>	<i>-2 235 000</i>	<i>-2 249 000</i>	<i>14 000</i>	<i>0,6</i>
<i>Palvelut</i>	<i>-1 011 000</i>	<i>-1 040 000</i>	<i>-1 169 000</i>	<i>129 000</i>	<i>12,4</i>
<i>Kuntien tukipalvelut</i>	<i>-445 000</i>	<i>-447 000</i>	<i>-478 000</i>	<i>31 000</i>	<i>6,9</i>
Oma toiminta yhteensä					
Tuotot	2 268 000	2 414 000	2 162 000	-252 000	-10,4
Kulut	-10 573 000	-11 042 000	-10 824 000	-218 000	-2,0
Kate	-8 305 000	-8 627 000	-8 663 000	36 000	0,4
<i>Henkilöstömenot</i>	<i>-5 248 000</i>	<i>-5 223 000</i>	<i>-5 295 000</i>	<i>72 000</i>	<i>1,4</i>
<i>Palvelut</i>	<i>-3 518 000</i>	<i>-4 064 000</i>	<i>-4 109 000</i>	<i>45 000</i>	<i>1,1</i>
<i>Kuntien tukipalvelut</i>	<i>-979 000</i>	<i>-993 000</i>	<i>-1 033 000</i>	<i>40 000</i>	<i>4,0</i>
Esh					
Tuotot					
Kulut	-4 844 000	-4 609 000	-4 655 000	46 000	1,0
Kate	-4 844 000	-4 609 000	-4 655 000	46 000	1,0
Yhteensä					
Tuotot	2 268 000	2 414 000	2 162 000	-252 000	-10,4
Kulut	-15 416 000	-15 650 000	-15 479 000	-171 000	-1,1
Kate	-13 148 000	-13 236 000	-13 318 000	82 000	0,6
Poistot ja arvonalent.	-4 000	-4 000	-3 000	-1 000	-25,0
Soten hankkeet	-12 000	-13 000	-13 000	0	0,0
Yhteensä	-13 164 000	-13 252 000	-13 334 000	82 000	0,6

Palvelualojen yhteiset tavoitteet ja toimenpiteet

Osallisuus ja omatoimisuus

- Mahdollistetaan kuntalaisten osallisuus. Kehitetään ehkäiseviä ja ihmisten omaehtoista toimintaa tukevaa työtä sekä turvataan asiakkaiden erityisistä tarpeista lähtevä kokonaisvaltainen ja moniammatillinen palveluprosessi.
- Palvelut järjestetään ensisijaisesti kotiin ja arkiympäristöön yhteistyössä verkoston kanssa. Asiakkailla on mahdollisuus tehdä palvelutarpeeseensa liittyviä valintoja.
- Verkostoyhteistyössä toteutetaan ennakoivaa työtettä ja yhteistyötä (varhaisen mukaan tulon periaatteella).
- Lapset puheeksi –menetelmän käyttö

Kehittäminen kuuluu kaikille

- Kehitetään palvelujärjestelmää ja -sisältöjä siten, että digipalvelut ovat ensisijaisia aina kun mahdollista. Digipalvelut mahdollistavat uudenlaiset joustavat lähipalvelut.
- Kehittäminen kuuluu kaikille –toimintamallin mukaisesti henkilöstö osallistuu kehittämiseen sekä muutosten valmisteluun ja toteutukseen. Rohkea uudistuminen on osa toimivaa työyhteisöä

Valmiina muutoksiin

- Kehitetään toimintaa ja palveluja kansallisen ja maakunnallisten sote-valmistelun linjausten mukaisesti. Toimitaan aktiivisesti muutoksen valmistelussa.
- Tiedolla johtaminen ohjaa Oulunkaaren toimintaa.

Perhe-, terveys- ja vanhuspalveluiden tavoitteet ja toimenpiteen vuodelle 2017 on kuvattu liitteenä olevassa järjestämissopimuksessa.

3.3 Sivistysosasto

Toimialue sisältää seuraavat palvelut/vastualueet: sivistyspalvelujen hallinnon, perusopetuksen (Vaaan yhtenäiskoulu ja Veneheiton koulu), Vaaan lukion, Oulujärven kansalaisopiston, kirjaston, työllistämisen ja varhaiskasvatuksen. Musiikinopetusta tarjotaan kansalaisopistossa taiteen perusopetuksena ja Kainuun musiikkiopistossa.

Sivistyspalveluiden taloussuunnitelma

3000	SIVISTYSPALVELUT	TP 2015	TA 2016	TA 2017	Muutos%	Muutos%
					2017 -> 2016	2017 -> 2015
	TOIMINTATUOTOT	418 053	290 228	268 334	-8 %	-36 %
	Myyntituotot	94 022	47 250	52 400	11 %	-44 %
	Maksutuotot	130 248	126 700	118 800	-6 %	-9 %
	Tuet ja avustukset	173 125	99 542	84 184	-15 %	-51 %
	Muut toimintatuotot	20 659	16 736	12 950	-23 %	-37 %
	TOIMINTAKULUT	-6 030 939	-6 246 843	-5 728 169	-9 %	-6 %
	Henkilöstökulut	-4 104 326	-4 170 786	-3 863 201	-8 %	-6 %
	Palvelujen ostot	-1 350 973	-1 456 207	-1 313 518	-10 %	-3 %
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-387 397	-413 570	-384 150	-7 %	-1 %
	Avustukset	-159 323	-161 700	-134 500	-17 %	-16 %
	Muut toimintakulut	-28 920	-44 580	-32 800	-26 %	13 %
	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-5 612 886	-5 956 615	-5 459 835	-9 %	-3 %
	Muutos €:na ed. vuodesta	120	-343 729	496 780	496 780	153 051
3100	SIVISTYKSEN HALLINTO	TP 2015	TA 2016	TA 2017	Muutos%	Muutos%
					2017 -> 2016	2017 -> 2015
	TOIMINTATUOTOT	11 232	11 900	30 140	153 %	168 %
	Myyntituotot	199	0	0		-100 %
	Maksutuotot	0	0	0		
	Tuet ja avustukset	11 033	11 900	30 140	153 %	173 %
	Muut toimintatuotot	0	0	0		
	TOIMINTAKULUT	-130 573	-150 226	-140 759	-7 %	8 %
	Henkilöstökulut	-102 403	-109 876	-107 027	-3 %	5 %
	Palvelujen ostot	-26 080	-38 050	-31 232	-18 %	20 %
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 285	-1 600	-1 500	-6 %	17 %
	Avustukset	0	0	0		
	Muut toimintakulut	-805	-700	-1 000	43 %	24 %
	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-119 340	-138 326	-110 619	-20 %	-7 %
	Muutos euroina				27 707	8 721
3200	PERUSOPETUS	TP 2015	TA 2016	TA 2017	Muutos%	Muutos%
					2017 -> 2016	2017 -> 2015
	TOIMINTATUOTOT	112 269	50 800	83 912	65 %	-25 %
	Myyntituotot	77 690	40 000	40 400	1 %	-48 %
	Maksutuotot	5 444	5 800	6 800	17 %	25 %

	Tuet ja avustukset	25 900	3 000	33 262		28 %
	Muut toimintatuotot	3 235	2 000	3 450	73 %	7 %
	TOIMINTAKULUT	-3 214 756	-3 314 583	-3 168 237	-4 %	-1 %
	Henkilöstökulut	-2 117 303	-2 128 233	-2 022 399	-5 %	-4 %
	Palvelujen ostot	-889 809	-951 110	-916 998	-4 %	3 %
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-201 931	-214 790	-212 440	-1 %	5 %
	Avustukset	-630	-700	-700	0 %	11 %
	Muut toimintakulut	-5 083	-19 750	-15 700	-21 %	209 %
	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-3 102 487	-3 263 783	-3 084 325	-5 %	-1 %
	Muutos euroina				156 901	18 162
3300	LUKIO JA KANSALAISS- OPETUS	TP 2015	TA 2016	TA 2017	Muutos%	Muutos%
					2017 - > 2016	2017 - > 2015
	TOIMINTATUOTOT	95 836	44 936	56 782	26 %	-41 %
	Myyntituotot	13 327	5 000	12 000	140 %	-10 %
	Maksutuotot	32 852	30 700	32 000	4 %	-3 %
	Tuet ja avustukset	44 019	3 000	6 782	126 %	-85 %
	Muut toimintatuotot	5 638	6 236	6 000	-4 %	6 %
	TOIMINTAKULUT	-966 227	-966 431	-947 475	-2 %	-2 %
	Henkilöstökulut	-712 187	-730 589	-709 971	-3 %	0 %
	Palvelujen ostot	-201 049	-178 462	-169 344	-5 %	-16 %
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-41 746	-41 580	-56 860	37 %	36 %
	Avustukset	-8 242	-6 700	-8 800	31 %	7 %
	Muut toimintakulut	-3 003	-9 100	-2 500	-73 %	-17 %
	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-870 391	-921 495	-890 693	-3 %	2 %
	Muutos euroina				30 802	-20 302
3500	KIRJASTO	TP 2015	TA 2016	TA 2017	Muutos%	Muutos%
					2017 - > 2016	2017 - > 2015
	TOIMINTATUOTOT	9 296	4 500	7 500	67 %	-19 %
	Myyntituotot	21	0			-100 %
	Maksutuotot	54	0			-100 %
	Tuet ja avustukset	5 905	0	4 000		-32 %
	Muut toimintatuotot	3 316	4 500	3 500	-22 %	6 %
	TOIMINTAKULUT	-237 373	-247 989	-257 471	4 %	8 %
	Henkilöstökulut	-122 606	-133 132	-137 359	3 %	12 %
	Palvelujen ostot	-41 225	-44 157	-44 662	1 %	8 %
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-71 371	-68 100	-73 350	8 %	3 %
	Avustukset	0	0			
	Muut toimintakulut	-2 171	-2 600	-2 600	0 %	20 %
	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-228 078	-243 489	-250 471	3 %	10 %

	Muutos euroina				-6 982	-22 393
3600	VAPAA-AIKAPALVELUT	TA 2015	TA 2016			
	TOIMINTATUOTOT	74 166	88 092			
	Myyntituotot	2 429	2 250			
	Maksutuotot	210	200			
	Tuet ja avustukset	64 218	81 642			
	Muut toimintatuotot	7 309	4 000			
	TOIMINTAKULUT	-245 608	-288 311			
	Henkilöstökulut	-120 122	-126 437			
	Palvelujen ostot	-64 691	-95 644			
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-45 926	-50 200			
	Avustukset	-13 402	-14 300			
	Muut toimintakulut	-1 467	-1 730			
	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-171 442	-200 219			
	Muutos euroina					
3700	TYÖLLISTÄMINEN	TP 2015	TA 2016	TA 2017	Muutos%	Muutos%
					2017 - > 2016	2017 - > 2015
	TOIMINTATUOTOT	22 050	0	10 000		-55 %
	Myyntituotot	0	0			
	Maksutuotot	0	0			
	Tuet ja avustukset	22 050	0	10 000		-55 %
	Muut toimintatuotot	0	0			
	TOIMINTAKULUT	-57 518	-37 029	-46 441	25 %	-19 %
	Henkilöstökulut	-57 518	-37 029	-46 441	25 %	-19 %
	Palvelujen ostot	0	0			
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0			
	Avustukset	0	0			
	Muut toimintakulut	0	0			
	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-35 468	-37 029	-36 441	2 %	3 %
	Muutos euroina				588	-973
3800	VARHAISKASVATUS	TP 2015	TA 2016	TA2017	Muutos%	Muutos%
					2017 - > 2016	2017 - > 2015
	TOIMINTATUOTOT	93 204	90 000	80 000	-11 %	-14 %
	Myyntituotot	356	0			-100 %
	Maksutuotot	91 688	90 000	80 000	-11 %	-13 %
	Tuet ja avustukset	0	0			
	Muut toimintatuotot	1 160	0			
	TOIMINTAKULUT	-1 178 884	-1 242 274	-1 167 286	-6 %	-1 %
	Henkilöstökulut	-872 187	-905 490	-840 004	-7 %	-4 %

	Palvelujen ostot	-128 119	-148 784	-151 282	2 %	18 %
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 138	-37 300	-40 000	7 %	59 %
	Avustukset	-137 049	-140 000	-125 000	-11 %	-9 %
	Muut toimintakulut	-16 391	-10 700	-11 000	3 %	-33 %
	TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 085 680	-1 152 274	-1 087 286	-6 %	0 %
	Muutos euroina				64 988	-1 606

Vapaa-aikapalvelut -vastuualue siirtyi 1.8.2016 yleishallinnon/kunnanhallitus alle, joten vapaa-aikapalvelujen vuoden 2017 talousarvio ei ole enää sivistyspalveluissa/sivistyslautakunta. Seuraavassa taulukossa on tilinpäätös 2015, talousarviot 2016 ja 2017 ilman vapaa-aikapalvelujen tuloja ja kustannuksia. Eri kalenterivuosien välinen vertailu on tässä taulukossa parempi kuin edellisessä.

3000	SIVISTYSPALVELUT	TP 2015	TA 2016	TA 2017	Muutos% 2017 - > 2015	Muutos% 2017 - > 2016
	ilman vapaa-aikapalvelua					
	TOIMINTATUOTOT	343 887	202 136	268 334	-22 %	33 %
	Myyntituotot	91 593	45 000	52 400	-43 %	16 %
	Maksutuotot	130 038	126 500	118 800	-9 %	-6 %
	Tuet ja avustukset	108 907	17 900	84 184	-23 %	370 %
	Muut toimintatuotot	13 349	12 736	12 950	-3 %	2 %
	TOIMINTAKULUT	-5 785 331	-5 958 532	-5 728 169	-1 %	-4 %
	Henkilöstökulut	-3 984 204	-4 044 349	-3 863 201	-3 %	-4 %
	Palvelujen ostot	-1 286 282	-1 360 563	-1 313 518	2 %	-3 %
	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-341 471	-363 370	-384 150	12 %	6 %
	Avustukset	-145 921	-147 400	-134 500	-8 %	-9 %
	Muut toimintakulut	-27 453	-42 850	-32 800	19 %	-23 %
	Toimintakate/jäämä	-5 441 444	-5 756 396	-5 459 835	0 %	-5 %
	Muutos ed. vuodesta (€)		-314 952	296 561	-18 391	296 561

Toiminnan kuvaus

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Sivistyspalvelut: kasvattaa ja kouluttaa sekä tarjoaa virikkeitä elinikäiseen oppimiseen.
Visio 2018	Tarjoamme kuntalaisille laadukkaat ja kilpailukykyiset varhaiskasvatus-, koulutus- ja kirjastopalvelut. Toiminta järjestetään nykyaikaisissa, monikäyttöisissä ja terveellisissä tiloissa, joissa tilojen käyttöaste on mahdollisimman korkea. Sivistyspalvelut lisäävät osaltaan kunnan elinvoimaisuutta ja yhteistyötä ns. kolmannen sektorin, kuten mm. paikallisten yhdistysten kanssa lisätään. Lukiokoulutuksen säilyminen paikkakunnalla on elinvoimaisuuden kannalta keskeinen tekijä ja vaikutusmahdollisuudet opiskelijoiden rekrytointiin selvitetään. Kansalaisopiston palvelut näkyvät arjessa keskeisenä hyvinvointia lisäävänä palveluna kuntalaisille.

Strategiset kehittämistoimenpiteet vuonna 2017:

- Laskevan oppilasmäärän myötä tulevaisuuden henkilöstöresursointiin varaudutaan tehostamalla varhaiskasvatuksen, yhtenäiskoulun, lukion ja Oulujärven kansalaisopiston yhteistyötä ja selvittämällä henkilöstön yhteiskäyttöä.
- TVT strategian mukaisten kehittämistoimenpiteiden suorittaminen ja koulujen kalustohankinnat vuosille 2017–2020.
- Sähköiset yo-kirjoitukset alkavat lukiossa keväällä 2017.
- Esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen uudet opetussuunnitelmat tulivat voimaan 1.8.2016. Uusien esi-, perus- ja lukio-opetuksen opetussuunnitelmien mukaisen toimintakulttuurin juurruttaminen käytäntöön.
- Vaikutusmahdollisuudet lukion opiskelijoiden rekrytointiin liittyen selvitetään ja tulevaisuuteen varaudutaan.

Hankkeet:

- **koulujen hankkeet:**
  - * Erasmus+ -hanke yhtenäiskoulussa,
  - * Erasmus+ -hanke lukiossa (sivistystoimi ja lukio koordinaattorina),
  - * kerhotoiminnan kehittäminen perusopetuksessa,
  - * esi- ja perusopetuksen toimintakulttuurin kehittäminen sekä erityisopetuksen laadun kehittäminen ja siihen liittyvä koulunkäyntiavustajien palkkaaminen vuosille 2015–2016 (koulutus ja koulunkäynninohjaajien palkkaaminen) ja 2016–2017 (tasa-arvo, koulunkäynninohjaajien ja erityisopettajien palkkaaminen),
  - * Valtion erityisavustus esi- ja perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämiseen vastaamaan tulevaisuuden vaatimuksia, hankeaika 2015–2016, haetaan lisää aikaa vuodelle 2017.
  - * Liikkuva koulu -hanke, 3-vuotinen hanke 2016, 2017 ja 2018. Rahoitusta haetaan joka vuodelle erikseen.
Vuonna 2017 tavoitteina ovat Vaalan yhtenäiskoulun yläkoulun pihan rakentaminen (henkilökunnan, oppilaiden ja vanhempien toiveet huomioidaan, Wilma-kysely) ja välituntitoiminnan aloittaminen. Koulutuksia jatketaan.
  - ** Haetaan uutta Liikkuva koulu -rahoitusta AVI:sta toimintaan. Hakuaika keväällä 2017. Hallitusohjelman kärkihanke: Liikkuva koulu -ohjelman kehittämisavustukset lv. 2017–2018.
  - ** Yläkoulun pihan rakentamiseen haetaan eri rahoitusta. Liikuntapaikkarakentamisen avustusten hakuaika päättyy 31.12.2016. Haetaan AVI:sta. Kunnan investoinnit.
  - * Haetaan perusopetukseen avustusta tutoropettajien koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen sekä tutoropettajien toimintaan vuosiksi 2017–2018.
- **kirjastossa Tuutikki 3 -hanke (kirjaston, koulujen ja päiväkodin yhteistyöhanke**

Henkilöstön täydennyskoulutus, toteutuu mm. seuraavat koulutukset:

- Kainuun osajat -hankkeen OPS2016-koulutukset ja kehittäjäryhmien toiminta jatkuvat vielä kevään 2017.
- AVI:n koulutukset
- kansalaisopiston kurssit (esim. ATK- ja ensiapukurssit, kotiseutukurssi)
- Lapset puheeksi -toimintamallin koulutus lasten ja nuorten parissa toimiville.
- Muut koulutukset, jotka selviävät kalenterivuoden aikana.

Oulunkaaren kanssa tehtävä monialainen yhteistyö:

- Oulunkaari tarjoaa riittävät kouluterveydenhuollon ja kuraattoripalvelut
- Psykologin palveluja tarvittaisiin hieman nykyistä enemmän.
- Toiminnassa huomioidaan hyväksytyt ennaltaehkäisevää työtä tukevat toimintamenetelmät ja -mallit, mm. LP-toimintamalli sekä oppilas- ja opiskelijahuollon 1.8.2014 ja sosiaalihuoltolain 1.4.2015 voimaan tullut lainsäädäntö.
- **Lapset puheeksi** -toimintamalli suositellaan otettavaksi käyttöön varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Jatketaan Lapset puheeksi -menetelmäkoulutuksia.
- **Laajat terveystarkastukset** toteutetaan suunnitelmien mukaisesti perusopetuksessa (1., 5. ja 8. luokalla)
- **Monialaiset oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmät sekä asiantuntijaryhmät** toimivat lainsäädännön mukaisesti.

Vuoden 2017 talousarvion tekemiseen ovat vaikuttaneet seuraavat vuonna 2016 toteutuneet toimenpiteet:

- Vapaa-aikapalvelut siirtyivät yleishallintoon 1.8.2016.
- Veneheiton koulun 6.-luokkalaiset siirtyivät Vaalan yhtenäiskouluun 1.8.2016, jolloin Veneheiton koulu muuttui 2-opettajaiseksi kouluksi.
- Vuoden 2016 aikana tehtyjen rakenteellisten muutosten seurauksena opetushenkilöstön määrää vähenee kahdella henkilöllä (tuotannolliset ja taloudelliset perusteet).

Veneheiton koulun oppilaat mahtuvat Vaalan yhtenäiskouluun **1.8.2019**, jolloin Vaalassa olisi vain yksi perusopetuksen koulu, Vaalan yhtenäiskoulu. (Asiaa käsitelty siv.ltk:n seminaarissa 26.9.2016).

Riskeistä todettiin sivistyslautakunnan seminaarissa 26.9.2016 yksiköittäin seuraavaa:

- Kirjasto: kirjastorakennuksen kunto
- Kansalaisopisto: hallinnon varahenkilöt, opettajien rekrytointi, kurssien toteutuminen (opettajat, opiskelijamäärät)
- Lukio: opiskelijamäärä, rahoituksen määrä
- Veneheiton koulu: luokkakoot 2-opettajaisessa koulussa,
- Koulukeskuksen (yhtenäiskoulu ja lukio) sisäilmaongelmat
- Varhaiskasvatus: henkilöstön rekrytointi
- Valtionosuuksien pieneneminen
- Riski: rakennusten vuosittaiset tarkistukset ja kunnossapito.

Oppilasmäärän muutokset:

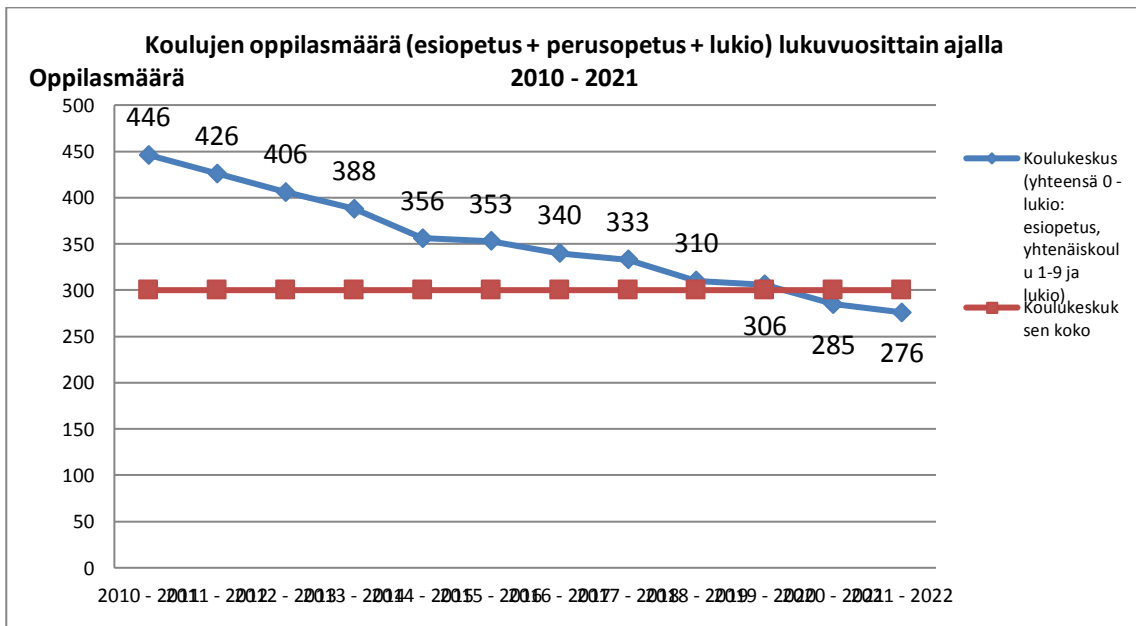
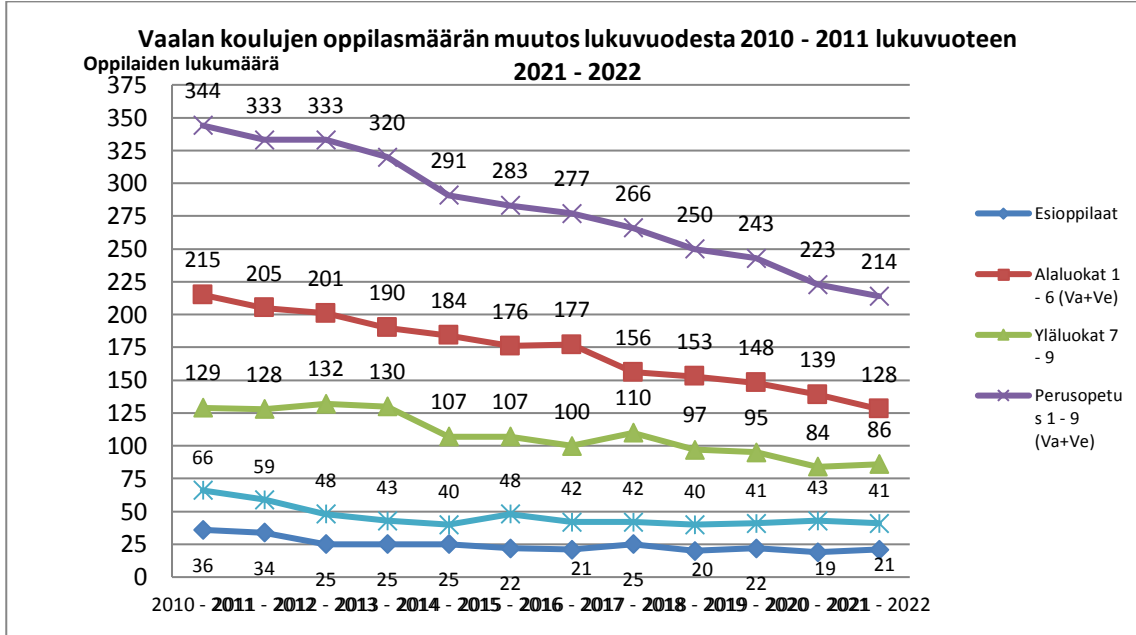
Oppilasmäärä vähenee 40 % lukuvuodesta 2010 - 2011 lukuvuoteen 2021 - 2022 mennessä.

Sivistyspalveluiden säästöesitykset TA 2017 (talouden tervehdyttämissuunnitelma):

- Laskevan oppilasmäärän myötä tulevaisuuteen varaudutaan henkilöstösuunnitelman mukaisesti siten, että määrä pyritään mitoittamaan mahdollisimman tarkoin vastaamaan tarvetta.
- Laskeva lapsi- ja oppilasmäärä johtaa palvelutarpeen alenemiseen, jonka vuoksi tulevaisuudessa on varauduttava sivistyspalveluiden rakenteellisiin ratkaisuihin. Kun lapsi- /

oppilasmäärä laskee, niin selvitetäväksi tulee esim. ryhmäperhepäivähoidon ja Veneheiton koulun tilojen käyttö vs. toimintojen keskittäminen koulukeskukseen.

- Varhaiskasvatuksen, yhtenäiskoulun, lukion ja Oulujärven kansalaisopiston yhteistyötä lisätään ja koko sivistyspalveluiden henkilöstön yhteiskäytön mahdollisuuksia tehostetaan. Esim. opettajien opetusvelvollisuutta voidaan tarvittaessa täyttää osoittamalla tunteja muilta kouluasteilta tai kansalaisopistosta ja koko henkilöstöä (lastentarhan opettajia, opettajia sekä koulunkäynninohjaajia) käytetään joustavasti koko koulupalveluiden alueella.

Yleistä:

- Yleisenä toimintaperiaatteena sivistyspalveluissa on, että kiinnitetään huomiota ennaltaehkäisevään ja hyvinvointia edistävään toimintaan kaikissa yksiköissä sekä tehdään yhteistyötä sivistyspalveluiden eri vastualueiden välillä entistä enemmän.
- Sairauspoissaolojen määrä ei vähentynyt vuonna 2015 (tilinpäätös). Tavoitteena vuonna 2017 on sairauspoissaolojen väheneminen.
- Sivistyspalveluiden hallinnon organisaatiouudistus on ollut käynnissä ja toimintoja on virtaviivaistettu.
- Vapaa-aika palvelut ovat siirtyneet kunnan yleishallinnon alaisuuteen, mutta yhteistyö sivistys- ja vapaa-aikapalveluiden kesken säilyy keskeisenä.

- Varhaiskasvatuspalvelut on pääosin keskitetty koulukeskukseen valmistuneeseen lisärakennukseen/päiväkotiin ja turvalliseen ympäristöön tullaan kiinnittämään huomioita mm. liikennejärjestelyin.

Investointiosaan:

- Liikkuva koulu -hanke, 3-vuotinen hanke 2016, 2017 ja 2018. Rahoitusta haetaan joka vuodelle erikseen.
- Vuonna 2017 tavoitteena on Vaalan koulukeskuksen lähiliikuntapaikan uudistaminen ja laajennus, kohderyhmänä yläluokkalaiset. Rahoitusta haetaan AVI:lta.
- Koulukeskuksen salin äänentoisto ja valaistus, varaus 20.000 €.

Perusopetus

Toiminnan kuvaus

Kunnassa toimii Vaalan yhtenäiskoulu (luokat 1 - 9 sekä aamu- ja iltapäivätoiminta) ja Veneheiton koulu (luokat 1 - 5). Aamupäivätoiminnan järjestämisessä tehdään yhteistyötä uuden päiväkodin kanssa.

Vaalan yhtenäiskoulu

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	<p>Perusopetus jatkaa esiopetuksessa alkanutta opetus- ja kasvatustehtävää. Perusopetus tarjoaa oppilaille mahdollisuuden laajaan yleissivistyksen perustaan ja oppivelvollisuuden suorittamiseen.</p> <p>Perusopetus antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Se ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin.</p> <p>Jokaisella perusopetusta antavalla koululla on opetus- ja kasvatustehtävä. Tämä tarkoittaa oppilaiden oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemista yhteistyössä kotien kanssa.</p> <p>Perusopetuksen yhteiskunnallisena tehtävänä on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja oikeudenmukaisuutta.</p> <p>Perusopetuksen kulttuuritehtävänä on edistää monipuolista kulttuurista osaamista ja kulttuuri-perinnön arvostamista sekä tukea oppilaita oman kulttuuri-identiteetin ja kulttuurisen pääoman rakentamisessa.</p> <p>Koulun toiminta-ajatus: Oulujärven rantamilta juuret ja siivet elämään.</p> <p>Lukuvuoden 2016–2017 teemana on: Toimitaan ystävyys, yhteistyön ja avunannon hengessä (YYA)</p>
Visio 2018	<p>Vaalan yhtenäiskoulu tarjoaa ajanmukaista ja laadukasta perusopetusta Vaalan kunnassa. OPS:n mukaisesti yhtenäiskoulu ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin.</p> <p>Moniammatillinen oppilashuollon yhteistyö toimii hyvin.</p>

Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet 2017	Arviointikriteerit / mittarit	Toimenpiteet 2017
Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Kiinnitetään huomiota <ul style="list-style-type: none"> - Työhyvinvointiin - johtamiseen, esimiestyöhön ja alaistaitoihin - rekrytointiin. Sovitaan toimivat palaverikäytännöt ja kokoukset. (Huomioidaan eri opettajaryhmät ja yhteiset opettajat.)	<ul style="list-style-type: none"> - Sairauspoissaolojen määrä. - Työhyvinvointikyselyn tulokset - Koulutuspäivien määrä 	<ul style="list-style-type: none"> - Järjestetään henkilöstön virkistyspäivä - Osallistutaan ajankohtaisiin ja eri opettajaryhmille tarkoitettuihin täydennyskoulutuksiin - järjestetään yhteistyöpalaveria työterveyshuollon, kouluterveydenhuollon ja Oulunkaaren perhepalveluiden kanssa

			<ul style="list-style-type: none"> - tiivistetään koko koulukeskuksen väen yhteistyötä (lukio, yhtenäiskoulu, päiväkot) - kiinnitetään huomiota myös muuhun yhteistyöhön, mm. kirjasto, siivous- ja ruokahuolto, kiinteistönhuolto, vapaa-aikapalvelut ja seurakunta
Toimivat lähipalvelut ja yhteistyö	<p>Vaalan yhtenäiskoulu toimii Vaalan koulukeskuksessa ja yhteistyö toimii Veneheiton koulun, lukion ja päiväkodin kanssa.</p> <p>Tehdään yhteistyötä vapaa-aikapalvelujen, kirjaston ja seurakunnan kanssa sekä myös Lions Club Vaalan kanssa.</p> <p>Kainuun kuntien kanssa tehdään edelleen yhteistyötä täydennyskoulutuksen toteuttamisessa.</p> <p>Oulunkaari tuottaa riittävät kouluterveys-, kuraattori- ja psykologipalvelut.</p> <p>Oulunkaaren kanssa tehtävä monialainen yhteistyö toimii.</p> <p>Liikkuva koulu toimii suunnitelmien mukaan. Välituntien liikunnallistaminen onnistuu. Lisäksi mm. yläkoulun pihan rakentaminen osana toimivaa lähiliikuntapaikkaa. (Haetaan edelleen hankerahoitusta.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteistyö Rokua Geoparkin kanssa: tavoitteena Rokua Geopark -school -statuksen saaminen. Yhteistyössä mukanaan myös Oulun yliopisto (ilmiöpohjainen oppiminen). <p>Tehdään yhteistyötä koulupoliisin kanssa.</p>	<p>Toteutunut yhteistyö: yhteisten kokousten, tapahtumien ja koulutuksien määrät.</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluhooltoon liittyvä monialainen yhteistyö ja palvelut: * yhteistyöryhmien kokoustumisten määrät * opiskeluhoollon palvelujen saatavuus (aikarajat): psykologi-, kuraattori- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut. <p>Paikallisten yritysten kanssa tehdyn yhteistyön määrä</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kerhojen ja osallistujien määrät - Liikkuva koulu –tapahtumien, koulutusten ja osallistujien määrät - Rokua Geopark: tapaamisten ja koulutusten määrät, osallistujien määrät. <p>Koulupoliisitoiminta: käyntien lukumäärä</p> <ul style="list-style-type: none"> - laillisuuskasvatusopetus tunnint 8.-luokkalaisille - Oppilaiden tapaaminen ja mahdollisesti myös vanhempien tapaaminen koulukäyntien yhteydessä. 	<p>Osallistutaan säännöllisesti yhteistyön suunnitteluun ja kokouksiin eri yhteistyötoimijoiden kanssa.</p> <p>Otetaan oppilaat mukaan suunnitteluun. Tiedotetaan vanhempia ja otetaan vanhemmat myös toiminnan suunnitteluun mukaan.</p> <p>Oulunkaaren ja kunnan tuottamien palvelujen toimivuuteen kiinnitetään huomiota ja opiskelijoita ohjataan palveluihin riittävän ajoissa.</p> <p>Haetaan hankkeille rahoitusta. Haetaan Rokua Geopark -school -statusta.</p>
Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö	<p>Koulukeskuksen sisätilat ja muutkin opetustilat ovat turvalliset ja terveelliset.</p> <p>Koulujen pihat ja lähiliikuntapaikka aktivoivat oppilaita liikkumaan ja menemään välitunnilla ulos.</p>	<p>Käyttäjien antama palaute.</p> <p>Koulukeskuksen tilojen käyttöaste.</p>	<p>Hyvät, ajanmukaiset ja terveelliset opetustilat, välitunti-paikat ja -pihat auttavat viihtymään ja jaksamaan koulussa.</p> <p>Liikkuva koulu auttaa lisäämään oppilaiden liikkumista. Aloitetaan aktiivinen välituntiliikuntatoiminta.</p>

Talous tasapainossa Oman toiminnan kustannustehokkuus.	Toiminta ja talous tasapainossa. Ennaltaehkäisevät toimenpiteet käytössä. Moniammatillinen yhteistyö toimii Oulunkaaren kanssa. Oppilashuolto toimii hyvin ja samoin 3-portainen tuki. Kiva-koulu -toiminta jatkuu.	Talousarvio, tilinpäätös ja tasapainottamissuunnitelma.	Talous tasapainossa ja sitä seurataan säännöllisesti.
Hyvinvoivat ja osallistuvat asukkaat	Oppilaita kannustetaan aktiivisuuteen yhteisten asioiden hoitamisessa. Oppilaskuntatoiminnassa mukana kaikki yhtenäiskoulun oppilaat.	Tapahtumien lukumäärät: - koulun omat tapahtumat - Yhteistyössä esim. kirjaston ja vapaa-aikapalvelujen kanssa toteutetut tapahtumat. - Kouluterveyskyselyn tulokset	Koko kouluväki yhteistyössä mukana.
Myönteinen tunnetuus	Kiinnitetään huomiota myönteiseen julkisuuteen. Hyvä opetus sekä toimiva yhteistyö vanhempien ja yhteistyökumppaneiden kanssa ovat myönteistä toimintaa, joka auttaa myös myönteisen julkisuuskuvan syntymisessä. Luodaan myönteinen kuva kotiseudusta. Tilojen yhteiskäyttö.	Paikallislehdessä olevien juttujen määrä. Tiedotteiden määrät.	Yhtenäiskoulun toiminnasta tiedotetaan mm. info-TV:ssä ja tehdään juttuja paikallislehteen. Rokua Geopark -School -teemat huomioidaan toiminnassa. Paikalliseen kulttuuriin, ympäristöön ja historiaan tutustutaan oppitunneilla ja retkillä. Haetaan Rokua Geopark -School -statusta. Jatketaan yhteistyötä Lions Club Vaalan ja paikallisten yrittäjien kanssa.
Työtä ja toimeentuloa	Edistetään oppilaiden kiinnostusta jatko-opintoihin ja työelämään. Yrittäjyyskasvatuksen huomioiminen opetuksessa. Kiinnitetään huomiota myös sisäiseen yrittäjyyteen. Kesätöihin kannustaminen.	Pääsy jatko-opintoihin, opontekemä tilasto kesäkuussa. - 6.-luokkalaiset osallistuvat Yrityskylä-toimintaan Oulussa keväällä 2017. Osallistujamäärä. - yhteistyö 4 H:n kanssa (kummiyritysten lkm ja työelämään koulutusten lkm).	Yrityskylä -toiminta. Yläluokkalaisten TET-jaksot. 4H-yhteistyö. Kansainvälisyshankkeissa yhteistyö yritysten kanssa. Kansainvälinen TET-viikko.

Veneheiton koulu

Perustehtävä/ Toiminta-ajatus	Veneheiton koulu kunnan ainoana kyläkouluna vaalii yhteisöllisyyttä ja tukee lasten kasvua sekä oppimista. Veneheitosta vahvistuen ja viisastuen eteenpäin! Kiireettömässä, rauhallisessa ja luontoa arvostavassa ilmapiiressä oppilas omaksuu jatkuvan oppimisen periaatteen ja kasvaa vastuuntuntoiseksi yhteisön jäseneksi. Kasvatuksen ja opetuksen tavoitteena on omatoiminen, luova, vahvan itsetunnon omaava, tiedonhankintakykyinen, rehellinen, oikeudenmukainen, toiset huomioitava, luontoa arvostava ihminen.
--------------------------------------	---

	Yleisenä periaatteena on tukea ja ohjata lapsen omien edellytysten mukaista oppimista, ottaen huomioon ryhmän, jossa lapsi toimii.
	Opetuksen tavoitteita ohjaa tarkemmin kunnan opetussuunnitelma, jossa määritellään opetuksen arvopohja ja opetuksen toteuttaminen.
Visio 2018	Veneheiton koulu toimii vireänä 2-opettajaisena kyläkouluna.

Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet 2017	Arviointikriteerit/ mittarit	Toimenpiteet 2017
Hyvinvointi	Oppimaan motivoituneet oppilaat, myönteinen asennoituminen koulutyöhön.	Kouluviihtyvyys, huoltajien arviointikysely. Poissaolojen määrä.	Monipuolinen, oppilaiden erilaiset oppimistyylit huomioiva opetus. Pätevä opetushenkilöstö.
Kodin ja koulun välinen monipuolinen yhteistyö	Hyvän ja luottamuksellisen yhteistyösuhteen säilyttäminen kodin ja koulun välille lapsen koulunkäynnin tukemiseksi.	Vanhempien osallistumisaktiivisuus järjestettyihin tilaisuuksiin ja niistä saatu palaute	Järjestetään erilaisia tilaisuuksia, kuten vanhempainiltoja.
Myönteinen tunnettuus	Hyvä käyttäytyminen koulua edustettaessa koulun oppilaana esim. tutustumiskäynneillä.	Saatu palaute.	Oppilaita ohjataan hyvään käytökseen ja vuorovaikutukseen toisten ihmisten kanssa.
Toimivat lähipalvelut	Tehdään yhteistyötä tarpeen mukaan Veneheiton koulun vanhempain-yhdistyksen, kyläyhdistyksen ja metsätysseurojen kanssa.	Yhteistyön määrä, järjestetyt tapahtumat ja yhteiset hankkeet.	Esimerkiksi vanhempainyhdistys osallistuu omalla panoksellaan ja rahoitusosuudellaan koulun ulkopuolisten opetuksellisten tapahtumien järjestelyihin. Järjestetään tapahtumia.
Viihtyisä elinympäristö	Koulurakennus on hyvässä ja terveellisessä kunnossa. Liikuntatilat ja -alueet ovat ahkerassa käytössä.	Käyttäjien antama palaute esim. sisäilman osalta. Salin käyttöaste, luistelualueen ja hiihtoladun käyttö.	Huolehditaan ilmanvaihdon toimivuudesta ja tehdään tarvittavat toimenpiteet viemärinhajun poistamiseksi. Liikuntatilat ja -alueet ovat hyvässä käyttökunnossa.

Lukiokoulutus ja vapaa sivistystyö

Vaalan lukio

Toiminnan kuvaus

Kunnassa toimii yksisarjainen Vaalan lukio.

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Lukio jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutus antaa laaja-alaisen yleissivistyksen sekä valmiudet lukion oppimäärään ja ylioppilastutkintoon perustuviin jatko-opintoihin. Lukiokoulutus tukee hyvän itsetunnon kehitystä, arvostaa työntekoa ja tavoitteellista oppimista turvallisessa oppimisympäristössä panostaen opetuksen laatuun. Opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoito sekä opiskeluhoillon palvelut toimivat monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa.
Visio 2018	Lukio mahdollista suorittaa omassa kunnassa kotoa käsin. Viihtyisä, ihmisläheinen Vaalan lukio tarjoaa ammattitaitoista ja ajanmukaista opetusta.

Kriittiset menestystekijät (Missä on onnistuttava)	Tavoitteet 2017	Arviointikriteerit / mittarit	Toimenpiteet 2017
Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Kiinnitetään huomiota <ul style="list-style-type: none"> Työhyvinvointiin johtamiseen, esimiestyöhön ja alais-taitoihin Sovitaan palaverikäytännöistä.	<ul style="list-style-type: none"> Työhyvinvointikyselyn tulokset Sairaspoissaolojen määrä/vertailu edellisiin kalenterivuosiin Henkilöstöpalaverien ja tiedotteiden määrä Koulutuspäivien määrä suhteessa työntekijöiden määrään Pätevien hakijoiden määrä Henkilöstöpalaverien ja tiedotteiden määrä. 	<ul style="list-style-type: none"> järjestetään henkilöstön virkistyspäivä osallistutaan ajankohtaisiin, LOPS2016 ja sähköisiin kokeisiin liittyviin koulutuksiin huomioidaan oman oppiaineen täydennyskoulutukset järjestetään yhteistyöpalaveria työterveyshuollon, kouluterveydenhuollon ja Oulunkaaren perhepalvelujen kanssa tiivistetään koko koulukeskuksen väen yhteistyötä (lukio, yhtenäiskoulu, päiväkot) kiinnitetään huomiota myös muuhun yhteistyöhön, mm. kirjasto, vapaa-aikapalvelut, siivous- ja ruokahuolto, kiinteistöhuolto ja seurakunta.
Toimivat lähipalvelut ja yhteistyö Yhteistyö naapurikuntien kanssa Kuntayhtymän ja lukion yhteistyö	Vaalan lukio on tärkeä osa Vaalan koulutointa ja koulukeskusta. Yhteistyö toimii Oulujokivarren lukioiden, Rokua Geoparkin ja eLukion. Lisäksi yhteistyötä tehdään Kainuun kuntien kanssa, mm. täydennyskoulutuksessa. Oulunkaari tuottaa riittävät kouluterveys-, kuraattori- ja psykologipalvelut. Oulunkaaren kanssa tehtävä monialainen yhteistyö toimii.	- Naapurikuntien kanssa tehdyn yhteistyön määrä: yhteiset kokoukset, tapahtumat ja koulutukset. - opiskeluhooltoon liittyvä monialainen yhteistyö ja palvelut: * yhteistyöryhmien kokoontumisten määrät * opiskeluhoollon palvelujen saatavuus (aikarajat): psykologi-, kuraattori- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut. - paikallisten yritysten kanssa tehdyn yhteistyön määrä	Osallistutaan säännöllisesti yhteistyön suunnitteluun ja kokouksiin eri yhteistyötoimijoiden kanssa. Yhteistyössä mukana koko lukion henkilöstö ja opiskelijat. Oulunkaaren ja kunnan tuottamien palvelujen toimivuuteen kiinnitetään huomiota ja opiskelijoita ohjataan palveluihin riittävällä ajoissa. Rokua Geopark on yksi partneri ja tärkeä toimija lukion Erasmus+hankkeessa: yhteistyökokousten ja tapahtumien määrä.
Toimivat lähipalvelut: lukiokoulutus omassa kunnassa. Myönteinen tunnettavuus. Hyvinvoivat ja osallistuvat asukkaat	Lukion aloittavien määrä noin puolet perusopetuksen päättöluokan oppilaista Vahva nykyaikainen yleissivistävä lukio, tutkinto kolmessa vuodessa. Lukiokoulutus omassa kunnassa ennaltaehkäisee nuorten syrjäytymistä ja takaa yhteisten opettajien riittävät opetustunnit.	Lukion aloittavien opiskelijoiden määrä ja koko lukion opiskelijamäärä. Lukion keskeyttäneiden määrä. Lukiossa tarjottavien kurssien määrä (pakolliset, syventävät, soveltavat). Lukion päättötodistusten, ylioppilastutkintotodistusten ja ylioppilaiden määrä. Lukion ja peruskoulun yhteisten opettajien määrä. •Kotiseutu lukiokoulutuksessa ja opetus suunnitelmissa.	Opiskelijoiden rekrytointiin kiinnitetään edelleen huomiota. Lukiolaisten ja yhtenäiskoulun oppilaiden yhteiset tapahtumat. Pidetään 9.-luokkalaisten lukion infotilaisuuksia. Pidetään lukiokoulutuksesta vanhempainilta peruskoulun 9.-luokkalaisten huoltajille. Järjestetään lukion vanhempainiltoja lukio-opintoihin ja kansainvälisyyteen liittyen. Taataan riittävä kurssien ja opetuksen määrä, jotta saadaan lukiossa hyvät tulokset.

	Kansainvälisyysshanke monipuolistaa opetusta ja oppimista sekä lisää kotiseudun tuntemista ja arvostusta. Opiskelijat mukana kaikessa toiminnassa. Opiskelijat mukana myös kunnan juhlien toteuttamisessa.	Vanhempainilojen lukumäärä. Tiedotteiden määrä. Kansainvälisyysshankeisiin liittyvien tapahtumien ja matkojen määrät. - Kouluterveyskyselyn tulokset	Lukiostamme tiedotetaan mm. info-TV:ssä, kotisivuilla, facebookissa ja paikallislehdissä. Rokua Geopark -School -teemat huomioidaan toiminnassa. Paikalliseen kulttuuriin, ympäristöön ja historiaan tutustutaan oppitunneilla ja retkillä. (Kansainvälisyysshankeet, lähilukiot ja Rokua Geopark.)
Yrittäjyyskasvatus (Työtä ja toimeentuloa: edellytyksien luominen yritystoiminnalle)	Vaalan yrittäjien ja Lions Club Vaalan kanssa yhteistyö toimii ja jatkuu edelleen. Yrittäjyyskasvatus huomioidaan mahdollisuuksien kaikessa koulun toiminnassa ja opetuksessa. Opiskelijakunnan hallituksella on vastuuta koulun tapahtumien järjestämisessä.	Yrittäjyyskasvatustoimien määrä: tapahtumat ja opiskelijoiden tekemän yhteistyön määrä (esim. tuntia/opiskelija). Tapahtumista saatu palaute. 2. vuosikurssin TET-päivä.	Vaalan yrittäjien ja Lions Club Vaalan kanssa aloitettua yhteistyötä jatketaan edelleen. Lukiolaiset osallistuvat aktiivisesti yhteistyön toteuttamiseen. Lukiossa kiinnitetään huomiota myös sisäiseen yrittäjyyteen lukio-opinnoissa. Kansainvälisyysshankeita rahoitetaan yritys yhteistyön avulla saaduilla tuotoilla. Osallistutaan kunnan yrittäjäpäivän yhteydessä kouluille suunniteltuihin tapahtumiin.
Turvallinen toimintaympäristö kaikille ikäluokille Kunnan kiinteistöt kunnossa	Lukion tilat ja muutkin opetustilat ovat terveelliset.	Käyttäjien antama palaute. Tilojen käyttöaste.	Hyvät, ajanmukaiset ja terveelliset opetustilat auttavat viihtymään ja jaksamaan koulussa. Toteutetaan lukion opiskeluhuollon tavoitteita.
Talous tasapainossa Oman toiminnan jatkuva kustannustehokkuus	Lukion toiminta ja talous ovat kunnossa. Kiinnitetään huomioita oppilaiden rekrytointiin ja lukiokoulutuksen imagoon Vaalassa.	Talousarvio, tilinpäätös ja tasapainottamissuunnitelma. Lukiokoulutuksen tukemistojen toteuttaminen (mm. ilmaiset kannettavat tietokoneet, digimateriaalit, koulumatkat). Varautuminen talousarviossa.	Talous tasapainossa ja sitä seurataan säännöllisesti.

Oulujärven kansalaisopisto

Toiminnan kuvaus

Kunnassa toimii Oulujärven kansalaisopisto. (OKM:n ylläpitolupa uusittu 1.1.2013 alkaen.)

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Kunnassa toimii kansalaisopisto, joka on paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuva oppilaitos ja joka tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi. Koulutustehtävä: Oulujärven kansalaisopisto järjestää koulutusta, joka painottuu musiikkiin, kuvataiteisiin ja muotoiluun sekä kädentaitoihin.
Visio 2018	Kansalaisopistotoiminta tukee elinikäistä oppimista ja tarjoaa monipuolista harrastustoimintaa ja koulutusta omassa kunnassa.

Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet 2017	Arviointikriteerit/ mittarit	Toimenpiteet 2017
Toimivat lähipalvelut	Pätevä ja osaava henkilökunta. Hyvät opetustilat.	Opettajien, kurssien, opetustuntien ja opiskelijoiden määrät.	Tiedotetaan kursseista mahdollisimman hyvin

Kansalaisopistotoiminta omassa kunnassa.	Keskitetään opetusta Vaalan taajamassa Vaalan koulukeskukseen ja Alataloon. Kansalaisopistotoiminnassa tavoitteena on toimivat lähipalvelut. Opetuksen järjestämisessä huomioidaan kunnan asukkaiden toiveet, eri ikäryhmät ja erityisryhmät.	Kurssien määrä eri kyllillä.	kunnankotisivuilla, Hellewissä ja paikallislehdissä. Järjestetään kursseja myös sivukyllillä. Yhteistyötä jatketaan Pohjois-Pohjanmaan kuin Kainuun kansalaisopistojen kanssa. Kansalaisopisto on mukana kunnan tapahtumien ja juhlien järjestämisessä.
Työhyvinvointi Osaava ja motivoitunut henkilöstö.	Kansalaisopistolla on pelkkiä tuntiopettajia, jotka palkataan lukukaudeksi kerrallaan. Pyritään saamaan mahdollisimmat hyvät, pätevät ja motivoituneet opettajat. Yhteistyö toimii hyvin opettajien sekä opiskelijoiden kanssa ja opettaja on valmis jatkamaan työskentelyä myös seuraavan lukuvuonna.	- Sairauspoissaolojen määrä - Henkilöstötiedotteiden määrä - Koulutuspäivien määrä suhteessa työntekijöiden määrään	Kansalaisopiston henkilöstö tekee aktiivista työtä osaavien ja motivoituneiden opettajien saamiseksi. Kiinnitetään huomioita kansalaisopiston henkilökunnan työhyvinvointiin niin hyvin kuin se on mahdollista tuntiopettajien kohdalla.
Yrittäjyyskasvatus Työtä ja toimeentuloa: Edellytyksien luominen yritystoiminnalle	Kansalaisopisto huomioi kuntalaisten kurssitoiveet. Mm. ensiapukursseja järjestetään joka lukuvuosi. Kansalaisopistotoiminta tukee omaehtoista oppimista, harrastamista ja yrittäjyyttä.	- järjestettyjen kurssien määrä	Kansalaisopisto järjestää kursseja, jotka tukevat yrittäjyyttä. Kurssitoiveet otetaan huomioon.
Turvallinen toimintaympäristö kaikille ikäluokille Viihtyisä elinympäristö	Opetustilat ja -välineet ovat kurssille sopivat ja terveelliset.	Käyttäjien antama palaute. Tilojen käyttöaste.	Hyvät, ajanmukaiset ja terveelliset opetustilat sekä -välineet ovat ensiarvoisen tärkeitä kurssien toteutumiselle.
Talous tasapainossa Oman toiminnan jatkuvuus kustannustehokkuus	Kansalaisopiston toiminta ja talous ovat kunnossa. Kursseja toteutetaan toiveiden mukaisesti taloushuomioiden.	Tilinpäätös ja talouden tasapainottamissuunnitelma.	Talous on tasapainossa. Talousarvion toteutumista seurataan säännöllisesti. Kurssimaksut oikealla tasolla. Kurssien pituutta ja opetustuntien määrää voidaan pienentää tarvittaessa. Haetaan opintoseteliavustusta.
Hyvinvoivat ja osallistuvat asukkaat Hyvinvointia edistävä toiminta kaikille ikäryhmille	Opetustarjonnassa huomioidaan eri ikäryhmät ja erityisryhmät. Esitetyt kurssitoiveet huomioidaan toimintasuunnitelmassa. Kansalaisopiston kurssit antavat tietoa ja myös mahdollisuuden sosiaaliseen kanssakäymiseen. Toiminnalla ehkäistään mm. syrjäytymistä, lisätään kuntalaisten aktiivisuutta ja	Toimintasuunnitelman toteutuminen. Opiskelijamäärät.	Kurssitarjonnassa huomioidaan erityisryhmät (mm. vammaiset, maahanmuuttajat ja ikäihmiset). Toimintasuunnitelman toteutumista seurataan sivistyslautakunnan kokouksissa.

	tuetaan liikunnan harrastamista.		Kursseja järjestetään kaikenikäisille ja myös mahdollisuuksien mukaan sivukylillä.
Oikea-aikainen ja laadukas viestintä Myönteinen tunnettuuus Kotiseudun arvostus	Kansalaisopisto tekee yhteistyötä Rokua Geoparkin ja GTK:n kanssa. Toimitaan Geopark-koulu -statuksen periaatteiden mukaisesti.	Kotiseutu sivistystoimessa - Ajantasainen toimintasuunnitelma netissä. - Julkaistujen lehtijuttujen ja ilmoitusten määrä • Annettujen tiedotteiden määrä	Tiedotetaan säännöllisesti lukukauden aikana kursseista Tervareitissä ja kunnan kotisivuilla. Järjestetään mm. geologian, paikallishistorian kursseja. Myönteiseen tunnettavuuteen kiinnitetään huomiota.

Kirjasto

Toiminnan kuvaus

Kunnassa toimii Vaalan kirjasto. Kirjastossa työskentelee kirjastonjohtaja ja kaksi kirjastovirkailijaa. Kaksi vuotta sitten lakkautettiin kirjastovirkailijan toimi. Kirjastonjohtaja eläköityy parin vuoden kuluessa.

Työllistetyn työntekijän saaminen on vuosi vuodelta vaikeutunut.

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Vaalan kirjasto on aikaansa seuraava ja asiakkaidensa kanssa vuorovaikutuksessa toimiva kulttuuri- ja tietokeskus, joka tarjoaa tien kulttuuriperinnön ja tieteen tulosten tutkimiseen.
---------------------------------------	---

Yhteiset tavoitteet	Missä on onnistuttava	Onnistumista mitataan seuraavilla mittareilla	Tavoitteet 2017
Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Laadukas johtaminen ja esimiestyö.	Työhyvinvointikoulutus, sairauspoissaolojen määrä.	Koulutusta lisää, myös etäkoulutusta. Vaala liittyi kuluvana vuonna Pohjois-Pohjanmaahan. Kirjasto valmistautuu ottamaan käyttöön Oulun alueen KOHA-lainausjärjestelmän.
Talous tasapainossa	Oman toiminnan jatkuva kustannustehokkuus.	Budjettiraamissa pysyminen kuten edellisinkin vuosina.	<i>Tiukkaa säästölinjaa jatketaan edelleen.</i> <i>V. 2017 voimaan astuvan kirjastolain myötä poistuvat ns. aineiston varausmaksut. Siitä seuraa, että tulot mahdollisesti pienenevät.</i>
Hyvinvoivat ja osallistuvat asukkaat	Hyvinvointia edistävä toiminta kaikille ikäryhmille. Koulun, kirjaston, päiväkodin ja vanhuspalvelujen yhteistyö.	Asiakaspalaute. Tapahtumien määrät lisääntyneet huomattavasti.	Tasapuolisuus kirjastopalvelujen järjestämisessä.
Myönteinen tunnettuus	Markkinointi ja myönteisen julkisuuden hakemisen tekemisen kautta.	Asiakkaiden palautteet. Kävijä- ja lainausmäärät.	Kotisivujen ylläpito. Esillä sosiaalisessa mediassa.

			Perinteinen lehti-ilmoitus, julisteet.
--	--	--	--

Varhaiskasvatus Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksen alueelle kuuluvat lainsäädännön edellyttämät päivähoidon palvelut, lasten kotihoidontuki ja esiopetus. Päivähoitoa järjestetään päiväkodissa, ryhmäperhepäiväkodissa tai perhepäivähoitona yksityiskodissa joko hoitajan tai lasten kotona. Esiopetus järjestetään Vaalan päiväkodissa.

Perustehtävänä on lapsen hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen tukeminen ja edistäminen kasvatuskumppaneina yhdessä vanhempien ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Visio 2018	Laadukkaat, monimuotoiset varhaiskasvatuspalvelut. Toimivat yhteistyöverkot.		
Kriittiset menestystekijät (Missä on onnistuttava)	Tavoitteet 2017	Arviointikriteerit / mitarit	Toimenpiteet 2017
Lain mukaiset varhaiskasvatuspalvelut.	Toimivat lähipalvelut	Asiakaspalaute Toiminnan laajuus: läsnäolopäivät	Päivähoitopaikka järjestetään lain säätämässä ajassa: 2 viikkoa / 4 koulukautta tarvetta vastaavasti. Lain mukainen esiopetuspaikka järjestetään.
Hyvinvointia edistävä toiminta. Lapsen / perheen varhainen tukeminen Yhteistyö Oulunkaaren perhepalveluiden kanssa. Lasta innostava ja aktivoiva varhaiskasvatuksen toiminta- ja oppimisympäristö.	Hyvinvoivat ja osallistuvat asukkaat.	Lapsen kasvun tukiryhmän kokoontumiskerrat. Työntekijöiden ja asiakkaiden kokemukset "Huolipolku-mallinnuksen" toimivuudesta. Vanhempainkouluun osallistuneiden huoltajien määrä ja palaute. "Lapset puheeksi" – keskustelujen määrä. Henkilöstön sitoutuminen toiminnan kehittämiseen.	Lapsen kasvun tukiryhmä kokoontuu säännöllisesti. Varhaiskasvatuksen resursseja annetaan vanhempainkoulun järjestämiseen. Monialainen yhteistyö toimii joustavasti osana varhaiskasvatustyötä. "Huolipolku -mallinnus" käytössä. "Lapset puheeksi" -koulutuksia henkilökunnalle jatketaan. "Ilo kasvaa liikkuen" – varhaiskasvatuksen liikumis- ja hyvinvointiohjelman toteuttaminen.
Yrittäjyyskasvatus / yritteliäisyyteen kannustavan varhaiskasvatuksen kasvu ympäristön ja toimintatapojen kehittäminen.	Työtä ja toimeentuloa	Vaalan kunnan varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen. Uusi vasu käytössä 1.8.2017.	Kannustava kasvatus ja lapsen osallisuus yhdeksi painopistealueeksi uudessa varhaiskasvatussuunnitelmassa. Vaalan kunnan varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen.
Rekrytointi Työhyvinvointi Henkilöstön osaamista tukeva kouluttautuminen	Osaava ja motivoitunut henkilöstö.	Sairauspoissaolojen määrä. Pätevien hakijoiden määrä. Täydennyskoulutuksen määrä Työhyvinvointikyselyjen tulokset	Mahdollisuus osallistua yhteisen yhteiseen virkistystapahtumaan. Työhyvinvointia tukeviin tapahtumiin osallistuminen. Työtapojen kehittäminen ja ratkaisujen yhteinen miettiminen. Myönteisen, yhteisöllisen ilmapiirin tavoitteleminen Täydennyskoulutuksen järjestäminen.
Turvallinen varhaiskasvatuksen toimintaympäristö.	Viihtyisä elinympäristö.	Käyttäjien ja henkilökunnan antama palaute.	Toiminta uudessa päiväkodissa käynnistynyt. Toteutetaan tarvittavat liikennejärjestelyt.

Oman toiminnan jatkuva kustannustehokkuus.	Talous tasapainossa.	Tilinpäätös. Tasapainottamissuunnitelma.	Talouden toteutumisen jatkuva seuranta. Henkilöstön yhteiskäyttö mahdollisuuksien mukaan.
--	----------------------	---	---

3.4 Tekninen osasto

Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta vastaa kaavoituksesta, rakennus- ja ympäristövalvonnasta, pelastustoimen os-topalvelusta, kunnan toimesta tapahtuvasta rakentamisesta, kunnan ja asuntotoimen hallinnassa olevista kiinteistöistä, kunnan omistamista maa- ja metsätiloista, kunnan tuottamista tukipalveluista kuten ravitsemispalveluista ja siivoustoiminnasta sekä talonmiespalveluista. Tavoitteena on tuottaa kuntalaisille viihtyisä, terveellinen ja turvallinen asumisympäristö sekä tuottaa muille hallintokunnille niiden toiminnassaan tarvitsemat ympäristön- ja kiinteistöhoito- ja muut toimialaan kuuluvat tukipalvelut.

4000 TEKNINEN TOIMI	TP 2015	TA 2016 + muutos	TA 2017	Muutos% TA 2017 - TP 2015	Muutos% TA 2017 - TA 2016
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	2 045 777	2 194 150	2 197 760	7,4	0,2
Maksutuotot	117 950	82 100	108 100	-8,4	31,7
Tuet ja avustukset	67 813	105 000	105 000	54,8	0,0
Muut toimintatuotot	867 133	862 690	744 440	-14,1	-13,7
TOIMINTATUOTOT	3 098 673	3 243 940	3 155 300	1,8	-2,7
Valmistus omaan käyttöön	20 179	10 000	10 000	-50,4	0,0
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-2 045 232	-2 150 950	-2 153 780	5,3	0,1
Palvelujen ostot	-1 196 608	-1 248 880	-1 291 190	7,9	3,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 047 868	-1 164 720	-1 138 070	8,6	-2,3
Avustukset	-202 730	-150 000	-150 000	-26,0	0,0
Muut toimintakulut	-134 019	-63 810	-65 720	-51,0	3,0
TOIMINTAKULUT	-4 626 457	-4 778 360	-4 798 760	3,7	0,4
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 507 605	-1 524 420	-1 633 460	8,3	7,2
4100 TEKNINEN TOIMISTO					
TOIMINTATUOTOT	1 214	3 200	30 400	2404,1	850,0
TOIMINTAKULUT	-193 587	-198 220	-237 124	22,5	19,6
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-192 372	-195 020	-206 724	7,5	6,0
4200 VIRANOMAISPALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	106 280	130 600	155 600	46,4	19,1
TOIMINTAKULUT	-445 349	-494 330	-512 486	15,1	3,7
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-339 070	-363 730	-356 886	5,3	-1,9
4300 RAKENTAMINEN JA KUNNOSSAPITO					
TOIMINTATUOTOT	1 065 010	1 121 970	1 085 220	1,9	-3,3
Valmistus omaan käyttöön	20 179	10 000	10 000	-50,4	0,0
TOIMINTAKULUT	-2 095 492	-2 008 560	-2 049 873	-2,2	2,1
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 010 303	-876 590	-954 653	-5,5	8,9
4400 RAVITSEMIS- JA SII- VOUSPALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	1 342 916	1 454 690	1 446 360	7,7	-0,6
TOIMINTAKULUT	-1 280 544	-1 454 690	-1 436 296	12,2	-1,3

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	62 373	0	10 064	-83,9	100,0
4500 ASUNTOPALVELUT					
TOIMINTATUOTOT	536 503	458 480	362 720	-32,4	-20,9
TOIMINTAKULUT	-509 126	-472 940	-414 825	-18,5	-12,3
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	27 377	-14 460	-52 105	-290,3	260,3
4600 TT-TYÖLLISTÄMINEN					
TOIMINTATUOTOT	46 750	75 000	75 000	60,4	0,0
TOIMINTAKULUT	-102 359	-149 620	-148 156	44,7	-1,0
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-55 609	-74 620	-73 156	31,6	-2,0

Keskeisiä asioita vuonna 2017

- Rakennustarkastuksen osalta jatketaan yhteistyötä Utajärven kanssa ja rakennustarkastusta myydään edelleen vuonna 2017 Utajärvelle. Rakennuslupien osalta jatketaan projektia, jossa rakennuslupien ajantasaisuus ja olemassaolo tarkistetaan.
- Tuulivoimakaavaehdotus valmistuu 2016 lopulla ja hyväksyminen tapahtuu 2017
- Yksityisteillä edelleen 20 %:n omavastuu ja tavoitteena edelleen jatkaa myös yksityisteiden peruskorjauksia joko valtion avustuksella tai myös ilman valtion avustusta. Hoitoavustuksissa paino vakinaisen asutuksen ulospääsysteissä ja talvikunnossapidossa.
- Puun myyntiin on talousarviossa esitetty 70.000 €.
- Ravitsemis- ja siivouspalveluissa myydään palvelut Oulunkaaren kuntayhtymälle
- Asuntotoimi jatkuu Vaalan kunnan omana toimintana. Asuntoyhtiöistä Vaalahaka ja Uitonkartano fuusioidaan KOY Vaalan Niskaan ja myös kunnan asuntoja siirretään yhtiöön.
- Vaalan vesihuoltoliikelaitoksesta muodostetaan osakeyhtiö vuoden 2017 alussa.
- Työllistäminen jatkuu nettoarvoltaan samalla tasolla. Painopiste pitkäaikaistyöttömien työllistämässä.

Perustehtävä / Toiminta-ajatus	Ympäristölautakunta vastaa maankäytön suunnittelusta, rakennus- ja ympäristövalvonnasta, kunnan kiinteistöjen ja rakennusten kunnossapidosta, kunnan toimesta tapahtuvasta rakentamisesta ja rakennuttamisesta, kunnan ja asuntotoimen hallinnassa olevista yhtiöiden ja yhteisöjen kiinteistöistä, kunnan omistamista maa- ja metsäkiinteistöistä, kunnan ravitsemis- ja siivouspalveluista sekä kiinteistönhoitopalveluista.
Visio	Tavoitteena on tuottaa kuntalaisille viihtyisä, terveellinen ja turvallinen asumisympäristö sekä tuottaa muille hallintokunnille ja yhteistyötahoille niiden toiminnassaan tarvitsemat kiinteistönhoito-, ympäristönhoito- sekä siivous- ja ravitsemispalvelut.

Kriittiset menestystekijät	Tavoitteet 2017	Arviontikriteerit / mittarit	Toimenpiteet 2017
Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Asianmukainen koulutus ja kehittäminen Henkilöstön vaihtumiseen eläköitymisen kautta varautuminen Sisäinen tiedottaminen	Koulutuspäivät Palaute	Koulutuskysely Palautekysely Rekrytointi suunnitellusti osaamisen turvaamiseksi
Toimivat lähipalvelut	Ajantasainen kunnallinen infra, puhdas ja viihtyisä asuinympäristö, virkistys- ja matkailukohteiden toimintaedellytysten turvaaminen	Palaute Infran kunto, tiestön kunto, tietoliikenteen ja kaavoituksen toimivuus	Teiden yksiköinnit Peruskorjaussuunnitelmat yksityisteille tarpeen mukaan Maisemanhoitotyöt
Työtä ja toimeentuloa	Tilojen tarjoaminen yrityksille ja olevien tilojen tehokas hyödyntäminen Paikallisten yritysten kehittämisen mahdollistaminen	Käyttöaste Palaute	Tilojen markkinointi Tilojen muutostyöt tarpeen mukaan Infran toteuttamis-tarpeisiin reagointi
Viihtyisä elinympäristö	Geoparkin huomioiminen virkistyspaikkojen rakentamisessa Hoitotason säilyttäminen yleisissä alueissa Puistojen ja maisemanhoito	Käyttäjämäärä Palaute	Opaskartan päivitys ja paperikartan painaminen Tiedotuksen parantaminen Hoidon ohjeistaminen Turvatarkastukset ja opastus
Talous tasapainossa	Konkreettisten yhteistyökuvioiden ja -hankkeiden löytäminen ja rakentaminen Oulunkaaren yhteistoiminta-alueen tukipalveluiden tehokas tuottaminen Tyhjen ja vajaakäyttöisten tilojen vähentäminen	Kululaskenta Ruokapalveluiden yksikköhinnat	Tilojen myyminen, vuokraaminen ja muu hyödyntäminen Yhteistyöneuvottelu-käytäntöjen kehittäminen Yksikköhintalaskenta Vuokrien täsmällinen laskenta ja kuukausittainen laskutus
Hyvinvoivat asukkaat	Liikuntapaikkojen ja virkistysalueiden käytettävyys	Palaute	Hoitotason säilyttäminen Tiedottaminen ja opastus
Myönteinen tunnettuus	Kaavoituksen ja tonttimarkkinoinnin onnistuminen Tonttipörssin ja tonttien myynnin tehostamien, tontti-esittelyt	Myytyjen tonttien määrä ja alueiden rakentuminen	Markkinoinnin tehostaminen Esitteet ajan tasalla Ilmoitusohjelmat
Työturvallisuus	Työturvallisuus asioiden käytäntöjen ja seurannan parantaminen	Suojavarusteiden käyttö Työtaturmatilasto ja vuosittainen seuranta ja kehitys	Työpaikkojen vaarojen kartoitus Suojavälineiden käytön valvonta Työtaturmien tilastointi

Teknisen toimen hallinto

PERUSTEHTÄVÄ

Tuottaa teknisen toimen keskitetyt hallintopalvelut kuntalaisille ja kuntaorganisaatiolle edullisesti ja laadukkaasti.

TOIMINNAN KUVAUS

Hallinnon tehtäväalue sisältää teknisen toimiston hallinnolliset ja toimistotyöt sekä ympäristölautakunnan toiminnan. Hallinnon alle on keskitetty kaikki toiminnat, jotka eivät suoraan liity vastuualueiden käytännön työhön. Myös kaikki toimistotyöhön kuuluvat hankinnat on keskitetty hallintoon. Palkkakustannukset sisältävät teknisen johtajan palkan sekä pääosin palvelusihteerien palkat. Teknisen hallinnon alla on myös yhtiötettävälle vesi- ja lämpölaitokselle myytävä toimistotyö.

Viranomaispalvelut

PERUSTEHTÄVÄ

Viranomaispalvelut sisältävät teknisen toimiston kaavoitukseen, yritystiloihin, kuntasuunnitteluun, rakennusvalvontaan, ympäristönsuojeluun ja pelastustoimeen liittyvät tehtävät. Vastuualueen päällikkö on tekninen johtaja.

Kaavoitus ja suunnittelu

PERUSTEHTÄVÄ

Tuottaa kunnalle kaavoituspalvelut osin kunnan omana työnä ja ostopalveluina ja mittaustoimen palvelut pääosin ostopalveluiden avulla. Vastata kaavoprojektien käytännön etenemisestä. Edistää maankäytönsuunnittelua ja kuntasuunnittelua osana kunnan kokonaisvaltaista kehittämistä.

TOIMINNAN KUVAUS

Palveluyksikkö sisältää teknisen toimen osuuden maankäytönsuunnittelusta, kuntasuunnittelusta, yritysasioista ja mm. osallistumisen ylikunnalliseen yhteistyöhön.

Kaavoituksen ja suunnittelun palveluyksikkö sisältää ulkopuolisen asiantuntijatyön kustannukset ja kaavoitukseen kohdistuvan oman työn osuuden. Omaa varsinaista virkasuhteista kaavoitushenkilöstöä kunnalla ei ole, vaan kaavoitustyöt tehdään määräaikaisen työvoiman toimesta tai hankitaan ostopalveluna. Mittaustyöt hankitaan ostopalveluna.

Kaavoituksessa painopiste on matkailualueiden kaavojen kehittämisessä ja Oulujärven rantojen rantaosayleiskaavojen tarkistamisessa ja ajantasaisuudessa. Työn alla vuonna 2017 on ensimmäisenä alueena Manamansalon rantaosayleiskaava-alue.

Martinlahden asemakaavan laajennus on valmistunut, kaava ja tontit on merkitty maastoon. Alueelle on rakennettu kunnallistekniikka ja kaavateiden rungot. Kaava-alueen laajentaminen ranta-asema-kaavalla on vireillä. Ruununtörmän alueen eteläosaan on tehty kaavamuutos, jolla on muodostettu viisi omarantaista tonttia, joilla on korkea rakennusoikeus. Tonttien markkinointia jatketaan. Ruununtörmän alueen pohjoisosan yksityismaan kaavaluonnos ja kaavaehdotus tulevat käsittelyyn sen jälkeen, kun alueesta on tehty kaavoitussopimus.

Keskustan alueelta on hankittu raakamaata valtatie 22:n ja Järvikyläntie risteysalueelta. Alueen maankäyttöä aletaan suunnitella 2017. Säräisniementien ja Oulujärven väliseltä alueelta ollaan laatimassa maankäyttösopimusta, jolla mahdollistetaan rakentaminen ko. ranta-alueelle. Muutoinkin keskustan maankäytön kehittämisen osalta keskitytään Vaalan keskustan osayleiskaavassa esitettyihin painopistealueisiin eli Valtatie 22:n varteen sekä Oulujärven ja Oulujoen ranta-alueisiin.

Ihmeen alueen ranta-asemakaava on hyväksytty 2010. Myös tämän alueen tonttien markkinointia jatketaan.

Rakennustarkastus ja ympäristövalvonta

PERUSTEHTÄVÄ

Rakennuslain mukaan rakennusvalvonnan tehtävänä on valvoa kaavoituksen toteutumista ja rakentamista. Rakennusvalvonnan toiminta-ajatus rakentuu pitkälti maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) asettamien tavoitteiden varaan eli olla myötävaikuttamassa siihen, että rakentaminen täyttää yleisesti hyväksytyt normit terveellisyyden, turvallisuuden sekä teknisen laadun suhteen ja että rakennettu ympäristö muodostuu turvalliseksi, toimivaksi, virikkeelliseksi ja esteettisesti tyydyttäväksi.

Ympäristövalvonnan tehtävänä on toimia luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja kestävän kehityksen edistämiseksi mm. vesiensuojelun, ilmansuojelun, jätehuollon, rakentamisen ja maise-manhoidon alueella.

TOIMINNAN KUVAUS

Rakennustarkastus sisältää rakennustarkastajan palkan. Tuloarvio sisältää rakennusvalvontamaksut ja kiinteistö- ym. arvioiden tekemisen ja rakennustarkastuksen myymisen Utajärven kunnalle yhteistyösopimuksen mukaisesti. Utajärven osuus palkkauksesta perustuu asukaslukuun ja lupien määrään. Yhteistyön helpottamiseksi ohjelmistot on yhtenäistetty.

Rakennuslupien valvontaprojekti on käynnistynyt Oterman alueelta ja jatkuu 2017.

Ympäristövalvonta hoidetaan omatoimen ohella. Ympäristönsuojelun osuus on noin 0,1 henkilötyövuotta. Toimintaan kuuluu lupakäsittelyä, neuvontaa, ohjausta, valvontaa, tarkastuksia, näytteenottoa ja yhteistyötä eri viranomaisten kanssa.

Pelastustoimi

Pelastustoimi on Kainuun alueellisella pelastuslaitoksella, jolta kunta ostaa pelastustoimen palvelut. Paloaseman kiinteistö on vuokrattu alueelliselle pelastuslaitokselle.

Rakentaminen ja kunnossapito

Rakentamisen ja kunnossapidon vastuualue käsittää talonrakennuksen ja maanrakennuksen rakentamisen ja kunnossapidon sekä varastot ja konekeskuksen.

Talonrakennus

PERUSTEHTÄVÄ

Kunnan omistamien rakennusten pitäminen hyvässä kunnossa ja kunnan rakennuttajatehtävien hoitaminen. Kunnossapitopalveluja myydään Vaalan Vanhustentaloyhdistys ry:lle, Vaalan Palvelutalosaatiölle ja KOY Vaalan Niskalle.

TOIMINNAN KUVAUS

Talonrakennuksen hallinto sisältää talonrakennusmestarin palkan. Ammattimiesten palkat kirjataan suoraan talonrakennuksen eri kustannuspaikoille.

Omassa käytössä olevia kiinteistöjä ovat mm. Urheilutalo, Säräisniemen entinen koulu sekä Taide-talon, Ahmalan, veturitallin ja Uitonkämpän kiinteistöt sekä Lamminahon museotalo. Tilityserävuok- rissa on Urheilutalon sisäiset vuokratulot.

Vuokralle annetuissa muissa rakennuksissa on mm. ammattikoulun kiinteistö, Ruununkartano, Oulujärven lomakylä ja huoneisto Kiinteistö Oy Vaalan Torinkulmasta. Martinlahden alueen rakennuk- sista on tehty lunastussopimus.

Vuokralle annettavien teollisuushallien menot ja vuokratulot on arvioitu vuokrasopimusten mukai- sesti. Vuokralle annetut teollisuushallit käsittävät kiinteistöt, joissa toimivat mm. Sotkamon Rahtipur- kitus Oy, Vaalan Juustola Oy, Hitsacon Oy, Tm:i JK-Asennuspalvelu, Peltityö Jouni Koljonen ja Tm:i Jukka Karjalainen. Myös Lokki-työpaja toimii kunnan tiloissa. Lisäksi teollisuustiloihin kuuluu vas- taanottohalli.

Yleisten alueiden rakennuksia ovat mm. hiihtomaja, punttisali, Kiloniemen sataman huoltorakennus ja Sahanrannan uimarannan huoltorakennus. Lisäksi talonrakennukseen kuuluu muiden hallintokuntien käyttämien kiinteistöjen kunnossapito ja kunnan varastotoiminnot. Oulunkaaren kuntayhtymän käytössä olevat tilat on vuokrattu Oulunkaaren kuntayhtymälle. Vuokra sisältää myös käyttökustannukset ja kiinteistöpalvelut

Ulkopuolisille tehtäviin töihin on kirjattu osa ammattimiehen palkoista. Ammattimiesten työpanos käytetään kunnan kiinteistöjen kunnossapitoon ja myydään myös kuntakonserniin kuuluville yhtiöille (Kiinteistö Oy Vaalan Niska ja asunto-osakeyhtiöt) ja yhteisöille (Vaalan Palvelutalosaatiö ja Vaalan Vanhustentaloyhdistys ry). Kustannukset laskutetaan ko. asiakkailta.

Maanrakennus

PERUSTEHTÄVÄ

Rakennuskaavateiden ja muiden kunnan omistajien alueiden kunnossapidosta huolehtiminen siten, että kuntalaisten liikkuminen eri liikennevälineillä sekä jalkaisin on turvallista kaikissa olosuhteissa. Tavoitteena on haja-asutusalueiden asukkaiden esteettömän liikkumisen mahdollistaminen avustamalla yksityisteiden kunnossapitoa. Kuntalaisten viihtyvyyden parantaminen sekä urheilu- ja liikuntaharrastuksen tukeminen ja lisääminen huolehtimalla liikuntapaikkojen ja yleisten alueiden kunnossapidosta. Perustehtäviin kuuluu myös alueiden kunnossapitopalveluiden antaminen muille hallintokunnille.

TOIMINNAN KUVAUS

Maanrakennuksen hallinnossa on maanrakennusmestarin palkka. Ammattimiesten palkat kirjataan suoraan eri työkohteille. Ammattimiesten työpanosta käytetään yleisten alueiden ja kiinteistöjen maanrakennuksen kunnossapitoon sekä myydään muille hallintokunnille. Lisäksi henkilökuntaa käytetään investointihankkeiden toteuttamiseen.

Maanrakennukseen sisältyvät seuraavat toiminnot:

- kaavateiden ja yksityisteiden hoito siltä osin kuin ne ovat kunnan hoidossa ja myös yksityistieavustukset
- liikuntapaikat (ladut, luistelualueet ja kaukalot, kentät, virkistysalueet, uimarannat, reitistöt taukopaikkoineen)
- satamat ja venepaikat, puistot, torit, lentokenttä
- maa- ja metsätilat ja vuokralle annetut alueet
- konekeskus

Yksityisteitä on sopimuksella kunnan hoidossa noin 40 kpl, joiden yhteispituus on 150 km. Lisäksi kunta avustaa noin 150 yksityistietä, joiden yhteispituus on noin 130 km. Avustusta maksetaan yksityisteille, joiden pituus on yli 200 metriä. Näillä teillä avustus kohdistetaan ensisijaisesti talvikunnossapitoon. Yksityistieavustuksiin on esityksen mukaan 20 %:n omavastuuosuus tiekunnille. Määräraha sisältää vuosittain varauksen 1-2 yksityistien peruskorjaukseen. Peruskorjauksille olisi paljon enemmänkin tarvetta, mutta hankkeita rajoittaa valtionavustuksen saanti. Hankkeita toteutetaan myös ilman valtionavustusta.

Liikuntapaikkojen hoidossa on ammattimiehen palkkauskulut. Maanrakennuksen henkilöstö koostuu 2,5 vakinaisesta monitoimintotyöntekijästä, joista 1 on päätoimisesti koneenkuljettajana. Alueiden hoidossa hyödynnetään työllistämistuella palkattua henkilöstöä. Yleisten alueiden tuloja kertyy vene- ja torimaksuista. Yleishyödyllisten yhdistysten ja siihen verrattavaan satunnaiseen, ei-ammattimaiseen myyntiin voi torivalvoja myöntää vapautuksen tai alennuksen torimaksusta.

Maa- ja metsätiloissa ovat kunnan omistamat maa- ja metsätilat sekä kunnan omistamat tontit. Metsänmyyntituloihin on vuonna 2017 esitetty 70 000 €.

Konekeskuksella on kalustoa traktori, lava-auto, moottorikelkkoja (2 kpl) ja ajettavia ruohonleikkureita. Konekeskuksen kalustoon on lisätty teknisen toimen ja hallinnon autokalusto, jonka kustannukset laskutetaan käyttäjiltä kilometrikorvauksena. Tavoitteena on, että konekeskus toimii omakustannusperiaatteella ja pidemmällä aikavälillä tulot vastaavat kustannuksia.

Ravitsemis – ja siivouspalvelut

Ravitsemis- ja siivouspalveluihin kuuluu kunnan omaan käyttöön sekä Oulunkaaren kuntayhtymälle tuottamat ravitsemis – ja siivouspalvelut. Ravitsemispalveluja tuotetaan myös kotipalveluasiakkaille, jotka ovat ravitsemispalvelujen asiakkaita. Myös seniori-ikäisille tarjottua mahdollisuutta ruokailla oppilasravintola Sapuskassa koulupäivinä jatketaan vuonna 2017.

PERUSTEHTÄVÄ

Perustehtävä on tuottaa ravitsemis – ja siivouspalvelut kunnan eri laitoksille, yhteistoiminta-alueelle ja työpaikka/ senioriruokailijoille. Ravitsemispalveluissa lähtökohtana on, että käytettävät raaka-aineet ovat tuoreita, puhtaita ja pitkälle jäljitettävissä. Lisäksi kestävä kehitys otetaan huomioon ja käytetään mahdollisuuksien mukaan lähiruokaa.

Tällä hetkellä lähiraaka-aineina hankitaan peruna, juurekset, kala, marjat, leivonnaiset ja juustoleipä. Uutena tulevat mukaan myös Juustolan muut juustot ja yhteistyötä Viskaalin kanssa kehitetään lähilihan osalta.

Ruokalistojen suunnittelussa otetaan taloudelliset näkökulmat huomioon, unohtamatta kuitenkaan monipuolisuutta ja ravitsevuutta. Keittiöllä on käytössä Jamix – ruokatuotanto-ohjelma. Omavalvonnassa on otettu käyttöön Eskimon OVA – ohjelma.

Kunnan ravitsemispalveluiden yksi tärkeä tehtävä on olla omalta osaltaan mukana terveyden edistämistyössä huomioiden eri ikäryhmät.

Siivouspalveluissa on perustehtävänä tuottaa siivouspalvelut koulukeskukselle ja muille kunnan pienemmille kohteille. Oulunkaaren kuntayhtymälle tuotamme siivouspalvelun lisäksi tukipalveluina välinehuolto-, vuodehuolto-, tekstiilien huolto - ja ateriapalvelua (hoito-osaston asiakkaille ruoan jako). Siivouspalveluissa käytetään ajanmukaisia työvälineitä ja menetelmiä huomioiden ympäristöstävällisyys.

TOIMINNAN KUVAUS

Ravitsemispalvelut sisältää hallinnon lisäksi oppilasravintola Sapuskan sekä terveyskeskuksen ja Veneheiton koulun keittiöt. Oppilasravintola tuottaa ravitsemispalveluja yhtenäiskoululle, lukiolle, päiväkotiin ja Tuulentuvalle. Oppilasravintola Sapuskasta lähtee postin mukana kylmäateriat sivukylille ja kotipalveluauton kuljettaja jakaa perjantaisin viikonlopun kylmäateriat taajama-alueelle. Myös kunnan ja Oulunkaaren työntekijät käyttävät oppilasravintolan ja terveyskeskuksen keittiön palveluja.

Terveyskeskuksen keittiö valmistaa ruokaa vuodeosaston potilaille, henkilökunnalle, Pelakuuhun, Vaalanrantaan, Vaalan Pirttiin, Suopursuun, toimintakeskukselle ja kotipalveluasiakkaille.

Siivouspalveluiden tavoitteena on pitää toimintaympäristöt riittävän puhtaina ja järjestyksessä sekä osaltaan ylläpitää viihtyisyyttä, toimivuutta ja turvallisuutta. Mitoituksen mukaisia siivottavia neliöitä on päivittäin n. 12500 m². Siivouksella on käytettävissä CleanNet – mitoitusohjelma ja siivousmitoitus tarkistetaan aina tilanteiden muuttuessa. Siivouksen kustannukset budjetoidaan toimipaikkakohtaisesti. Oulunkaaren kuntayhtymältä siivouspalvelut laskutetaan erillään vuokrasta.

Asuntopalvelut

Isännöinti, asuntopalvelut ja talonmiespalvelut

PERUSTEHTÄVÄ

Asuntotoimisto hoitaa kunnan omistamien asuntojen ja yhtiöiden sekä eräiden yhteisöjen asuntoja ja vuokrausta tehokkaasti ja taloudellisesti siten, että kuntalaisten ja kuntaan muuttavien asumispalvelut ovat määrältään riittävät ja laadultaan hyvät.

TOIMINNAN KUVAUS

Asuntopalveluiden hallinto sisältää isännöitsijän palkan ja osuuden palvelusihteerin palkasta. Asuntopalvelut hoitavat kunnan suoraan omistamat asunnot, Kiinteistö Oy Vaalan Niskan, Kiinteistö Oy Vaalahakan, Asunto Oy Vaalan Uitonkartanon, Vaalan Palvelutalosaatiön sekä Vaalan Vanhustentaloyhdistys ry:n kiinteistöjen isännöinnin. Kiinteistö Oy Vaalahaka ja Asunto Oy Vaalan Uitonkartano

fuusioidaan Kiinteistö Oy Vaalan Niskaan, sulautumispäivä 31.12.2016. Vaalan Niskaan siirretään 1.1.2017 myös Vaalan kunnan suoraan omistamat rivitalot: rivitalo IV C, rivitalo V D ja Puistotien rivitalot, asuntoja yht. 21 kpl. Kunnan suoraan omistukseen jää edelleen 40 asuntoa.

Yhtiöiden on tehtävä rakenteellisia muutoksia asuntojen lukumäärän ja huoneistojen pinta-alojen suhteen saadakseen asuntokantansa vastaamaan paremmin kysyntää ja tulevaisuuden tarpeita. Keskitettyihin talonmiespalveluihin on varattu kolme (3,0) talonmiehen palkkaa. Talonmiespalveluita myydään kunnan muille hallintokunnille, Oulunkaaren kuntayhtymälle, kunnan omistamille asunto- ja kiinteistöyhtiöille, Vaalan Palvelutalosaatiolle ja Vaalan Vanhustentaloyhdistys ry:lle. Kiinteistöhoitajat ja Vaalan Vesi ja Lämpö Oy:n työntekijät muodostavat päivystysrenkaan.

4 INVESTOINTIOSA

4.1 Investoinnit 2017 ja rakentamissuunnitelma 2017-2018

Investointikohde	TA 2016	Päiv. TA 2016	TULOT	2017	tulot	2018
900201 Kunta-atkverkko	20 000	20 000		20 000		30 000
900202 Kunnantalo	10 000	10 000		25 000		50 000
900209 Hillakka/Päiväkodin ent. kiinteistö	10 000			50 000		
900210 Terveyskeskus	60 000	60 000		150 000		150 000
900211 Päiväkoti	650 000	950 000				
Manamanhelmen paritalo						
Osakkeet ja osuudet						
900223 Kirjasto	60 000	80 000				
900225 Yhtenäiskoulu		80 000				
900231 Urheilutalo						
900232 Varasto	20 000	20 000		10 000		
900241 Ruununkartano	400 000	248 000	60 000	50 000		
900244 Martinlahti						
900248 Vastaanottohalli						
Pikku palosen maja						
900249 Kuivaamo		12 000				
900250 Yritystilat	150 000					150 000
900251 VB-Betoni						
900256 Juustola		400 000		150 000		
TALONRAKENNUS YH-TEENSÄ	1 380 000	1 880 000	60 000	455 000		380 000
900401 Kaavateiden rakentaminen	40 000	50 000		30 000		50 000
900xxx Valaisinpylväiden uusiminen				200 000		150 000
900xxx Vaalantien peruskorjaus				860 000		
900402 Tienvarsiopastuksen muutos	10 000	10 000		20 000		
900410 Muiden teiden rakentaminen				10 000		10 000
900411 Urheilualueiden rakentaminen		10 000		20 000		10 000
900412 Puistojen rakentaminen		10 000		10 000		20 000
900413 Ruununtörmän alue				40 000		20 000
900414 Yleiset alueet	30 000					
900415 Skeittiparkki	20 000	20 000		15 000		
900432 Satamat	10 000	10 000		10 000		20 000
900xxx Kiloniemen kalasatama				85 000	60 000	
900450 Geoparkin hankkeet	10 000	10 000		10 000		10 000
900455 Oulujoen hankkeet	62 000	62 000	6 000	20 000		20 000
JULKINEN KÄYTTÖM. YHT.	182 000	182 000	6 000	1 330 000		310 000

IRTAIMISTO					
900150 Kalusto / tekninen	25 000	25 000		20 000	20 000
Kalusto / sivistys	90 000	90 000		20 000	
Kalusto / hallinto					
900076 Terveyskeskus				10 000	
IRTAIMISTO YHTEENSÄ	115 000	115 000	0	50 000	20 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	1 677 000	2 177 000		1 835 000	710 000
TULOT			66 000		60 000
INVESTOINNIT NETTO	1 677 000	2 111 000		1 775 000	

4.2 Investointiosan perustelut

Kohde	TA 2017	TS 2018-2019
TALONRAKENNUS		
Kunta-atkverkko	Kunnan sisäisen oman atk-runkoverkon rakentaminen ja ajantasalla pitäminen. Sisältää myös Laajakaista kaikille - hankkeen kustannukset. Kunnanosuus 8 %. Vuonna 2017 varaudutaan Oterman alueen toteuttamiseen.	Vuosittainen määrärahataso atk-verkon rakentamiseen ja ko. infran ylläpitämiseen. Laajakaista kaikille hankkeen rahoitusosuus.
Kunnantalo	Suunnitelmavuosina rakennetaan turvaovi perusturvan aulaan, maalataan osa talosta ja kunnostetaan osa ikkunoista, pestään/kunnostetaan vanhan osan katto.	Kunnantalon muu ulkopuolinen kunnostus / maalaus
Kotiranta (ent. Hillakka)	Ryhmäkodin asuntojen lisäys entisen päiväkodin kunnostetulle osalle, mahdollinen tulevan käytön suunnittelun aloitus	
Terveyskeskuksen saneeraus	Terveyskeskuksen ulko-ovien uusiminen, lukituksen uusiminen, mahdollisia toiminnan vaatimia muutostöitä.	Toiminnallisia muutoksia tarpeen mukaan ja mahdollinen sammutus-järjestelmä. Tarpeet tulevat Oulun-kaaren kuntayhtymältä.
Varasto	Sosiaali- ja työtilojen lopputyöt teollisuusalueella.	Työtilat ja varastoalueen aitaus.
Ruununkartano	Öljykattilan uusiminen	
Yritystilat	Juustolan laajennuksen loppurahoitus. Muut määrärahaa vaativat hankkeet päätetään hankekohtaisesti.	Raamivaraus yrityshankkeisiin. Hankkeet määritellään kohteittain.
JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS		
Kaavateiden rakentaminen, valaisinpylväiden uusiminen	Kaavateiden rakentamista ja päällystämistä. Katuvalaistuksen uusimista uusien vaatimusten mukaiseksi. Katuvalaistusta joudutaan uusimaan kaavateillä Oulun Seudun Sähkön siirtäessä ilmajohtoina olevaa jakeluverkkoa maahan.	Kaavateiden rakentamista ja katuvalaistuksen uusimista keskustassa II-vaihe..
Vaalantien peruskorjaus	Vaalantien pysäköinti- ja kevyenliikenteen järjestely, tien valaistuksen uusiminen Vaalantien osalta ja kevyenliikenteen väylä ABC:lle VT 22 risteykseen	
Tienvarsiopastuksen uusiminen	Uusientienvarsi opasteiden pystytys, mahdollinen mainospylonin osuus	
Muiden teiden rakentaminen	Palstoitusalueiden teiden rakentaminen tarpeen mukaan.	Palstoitusalueiden teiden rakentamisen tarpeen mukaan

Urheilualueiden rakentaminen	Urheilualueiden rakentaminen ja entisten alueiden parantaminen. Lähiliikunta- paikka.	Urheilualueiden rakentaminen ja entisten alueiden parantaminen
Puistojen rakentaminen	Kaava-alueen puistojen ja ympäristön rakentaminen. Vaalanlammen alue.	Kaava-alueiden puistojen rakentamisen määrärahataso.
Skeittiparkki	Erillinen määrärahavaraus tehdyn aloitteen mukaisen skeittiparkin rakentamiseen valmiiksi.	
Satamat	Satamaväylien ruoppauksia ja olemassa olevien venepaikkojen muutostöitä kasvaneita venekokoja vastaamaan. Rikki-näisten veneaisakellukkeiden uusimista	Satamaväylien ruoppauksia ja venepaikkamuutoksia muuttunutta tarvetta vastaavasti
Geoparkin hankkeet	Vaalan osuus käynnissä olevista Geopark-hankkeista. Hankkeet Vaalassa.	Rokuan hankkeiden määrärahataso.
Oulujoen hankkeet	Oulujoen puitesopimuksen mukaisten hankkeiden Vaalan kunnan osuus.	Oulujoen hankkeiden määrärahataso. Nimisjärven hankkeen jatkorahoitus.
KALUSTO		
Teknisen toimen kalusto	Teknisen toimen kalusto.	Vuosittainen määrärahataso
Sivistystoimi	Liikuntasalin äänentoisto	

5 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA			TA	TA	TA	TA		Suun- nitelma	Suuni- telma
Tehtäväalue/yksikkö	KP		2014	2015	2016	2017	Muutos	2018	2019
HALLINTOPALVELUT							TA2016 -> TA2017		
Kunnanhallitus	1302	Kunnanjohtaja	1	1	1	1		1	1
Keskustoimisto ja talous- hallinto	1303	Hallintojohtaja	0	0	1	1		1	1
	1303	Hallinto- ja elinkeino- johtaja	1	1	0	0		0	0
	1303	Kanslisti	2,5	0	0	0		0	0
	1303	Palvelusihteeri		2,8	2,8	2,3	-0,5	2	2
	1304	Toimistos sihteeri	0,3	0	0	0		0	0
	1304	Hallintosihteeri	1	1	1	1		1	1
Vapaa-aikapalvelut	1611	Vapaa-aikajohtaja	0	0	0	0,5	0,5	0,5	0,5
	1615	Liikunnanohjaaja 2011/ vapaa-aikaohjaaja 2012	0	0	0	1	1	1	1
	1618	Etsivä nuorisotyöntekijä	0	0	0	1	1	1	1
	1619	Nuorten työpajan yksilövalmentaja	0	0	0	0,7	0,7	0,7	0,7
Elinkeinotoimi	1412	Vapaa-aikajohtaja	0,5	0,5	0,5	0,5		0,5	0,5
Työllistäminen	1601	Kuntouttavan työtoiminnan ohjaaja	0,3	0,3	0,3	0,3		0,3	0,3
Pajalta töihin II -hanke	1605	Työvalmentaja	2	2	2	0	-2	0	0
	1606	Työvalmentaja				1	1	1	1
Vetoa Vaalaan -hanke		Projektipäällikö			1	1		0	0
		YHTEENSÄ	8,6	8,6	9,6	11,3	1,7	10	10
SIVISTYSPALVELUT									
Hallinto	3101	Koulukeskuksen rehtori				1	1	1	1
	3101	Lukion ja kansalaisopiston rehtori	0,5	0,5	0,5	0	-0,5	0	0
	3101	Kanslisti/palvelusihteeri 1.8.2014 alk.	1	1	1	1	0	1	1
Koulukeskus	3200	Virastomestari	1	0	0	0	0	0	0
Perusopetus	3200	Yhtenäiskoulun rehtori	1	1	1	0	-1	0	0
	3200	Lehtori	12	12	12	13	1	12	11
	3200	Luokanopettaja	12	11	10	9,5	-0,5	9	8
	3200	Eriyisopettaja	3	2	2	2	0	2	2
		Jopo	1	1	1	1	0	1	1
	3200	Eriyisluokanopettaja	2	2	2	2	0	2	2
	3200	Tuntiopettaja	1	1	1	1	0	0	0
	3200	Koulusihteeri/ palvelusihteeri 1.8.2014 alk.	0,5	0,5	0,5	0	-0,5	0	0
	3200	Koulunkäyntiavustaja / Koulunkäynninohjaaja 1.8.2016 alk.	7	8	8	8	0	7	7
	3200	Atk-tukihenkilö	1	1	1	1	0	1	1

Lukio	3310	Rehtori	0,3	0,25	0,25	0	-0,25	0	0
	3310	Lehtori	6	6	6	5	-1	5	5
	3310	Koulusihteeri/ palvelusihteeri 1.8.2014 alk.	0,5	0,5	0,5	0,5	0	0,5	0,5
Kirjasto	3501	Kirjastonjohtaja	1	1	1	1	0	1	1
	3501	Kirjastovirkailija	2,5	2	2	2	0	2	2
Vapaa-aikapalvelut	3603	Vapaa-aikajohtaja	0,5	0,5	0,5	0	-0,5	0	0
	3603	Liikunnanohjaaja 2011/ vapaa-aikaohjaaja 2012	1	1	1	0	-1	0	0
		Etsivä nuorisotyöntekijä	1	1	1	0	-1	0	0
		Nuorten työpajan yksilövalmentaja	0,7	0,7	0,7	0	-0,7	0	0
Kansalaisopisto	3321	Kansalaisopiston rehtori	0,25	0,25	0,25	0	-0,25	0	0
	3321	Koulusihteeri/ palvelusihteeri 1.8.2014 alk.	0,5	0,5	0,5	0,5	0	0,5	0,5
Varhaiskasvatus	3800	Varhaiskasvatuksen johtaja	1	1	1	1	0	1	1
Päiväkoti		Lastentarhanopettaja	5	5	5	5	0	5	5
		Lastenhoitaja	5,5	5	5	5	0	5	5
		Avustaja	2	0	0	0	0	0	0
	3821	Perhepäivähoitaja	8	8	8	6	-2	6	6
Perhepäivähoito	3822	Lastenhoitaja	1	1	1	1	0	1	1
Ryhmäperhepäivähoito (Tuulentupa)		Ryhmäperhepäivähoitaja	3	3	3	3	0	3	3
		YHTEENSÄ	82,75	77,7	76,7	69,5	-7,2	66	64
		1 virastomestari, oppisopimuskoulutus							
		4 työllistettyä (1 kirjasto, 3 varhaiskasvatus)	4	4	1	2	1	2	2
TEKNINEN OSASTO									
	4101	Tekninen johtaja	0,6	1	1	1	0	1	1
		Palvelusihteeri	0,45	0,45	0,45	1,15	0,7	2	2
Kaavoitus ja suunnittelu		Palvelusihteeri	0,75	0,75	0,75	1	0,25	0	0
	4211	Tekninen johtaja	0,4	0	0	0	0		
Rakennustarkastus		Aluearkkitehti	1	1	1	1	0	0,5	0,5
Rakentaminen ja kunnossapito	4221	Rakennustarkastaja	1	1	1	1	0	1	1
Talonrakennus									
	4311	Talonrakennusmestari	1	1	1	1	0	0,5	0,5
		Sähkömies	1	1	1	1	0	1	1
		Ammattimies/ talonrakennus*	1	2	2	2	0	2	2
Maanrakennus	4340	Varastomies	0,6	0,6	0,6	0,6	0	0,6	0,6
	4351	Maanrakennusmestari	1	1	1	1	0	1	1
	4353	Ammattimies/ liikunta-paikat	1	1	1,1	0,5	-0,6	1	1
	4351	Ammattimies	0	0	0	0,5	0,5	0	0
Konekeskus	4354	Ympäristötyöntekijä	0	0	0	0	0	1	1

Ravitsemis- ja siivous- palvelut	4360	Koneenkuljettaja	2	2	2	1,5	-0,5	1	1
Ravitsemispalvelut									
	4410	Ruokapalvelupäällikkö	0,6	1	1	1	0	1	1
		Ravitsemissuunnittelija	0,5	0,5	0,5	0	-0,5	0	0
		Ravitsemistyönohjaaja	2	2	2	2	0	2	2
Siivouspalvelut		Ravitsemistyöntekijä *	7,7	7,7	7	8,75	1,75	8,5	8,5
	4420	Siivoustyönjohtaja	0,4	0	0	0	0	0	0
		Siivoustyönohjaaja	1	1	1	1	0	1	1
		Laitosapulainen/tk	3,5	3,5	3,7	3,15	-0,55	3	3
		Koulutyöntekijä rav+siivous	1	1	1	1	0	1	0
		Varahenkilö	1	1	1	0,5	-0,5	0,5	0,5
		Siivooja	5	5	5,7	5,3	-0,4	5	5
Asuntopalvelut		Siivooja	0,8	0,8	0,8	0,8	0	0,8	0,8
Asuntotoimi									
	4511	Isännöitsijä	1	1	1	0,69	-0,31	1	1
Talonmiehet		Toimistos sihteeri	0,75	0,75	0,75	0,75	0	1	1
	4521	Talonmies	3	3	3	3	0	3	3
		YHTEENSÄ	40,05	41,05	41,35	41,19	-0,16	40,4	39,4
Yhteensä			135,4	131,3	128,6	123,9	-4,6	118,4	115,4

